

FÆLLES OM **VEST**

– *sammen om børnene og de unge*

Kolofon

Redaktion og korrektur

Fritids- og Ungdomsskoleleder Rasmus Brandt Lauridsen
Vice Fritids- og Ungdomsskoleleder
Jakob Bangsgaard Oehlenschläger
Faglig Koordinator Anne Kristine Aslak Yde
Faglig Koordinator Søren Küsch Larsen

Arbejdshåndbogen er udviklet i tæt samarbejde med alle ansatte i UngiAarhus VEST.

Layout

Gitte Thrane, Børn og Unge Kommunikation

Tryk

Stibo Complete

Fotos

Sølvbjerg foto
Villas Nørgaard
Ansatte i UngiAarhus VEST

Modeller

Hvis andet ikke er angivet, tilhører ophavsretten til modeller Aarhus Kommune.

Illustrationer og visualiseringer

Process Ink ved Rikke Cilja og Gitte Thrane

DENNE ARBEJDSBOG MÅ GERNE GENGIVES

- og den kan også findes elektronisk på ungiaarhus.dk

ISBN

978-87-996189-6-5

ISBN elektronisk udgave

978-87-93625-02-0

DEL 1

Forord af bestyrelsen i UngiAarhus VEST Fælles om VEST Mindset for ansatte i UngiAarhus VEST

01

Om arbejdshåndbogen, dens tilblivelse, opbygning og formål

02

Grundlæggende modeller, politikker, strategier og visioner

03

Temaer og distriktsudviklingsområder

04

Lokale udviklingsområder

05

Good to know

06

Den åbne del

07

Litteraturliste

08

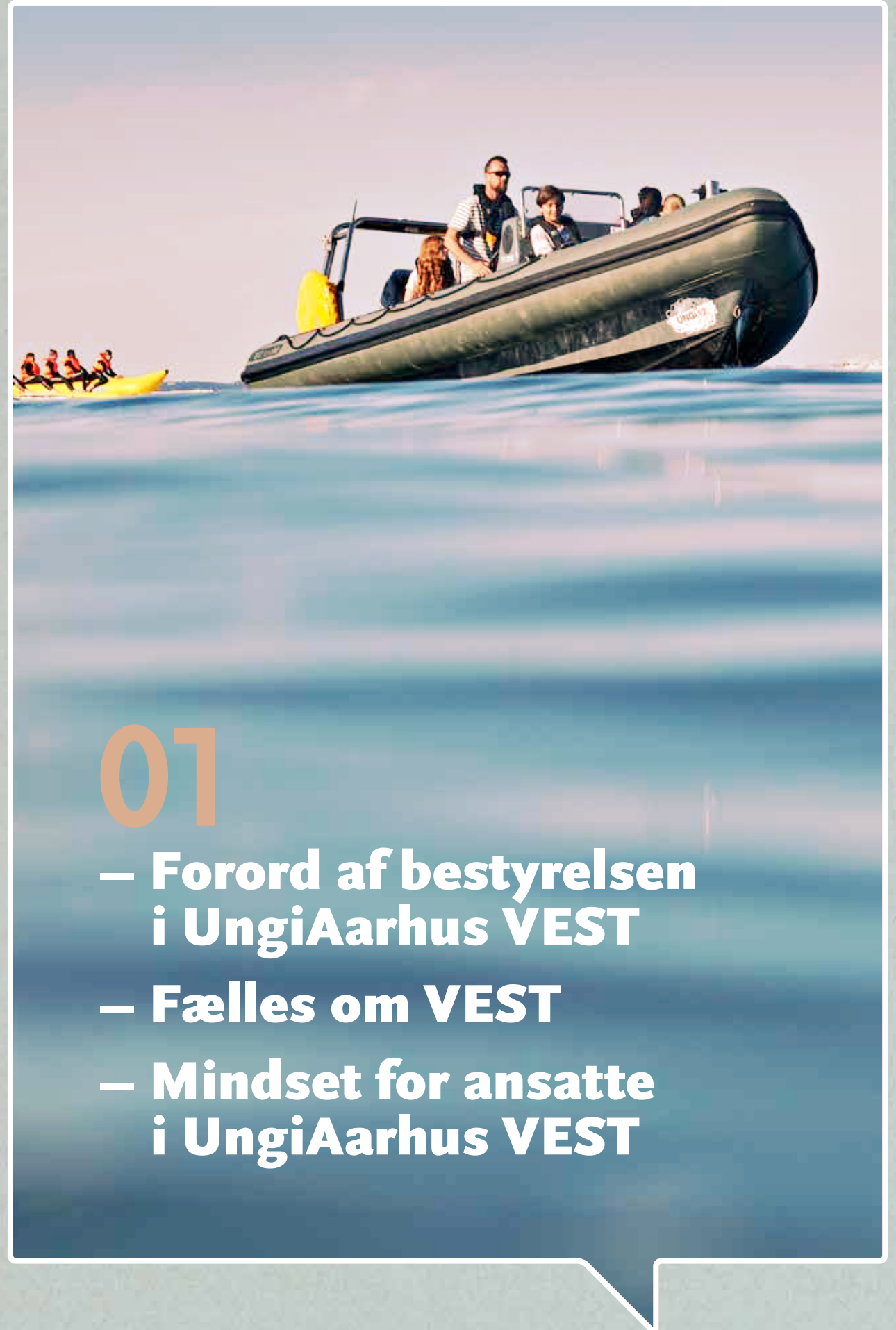
Handouts & redskaber

09

DEL 2

DEL 3

Fane 01

01

- Forord af bestyrelsen i UngiAarhus VEST
- Fælles om VEST
- Mindset for ansatte i UngiAarhus VEST

Brug arbejdshåndbogen!

**Forord af bestyrelsen i UngiAarhus VEST
ved bestyrelsesformand Paul Natorp**

Værsgo! Med denne arbejdshåndbog får du et værdifuldt praktisk hverdagsværktøj til at lykkes med vores fornemste kerneopgave i UngiAarhus VEST i Børn og Unge: At skabe gode børne- og ungeliv i Aarhus Kommune.

Det er børnene og de unge, som vi møder på arbejde for hver dag. Det er deres drømme, håb og ideer, vi skal hjælpe på vej mod indfrielse. Og det er deres bøv! med livet, som vi i samarbejde og på kryds og tværs af fritidstilbud og distrikter skal hjælpe med at gøre mindre. Vi gør det i fællesskab og i sammenhæng med skoler, dagtilbud, fællesfunktionerne i Børn og Unge og andre interne og eksterne samarbejdspartnere. Sådan løser vi opgaverne bedst.

Ambitionerne er høje på børnenes og de unges vegne. For medarbejdere og ledere i UngiAarhus VEST ligger den fælles indsats inden for en ramme af lovgivning, politikker og visioner, som netop udtrykker disse ambitioner. Indsatsen ligger også inden for rammen af Aarhuskompasset – en bevægelse byrådet har sat i gang i retning af ”mindre system – mere borger”: At vi skal finde veje til at styrke velfærden ved at sætte skarpt lys på borgerens perspektiv ved dialog, åbenhed og samskabelse.

Hos os i Børn og Unge handler det om børnene, de unge og deres forældre. Centralt står derfor børne- og ungepolitikken, hvor Aarhus Byråd har sat retning for det gode børne- og ungeliv. Politikken taler om at give alle børn og unge de bedst mulige betingelser for at klare sig godt i livet: Sunde og kreative børn der udvikler selvværd og inkluderer hinanden i positive fællesskaber. Børn og unge der oplever medborgerskab og bruger det. Børn og unge med globalt udsyn og lokal indsigt.

For at omsætte disse ambitioner til hverdag og virkelighed er der også formuleret en fælles fritidspædagogisk vision for SFO-området og UngiAarhus. Visionen tildeler hele det fritidspædagogiske felt – og dig - en opgave for alle børn og unge, herunder en særlig opgave for dem med svære livsvilkår. Der er nok at tage fat på: Livet som barn og ung er fyldt med mange udfordrende og afgørende spørgsmål: hvem er jeg, hvem kan jeg blive, og hvad skal og kan jeg? Forældre spørger sig selv: hvordan støtter jeg mit barn bedst? Rejsen fra at være barn til at være ung, der er på vej til at blive voksen, giver masser af udfordringer men også et hav af muligheder.

Fritidspædagogikken og ungdomsskolen er et vigtigt bidrag til det gode børne- og ungdomsliv. Det, børnene og de unge gør og udretter, når de er i klubben, på den pædagogisk ledede legeplads, og når de er aktive på ungdomsskolehold eller deltager i bydækkende events, giver dem blik for medbestemmelse og selvbestemmelse – og adgang til at deltage i fællesskaber uanset livsvilkår og eventuelle særlige behov. I fritiden kan alle være med. På denne måde har og får fritidspædagogikken selvstændig værdi og understøtter samtidig helhedssynet på det enkelte barns og den enkelte unges udvikling, trivsel og dannelse.

Arbejdshåndbogen her skal understøtte dig og dine kolleger i, at I i fællesskab lykkes bedst muligt med at indfri ambitionerne og visionerne. Du vil blive præsenteret for konkret viden og værktøjer, modeller og den samarbejdskultur, vi kalder Stærkere Læringsfællesskaber. Og du vil blive præsenteret for organiseringen i UngiAarhus VEST, samt de temaer og udviklingsområder som vi skal arbejde med fremadrettet, og som I alle har været med til at kvalificere beskrivelserne af.

Arbejdshåndbogen er ikke skabt til glemsel på hylden. Den er skabt til at have med under armen, i tasken eller i mødet med kolleger og samarbejdspartnere. Den er tænkt som et inspirerende, fokuserende og udviklende arbejdsredskab. En arbejdshåndbog hvor sider vil blive skiftet ud undervejs. Den er din og dine kollegers hjælp til at navigere i en opgave, som kan virke sammensat og nogle gange uoverskuelig men samtidig kan være helt afgørende og livsændrende for de børn, unge og forældre, I møder i hverdagen. Sidst men ikke mindst er arbejdshåndbogen en væsentlig del af vores faglige og organisatoriske udvikling som UngiAarhus VEST.

Brug arbejdshåndbogen som et fælles fagligt værktøj til at give børn og unge i Aarhus de bedst mulige chancer for at klare sig i livet. Det fortjener de.

Fælles om VEST

– sammen om børnene og de unge

**Af fritids- og ungdomsskoleleder Rasmus Brandt Lauridsen
og vice fritids- og ungdomsskoleleder Jakob Bangsgaard
Oehlenschläger**

I UngiAarhus VEST tilbyder vi fritidsaktiviteter til alle børn og unge med afsæt i ungdomsskolen, de pædagogisk ledede legepladser, fritidsklubber, ungdomsklubber og ungemiljøer. Geografisk dækker vi områderne Åby, Åbyhøj, Sødal, Engdal, Gellerup, Toveshøj, Skjoldhøj, Tilst og Sabro. Et stort geografisk område der er kendetegnet ved at bestå af både bynære kvarterer med høj levestandard, socialt belastede bydele, forstæder og landområder. En stor diversitet og mangfoldighed vi omfavner og anskuer som en fælles ressource i vores daglige arbejde for og med børnene og de unge. Diversiteten og mangfoldigheden kalder samtidig på, at vi står skulder ved skulder og er fælles om at løse den komplekse fritidspædagogiske og didaktiske opgave, der ligger i vores distrikt.

Det er med udgangspunkt i denne opgave, at vi med udarbejdelsen og udgivelsen af arbejdshåndbogen nu står med et fælles arbejdsredskab, vi har været sammen om at skabe på tværs af vores organisation. Et arbejdsredskab der kan være med til at styrke den sammenhængskraft og det læringsfællesskab, vi ønsker, skal være fundamentet for det nye UngiAarhus VEST - både fagligt, kulturelt og socialt – og som kan understøtte oversættelsen af visioner, politikker, teorier og modeller til daglig praksis.

I UngiAarhus VEST vil vi skabe mulighed for, at kompetencer kan sættes i spil på tværs af organisationen, så vi højner kvaliteten i vores pædagogiske og didaktiske arbejde og samtidig skaber en samhørighed og et fælles fagligt sprog i hele vores distrikt. Ved at forene alle de gode kræfter og erfaringer,

der findes i fritidscentrene og i ungdomsskolen, opnår vi et stærkere kompetencesæt, en bedre opgaveløsning og en større attraktionsværdi for børnene og de unge og for ansatte i organisationen. Vi tror på, at vi gennem denne tilgang skaber et godt og inspirerende arbejdsmiljø, hvor alle har mulighed for at udvikle sig fagligt og personligt med følelsen af at være en del af én arbejdsplads med mange matrikler.

Under tilblivelsen af arbejdshåndbogen har vi løbende inddraget alle medarbejdere i UngiAarhus VEST på forskellig vis for at sikre den rette relevans og høje kvalitet i indholdet. Det har været en omfattende og lærerig proces, og vi er stolte af jeres engagement og bidrag, som har været helt uundværligt i processen. Næste skridt bliver, at vi i fællesskab skal udleve indholdet i arbejdshåndbogen. Vi har med tre overordnede temaer, fem distriktsudviklingsområder og de lokale udviklingsområder for hvert fritidscenter og ungdomsskolen et spændende afsæt for vores kommende udviklingsarbejde. Vi ser frem til, at vores temaformiddage, temadage, pædagogiske ledermøder og læringssamtaler fremover kommer til at danne en fælles ramme for dette arbejde.

I UngiAarhus VEST stræber vi altid efter at være lidt bedre i dag, end vi var i går. Det bliver vi, når vi er fælles om VEST og står sammen om børnene og de unge.

Mindset for alle ansatte i UngiAarhus VEST

– én arbejdsplads med mange matrikler

Fordi vi i UngiAarhus VEST arbejder på mange forskellige matrikler og samtidig vil understøtte en sammenhængskraft og et læringsfællesskab i distriktet, er der brug for en fælles tilgang til arbejdet.

Vi skal bringe vores ressourcer og kompetencer i spil på bedst mulige måde og skabe synergi på tværs af distriktet, så vi i fællesskab får skabt de bedste rammer for børnene og de unge, som det er beskrevet i FU-planen, Børne- og ungepolitikken og den fritidspædagogiske vision.

Derfor har vi i lederteamet i VEST udarbejdet et fælles mindset, som alle medarbejdere i UngiAarhus VEST skal arbejde ud fra. Som ansat i UngiAarhus VEST;

- ➔ har vi en professionel og positiv tilgang til arbejdsopgaven, uanset om den ligger i et bydækkende-, distriktsmæssigt- eller lokalt regi.
- ➔ understøtter vi en kultur, hvor vi aktivt gør opmærksom på, hvis vi kan se, at ressourcer og kompetencer kan bruges midlertidigt eller permanent et andet sted i organisationen.
- ➔ bidrager vi til en fælles arbejdskultur, der er præget af åbenhed, tillid og stor gensidig indsigt i hinandens opgaver og arbejdsbetingelser.
- ➔ krydser vi hierarki og geografi på tværs, så vi bedst muligt kan udnytte vores ressourcer og opnå synergi, så vi i fællesskab kan skabe det bedste tilbud til børnene og de unge.
- ➔ udvikler og arbejder vi i fællesskab med arbejdshåndbogen som et funktionelt redskab for alle medarbejdere og ledere i UngiAarhus VEST.
- ➔ arbejder vi ud fra at samstemme de lokale årshjul med årshjulet for UngiAarhus og UngiAarhus VEST.
- ➔ har vi en åben tilgang til økonomien, som lederteamet i fællesskab prioriterer, og at alle medarbejdere aktivt skal bidrage til, at det samlede budget for området bruges bedst muligt.
- ➔ bidrager vi i fællesskab til at bygge distriktet op gennem tværgående netværks- og arbejdsgrupper, koncepter og fælles aktiviteter.
- ➔ arbejder vi med et åbent mindset i tilgangen til samarbejdspartnere i forhold til at indgå i aktiviteter og tiltag, der kan tilgodese børnene og de unges ønsker og behov.

Fane 02

02
Om
arbejdshåndbogen,
dens tilblivelse,
opbygning og formål

Om arbejdshåndbogen, dens tilblivelse, opbygning og formål

Indledning

I dette afsnit stiller vi skarpt på selve arbejdshåndbogen, dens forhold til visioner, strategier og politikker, samt hvorfor den er opbygget, som den er, og hvordan vi skal arbejde med den både lokalt og på distriktsniveau. For at forstå hvorfor arbejdshåndbogen er bygget op, som den er, hvorfor den har det indhold, den har, og hvorfor distrikts- og lokale udviklingsområder er beskrevet som de er, er det vigtigt at forstå de bagvedliggende politikker, strategier og visioner og ikke mindst den forståelsesramme for ledelse, styring og velfærdsudvikling i Aarhus Kommune som hedder Aarhuskompasset. Derfor er der lagt vægt på at folde dette ud i denne arbejdshåndbog generelt men også som afsæt i dette afsnit.

Om forholdet mellem Aarhuskompasset og arbejdshåndbogen i UngiAarhus VEST

Arbejdshåndbogen for UngiAarhus VEST rummer flere af de samme elementer, som de tidligere områdeudviklingsplaner byggede på. Alligevel er denne udgave grundlæggende bygget meget anderledes op og ikke mindst udformet på baggrund af en helt anderledes tilgang til det generelle kommunale arbejde med at udvikle velfærdsydelser sammen med borgeren.

Denne forskel bygger hovedsageligt på, at vi tidligere arbejdede med afsæt i virksomhedsmodellen betegnet 'Ressourcer-Organisering-Ydelse-Effekt (ROYE)', hvilket ikke længere er tilfældet, men også fordi der er udformet og vedtaget en fritidspædagogisk vision på tværs af SFO-området og UngiAarhus, som nu er en del af vores grundlæggende fundament.

Som det bliver beskrevet i kapitlet *Grundlæggende modeller, politikker, strategier og visioner*, er Aarhuskompasset besluttet som ny virksomhedsmodel for Aarhus Kommune, og bygger grundlæggende på samskabelse som et grundelement. Dette har vidtrækkende konsekvenser for vores organisation og for praksis og kan derfor ses tydeligt i opbygningen af arbejdshåndbogen, formen på beskrivelserne af distrikts- og lokale udviklingsområder samt den måde vi kommer til at arbejde med dette på i praksis.

Med afsæt i Aarhuskompasset vil vi i UngiAarhus VEST arbejde med at afprøve og eksperimentere med, hvordan Aarhuskompasset som forståelsesramme kan omsættes både organisatorisk og i arbejdet med børn og unge. Et eksempel på dette ligger allerede i måden, hvorpå vi i UngiAarhus VEST har arbejdet med at udvikle en væsentlig del af vidensgrundlaget, og dermed indholdet i arbejdshåndbogen. En helt essentiel del af arbejdet med tilblivelsen har ligget i de to store inddragelsesprocesser omkring 'bazaren' og de efterfølgende mere 'fokuserede interviews', hvor alle medarbejdere har været inddraget og deltaget i at kvalificere indholdet til arbejdshåndbogen.

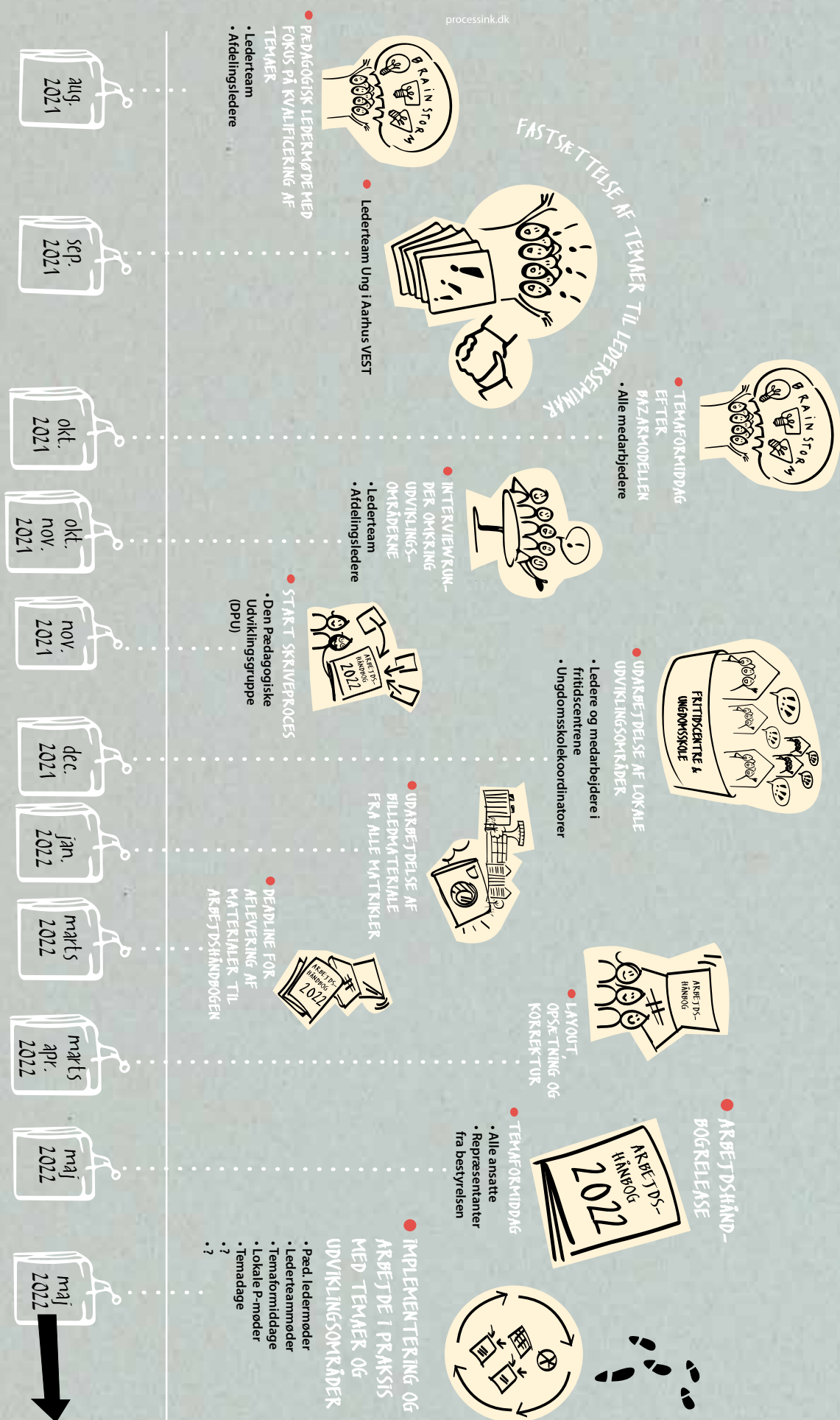
Et andet eksempel ligger også tydeligt i, hvordan beskrivelsen af udviklingsområderne er bygget op, idet de understøtter, at man i praksis kvalificerer det konkrete arbejde i samspil med børn og unge og ikke på forhånd har besluttet, hvad der skal ske, hvorfor og med hvilken effekt.

Vi kobler her Aarhuskompassets fokus på inddragelse og deltagelse sammen med ledelsesgrundlagets styrende principper og har udarbejdet en arbejdshåndbog, som er skabt af alle i UngiAarhus VEST, kan bruges af alle, og gerne skulle have værdi for alle, der har været med til at udarbejde den.

ARBEJDSHÅNDBOG 'FÆLLES OM VEST'

2022 proces

Denne visualiserede tidslinje er udarbejdet med det formål, at give et tydeligt overblik over alle dele af processen i forbindelse med udarbejdelsen af arbejds håndbogen.

Arbejdshåndbogens tilblivelse

Fælles om VEST – sammen om børnene og de unge

Denne arbejdshåndbog er et resultat af en proces, der i høj grad har haft fokus på inddragelse af alle medarbejdere i UngiAarhus VEST. En proces der gør, at arbejdet med implementeringen af arbejdshåndbogen i en vis grad allerede har været i gang, inden den udkom.

Med udgangspunkt i læringssamtalen, Aarhuskompasset, Stærkere læringsfællesskaber, Børne- og unge politikken, fritids- og ungdomsskoleplanen, ledelsesgrundlaget i UngiAarhus VEST og ikke mindst den fritidspædagogiske vision startede processen op med et fokus på at understøtte en samlet struktur og organisering, der kunne rumme indhold og elementer fra ovenstående og samtidig fungere fleksibelt og dynamisk i forhold til kommende udviklingsområder.

Inddragelsesprocessen (i forbindelse med tilblivelsen af nærværende arbejdshåndbog) startede på det pædagogiske ledermøde i Klub3 i august 2021. Her bød alle ind med tematikker, emner, behov og tendenser fra den fritidspædagogiske praksis, som de oplevede kunne være relevante at udforske sammen og sætte lys på. Efterfølgende, ud fra det indsamlede data, kørte der en proces i samspil mellem FU-ledelsen og DPU i ØST og VEST, hvor alle inputs blev samlet under forskellige temaer. Alt dette materiale dannede tilsammen grundlaget for udvælgelsen af de tre temaer til arbejds håndbogen.

Til lederteamseminar i september 2021 på Kaløvig Badehotel blev der i lederteamet arbejdet på at definere det, der endte med at blive til de fem distriktsudviklingsområder i arbejdshåndbogen. Udviklingsområderne blev herefter kvalificeret af alle medarbejdere i UngiAarhus VEST.

Denne kvalificering fandt sted til 'Bazaren' på Comwell i starten af oktober 2021 sammen med UngiAarhus ØST. Bazaren var for alle ansatte i de to distrikter men blev kørt som to adskilte processer under selve empiriindsamlingen.

Med afsæt i den enorme mængde indsamlede data fra alle medarbejdere, i omkring til de fem distriktsudviklingsområder, havde DPU en opgave med at få skabt overblik og sat det hele op i en overskuelig ramme, som efterfølgende dannede grundlag for en række gruppeinterviews med lederteamet og afdelingslederne i VEST på Højskolen i Gellerup. Her blev der blandt andet spurgt til, hvor og hvordan vi allerede arbejder med udviklingsområderne, og hvad vi er nysgerrige på i det videre arbejde med udviklingsområderne. Disse interviews udgjorde en yderligere kvalificering og skærpelse af udviklingsområderne og har dannet udgangspunkt for den endelige formulering af de fem udviklingsområder i arbejdshåndbogen.

Foruden de fem distriktsudviklingsområder, har der sideløbende kørt lokale inddragende processer i alle fritidscentre og ungdomsskolen, hvor de lokale udviklingsområder er blevet formuleret.

Tankerne bag og ambitionen med arbejdshåndbogen

Arbejdshåndbogen skal ses som et centralt led i arbejdet i UngiAarhus VEST med at få de politiske ambitioner for UngiAarhus til at fungere sammen med ledelse, faglig udvikling, praksis og den generelle organisationsudvikling i UngiAarhus VEST. Derfor hænger arbejdshåndbogen uløseligt sammen med det efterfølgende implementeringsarbejde, hvor vi både arbejder lokalt og sammen på tværs i distriktet på en systematisk, evaluerende og fagligt udviklende måde.

På denne måde vil vi i UngiAarhus VEST bruge arbejdshåndbogen som ramme for at udvikle kulturen, systematikken, tænkningen og vores fælles evne til at lære sammen, dele viden og erfaringer samt at bruge og skabe data.

Målet er at blive en endnu stærkere og implementeringsduelig organisation, der kan lede og arbejde med forandring, implementering og realisering af strategier og politikker i Børn og Unge. For at understøtte dette i praksis arbejder vi ud fra en organisatorisk ramme til understøttelse af arbejdet med arbejdshåndbogen. Denne ramme består overordnet af et 'øvespor' og et 'handlespor'.

I 'øvesporet' bruger vi de valgte temaer og udviklingsområder på distrikts- og lokalt niveau, som anledning til at arbejde med at dygtiggøre os som organisation til at arbejde med implementering, brug af data, faglige refleksioner, begrundelser og handling, evaluering og dermed dataproduktion.

De konkrete handlinger i forlængelse heraf sker selvfølgelig i praksis og sammen med børn og unge. Men opmærksomheden i 'øvesporet' er på at kunne beskrive progression i forhold til arbejdet med de handlinger, som distrikts- og lokale udviklingsområder afleder. På den måde kan vi systematisk arbejde med at skabe data på lokalt niveau, som samtidigt kan sammenholdes på tværs af distriktet, ift. det vi øver os på sammen og hver for sig.

I 'handlesporet' arbejder vi med de handlinger, der ligger i forlængelse af de valgte temaer, distrikts- og lokale udviklingsområder men med fokus på, at de skal have effekt og skabe værdi, for og med de børn og unge, vi arbejder med. Disse handlinger forbereder, afvikler og evaluerer vi systematisk og reflekteret med afsæt i vores faglighed samt brug af relevante redskaber.

Herved øver vi os, mens vi handler i praksis, og det reflekterer og evaluerer vi sammen om i fællesskabet – lokalt og på tværs af distriktet. Dermed udvikler vi os som organisation i forhold til at implementere samtidig med at vi skaber værdi i praksis og skaber faglig udvikling.

Arbejdshåndbogens tredeling

Arbejdshåndbogen i UngiAarhus VEST er delt ind i tre dele. Det er den for både at:

- kunne rumme det vi sammen i UngiAarhus VEST har sagt vi vil arbejde med.
- være åben for det, vi endnu ikke ved, vi kommer til at arbejde med.
- kunne rumme de centrale redskaber og værktøjer vi kan bruge i denne sammenhæng.

I del 1 præsenteres arbejdshåndbogens organisatoriske ophæng og den overordnede bagvedliggende politiske ambition for arbejdet i UngiAarhus. Ledelsen i UngiAarhus VEST rammesætter og præsenterer, hvad tankerne er med arbejdshåndbogen og dens kobling med udviklingen af organisationen UngiAarhus VEST.

- Vi zoomer ind på arbejdshåndbogens tilblivelse, dens formål, hvordan den er bygget op og hvorfor, samt de organisatoriske rammer for hvordan vi kommer til at arbejde med den.
- Vi præsenterer og gennemgår de politiske strategier, visioner og politikker, der rammesætter og orienterer arbejdet i UngiAarhus.
- Vi præsenterer temaerne, distriktsudviklingsområderne og de lokale udviklingsområder samt en lang række praktiske forhold omkring UngiAarhus VEST og det samarbejde der binder VEST og ØST sammen.
- Endeligt afrundes arbejdshåndbogen med en litteraturliste.

I del 2 bereder vi os på alt det, vi ikke ved noget om, men som vi kommer til at skulle arbejde med. Derfor har vi en helt åben del med faneblade, så vi i UngiAarhus VEST selv kan bestemme, hvad der er relevant at supplere arbejdshåndbogen med samt det som organisatorisk bliver besluttet at vi skal arbejde med.. Derudover kan der være plads til hvad, man selv mener, er relevant at tilføje, noter eller udfyldte grundmodeller. Alt sammen er der plads til her i den åbne del 2.

- Vi ved, at der kan tilkomme materiale i forbindelse med implementeringen af den fritidspædagogiske vision, og det skal der være plads til i arbejdshåndbogen.
- Måske kommer der materiale i forbindelse med arbejdet med Aarhuskompasset.
- Måske er der i forbindelse med de lokale handlinger og evalueringer brug for plads til materialer og/eller egne noter.

I del 3 er der plads til ekstra udgaver af Grundmodellen i ØST og VEST, der findes de handouts, vi allerede har udarbejdet til brug, (eks. Kvas og Vital, Forebyggelsesstrategien og Den visualiserede FU-plan) samt nogle nye, som vi skal bruge – eksempelvis 'manualen til brug ved arbejdet med Grundmodellen'. Derudover vil der være tomme notesider og mulighed for selv at sætte redskaber ind, som man bruger.

Temaer, distriktsudviklingsområder og lokale udviklingsområder samt den organisatoriske ramme for arbejdet

Som nævnt indledningsvist bygger denne arbejdshåndbog og dens udformning grundlæggende på tankerne i Aarhuskompasset og de grundlæggende elementer i den fritidspædagogiske vision, herunder visionen for UngiAarhus.

Det 'samskabende' perspektiv, som er grundstenen i Aarhuskompassets tænkning og ambition, skærper nødvendigheden af at have opmærksomhed på, at det drejer sig om at understøtte barnet og den unge i at være en aktiv deltager i at udvikle menings- og værdifulde deltagelsesbaner i eget liv.

Dette grundlæggende samskabende perspektiv taler sammen med grundtankerne i den fritidspædagogiske vision (se yderligere i kapitlet *Grundlæggende modeller, politikker, strategier og visioner*), og er derfor styrende for, hvordan distriktsudviklingsområder og lokale udviklingsområder er beskrevet i arbejdshåndbogen i UngiAarhus VEST.

Netop fordi vi som fagprofessionelle, i så stor udstrækning som muligt, skal skabe aktive deltagelsesmuligheder sammen med børn og unge skal arbejds-håndbogens beskrivelser understøtte den åbne og samskabende dimension ved det fritidspædagogiske arbejde og fritidsundervisningen. Derfor er be-skrivelserne af distriktsudviklingsområderne og de lokale udviklingsområ-der beskrevet ud fra tre styrende principper:

- Det inspirerende.
- Det ønskværdige.
- Det retningsgivende.

Indholdet er resultatet af den empiri, der blev generet på 'bazaren' og til 'interviewene' er den præsenteret på en måde, så det skal inspirere os til at tænke nyt, til at blive inspireret til handling, og til at diskutere og reflektere med hinanden. Eksempelvis i forhold til hvordan man kan arbejde videre med temaet eller udviklingsområdet i praksis, baseret på de refleksive over-vejelser eller forslag til handlinger, som præsenteres her. Ligeledes er der eksempler på, hvad vi måske allerede har af erfaringer med at arbejde med temaerne i praksis, som kan give inspiration til at prøve noget nyt af sam-men med sine kolleger.

På den måde er formålet med formen på beskrivelserne, at de lægger op til, at vi inspirerer hinanden på tværs samtidig med, at beskrivelsen af temaerne og udviklingsområderne sætter en retning og en orientering for, hvad vi i UngiAarhus VEST skal have fokus på både i fællesskab og lokalt.

Meningen er ligeledes, at den inspirerende, ønskværdige og retningsgivende beskrivelse kan inspirere til at se noget i sin egen lokale praksis, som man måske ikke lige havde fået øje på, og som trænger til opmærksomhed og handling.

Når man står overfor det at ville påbegynde en fritidspædagogisk handling, eller en handling i fritidsundervisningen, tager man grundmodellen i hån-den og bruger den sammen med sine kolleger. Det er her, at vi både 'øver' og samtidig 'handler'. Det er gældende både, hvis man vil arbejde med en handling, der relaterer sig til et lokalt udviklingsområde eller til et distrikts-udviklingsområde.

Det er selvfølgelig ikke enhver handling man vil sætte i gang i sin fritidspæ-dagogiske praksis eller i fritidsundervisningen, der skal 'arbejdes gennem' grundmodellen.

Man beslutter sig lokalt for, hvilke handlinger man vil bruge som anledning til at 'øve' sig på, ved at arbejde systematisk med 'Grundmodellen i ØST og VEST'. Dette skal sammenholdes med, hvad vi på tværs af distriktet har valgt at fokusere på, for derved at kunne samle data på tværs af distriktet i forhold til et konkret udviklingsområde og det lokale arbejde med dette.

Målet er, at data fra det lokale arbejde med eksempelvis et distriktsud-viklingsområde kan sammenholdes med andre lokale data, fra det lokale arbejde med samme distriktsudviklingsområde. På den måde øver vi os i at kunne sige noget databaseret om distriktsniveau og det lokale arbejde i praksis. Dette skal eks. bruges i forbindelse med læringssamtalen med BU-chefen.

På den måde understøtter arbejdet med grundmodellen den grundlæggen-de faglige ambition om at skabe et reflekteret, fagligt velbegrundet og data-mæssigt afsæt for det, man vil gøre, og det man vil evaluere, både lokalt og på distriktsniveau.

Den organisatoriske ramme for understøttelse, udvikling og evalue-ring af arbejdet med distrikts- og lokale udviklingsområder i praksis

For at vi kan lære i fællesskab, og følge progression og udvikling i forhold til det lokale arbejde med distriktsudviklingsområderne, sætter vi kontinu-erligt fokus på dette arbejde på temaformiddage, temadage, pædagogiske ledermøder, lederteammøder og SLF-workshops.

Det er også i disse fora, at vi arbejder med den faglige understøttelse af det konkrete arbejde, skaber og samler sammen på data og dermed evaluerer vores progression samt selve arbejdet med arbejdshåndbøgerne i praksis.

På den måde taler den inspirerende, ønskværdige og retningsgivende be-skrivelse af udviklingsområderne tæt sammen med den organisatoriske opmærksomhed på understøttelse, opfølgning og evaluering lokalt og på distriktsniveau.

Vi målretter vores organisatoriske ramme til at understøtte dette opfølgen-de arbejde med arbejdshåndbogen for at kunne arbejde med både 'øve- og handlesporet' på en måde, så vi kan lære sammen, få den hjælp og under-støttelse vi har brug for, og samtidig samle data ind med den frekvens der er nødvendig.

Derudover er der også brug for at evaluere dagsordener på fællesmøder, skabeloner, redskaber, frekvenser mv., så vi løbende kan tilpasse vores or-ganisering til de behov, der er i organisationen for at komme i mål med vo-res målsætninger. Disse målsætninger sættes kontinuerligt for arbejdet; eks. kan der på SLF-temaworkshops både arbejdes med opsamling på det sene-ste arbejde og formulering af næste mål på både distrikts- og lokalt niveau.

Om Grundmodellen i ØST og VEST; hvad er meningen med den, og hvordan fungerer den?

I Den Pædagogiske Udviklingsgruppe (DPU) har vi igennem flere år udarbejdet en fasemodel, som består af fem faser. Titlen på modellen er 'Grundmodellen i ØST og VEST', og består af fem faser som rummer de grundelementer, der knytter sig an til enhver fritidspædagogisk handling. Den findes i forskellige udgaver, men de to centrale udgaver er 'den skrivbare' udgave som både findes digitalt og analogt, og 'Manual til Grundmodellen i ØST og VEST' som kort og visuelt beskriver, hvordan man arbejder med grundmodellen og samtidig stiller hjælpespørgsmål undervejs.

Målet med 'grundmodellen er på en simpel og tilgængelig måde at understøtte og kvalificere det fritidspædagogiske arbejde og fritidsundervisningen ved at strukturere arbejdet med begrundelse, refleksion, forberedelse af handling og evaluering samt slutevalueringen og dermed dataproduktionen.

Grundmodellen har været længe undervejs, har mange forudgående udgaver bag sig og vil få mange flere fremadrettet. Dette er et udtryk for, at arbejdet med at udvikle på brugen af grundmodellen er noget som vi i fællesskab vil blive klogere på og igangsætte med denne arbejdshåndbog. For den skal give mening i praksis.

Vi har dog allerede på distriktsniveau i UngiAarhus VEST præsenteret og arbejdet med grundmodellen igennem længere tid. På denne måde flettes arbejdet med grundmodellen og arbejdet med arbejdshåndbogen sammen og fungerer som ramme for arbejdet med distrikts- og lokale udviklingsområder.

Både DPU samt SLF-læringspartner vil understøtte det at lære at bruge modellen i forbindelse med lokale processer, hvor eksempelvis afdelingslederen i sin egenskab af SLF-ressourceperson kan understøtte det lokale arbejde.

Konkret omkring brugen af Grundmodellen i ØST og VEST

Grundmodellen består grundlæggende af fem faser, som hænger cirkulært sammen. Det vil sige, at man fortsætter fra fase 5 til fase 1, men med den nye data som er skabt på baggrund af det praktiske fritidspædagogiske arbejde og fritidsundervisningen. Disse fem faser er elementære faser i en struktureret pædagogisk indsats eller aktivitet;

fra registreret ønske om udvikling og forandring (fase 1)

videre til den refleksive dialog i fællesskab med afsæt i data fra fase 1 (fase 2)

til forberedelsen af den handling, man vil sætte i gang i praksis samt forberedelsen af evaluering, der bygger på tegn på udvikling undervejs (fase 3)

til den konkrete handling, hvor der samtidig løbende samles data ind undervejs til evalueringen (fase 4)

til den ny producerede data, på baggrund af evaluering af den afviklede indsats eller aktivitet (fase 5)

De fem faser tager hver for sig afsæt i et grundspørgsmål eller en grundproblematik suppleret af enkelte hjælpespørgsmål, hvilket samlet set har til formål at understøtte udfyldelsen af skabelonen. Således er skabelonen blot en struktureret model for arbejdet i vores praksis, der understøtter den nødvendige vekselvirkning imellem teori/refleksion, forberedelse, brug af data, praktisk handlen og evaluering.

Den er udformet i en udgave som har karakter af at være en manual, og som man kan øve sig i at følge. Det er en manual, der ikke giver svarene på forhånd, men som hjælper til at skærpe en lang række forhold omkring det at forberede og udøve fritidspædagogisk praksis og fritidsundervisning sammen med andre.

Idet grundmodellen er en fasemodel, kan man benytte forskellige metoder og redskaber i hver enkelte fase. Eksempelvis er KvaS et oplagt redskab at anvende i fase 3, idet det kan være med til at skabe overblik over styrker og udfordringer i de fire dimensioner, som KvaS arbejder med. Dette bruges i forberedelsen af handlingen i fase 3 i grundmodellen. Man kan også stille spørgsmål ud fra Karl Tomms spørgsmålstyper i fase 1 for derved at komme bredt rundt i den refleksive dialog og dermed undersøge data fra fase 1 på en kvalificeret måde.

Evaluering, ny data og det cirkulære perspektiv i grundmodellen

Det cirkulære i denne grundmodel indtræder, når evalueringen er foretaget (fase 5) og data dermed er produceret, og viser, om man 'nåede i mål' med det, man havde forestillet sig, eller om der stadig er behov for en fritidspædagogisk indsats. Data vil være med til at pege på, om det er tilfældet, og skulle der være brug for yderligere indsats, er der netop produceret ny data til at tage endnu en tur rundt i grundmodellen. Dermed kan man starte forfra i den cirkulære struktur med fase 1 og køre alle faserne igennem igen og igen... (se model næste side).

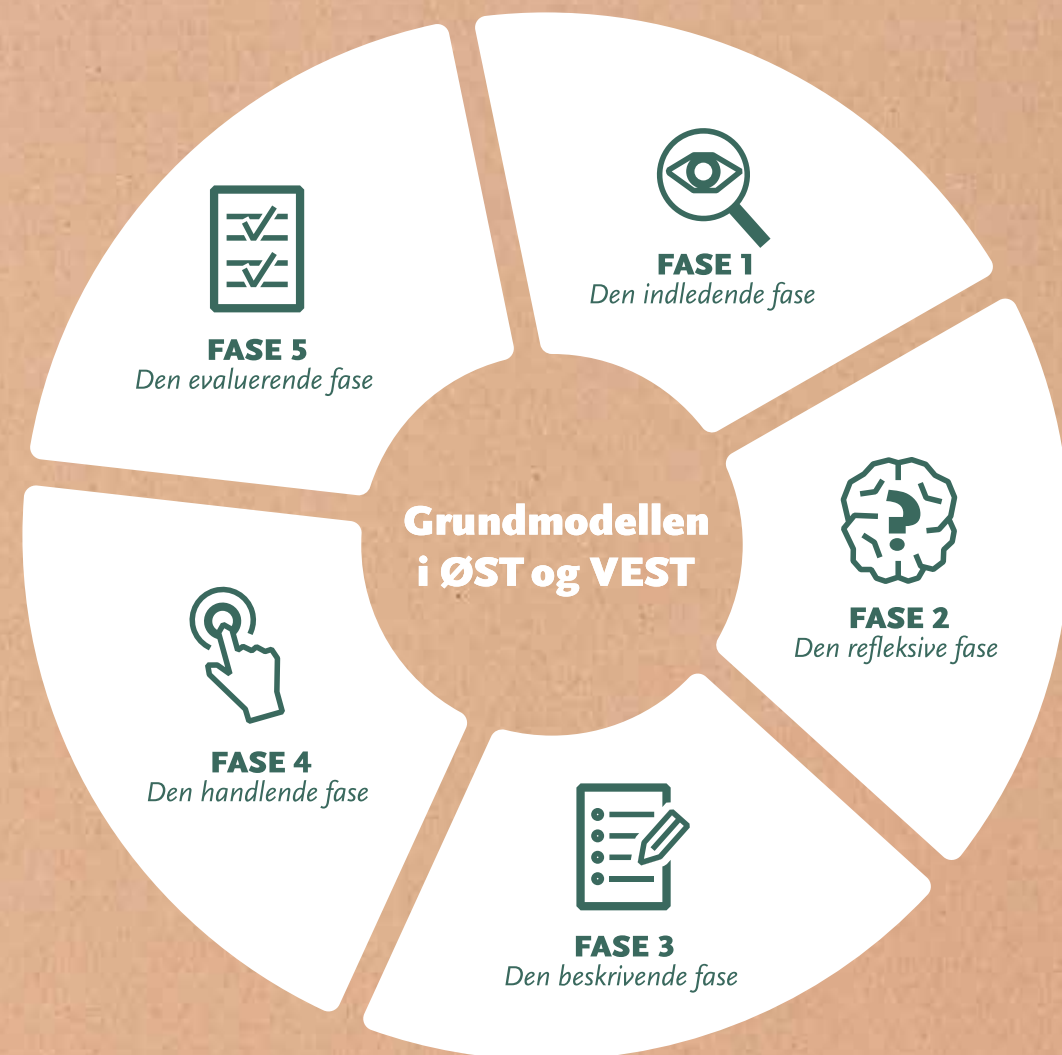
FASE 1

FASE 2

FASE 3

FASE 4

FASE 5

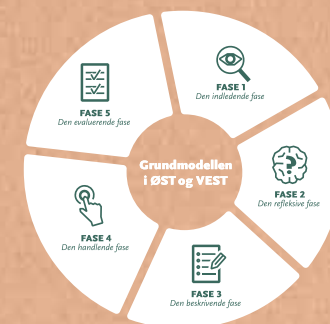

MANUAL TIL

Grundmodellen i ØST og VEST

PRÆLUDIUM Husk at det grundlæggende princip for arbejdet med grundmodellen og det fritidspædagogiske arbejde/fritidsundervisningen til enhver tid er at inddrage barnet/den unge i arbejdet med dem selv i den udstrækning det giver fagligt mening og er muligt.

FASE 1 – Den indledende fase

Grundspørgsmålet er her:

Hvad ved vi lige nu om det, der har bevirket, at vi vil påbegynde dette arbejde?

- I denne 1. fase beskrives konkret, hvad der giver anledning til, at vi stopper op og er blevet opmærksomme på, at 'noget' i den fritidspædagogiske praksis har brug for opmærksomhed og handling; eks. en udfordring eller behov for udvikling eller forandring hos et barn eller en ung?
- Denne beskrivelse er data til fase 2.

FASE 2 – Den reflektive fase

Grundspørgsmålet er her:

Hvad fortæller refleksionen over data os, om det, der har brug for opmærksomhed og handling – hvad ved vi nu og har vi tilstrækkelig viden?

- Med afsæt i data fra fase 1 reflekterer vi sammen som kolleger og afdelingsleder/ressourceperson i en refleksiv dialog/proces (SLF) over, hvad data fortæller os om udfordringen.
- Vi beskriver, hvad vi når frem til og hvilken handling eller hvilke handlinger, der er brug for; eks. yderligere data eller videre arbejde med pædagogiske handlinger.

FASE 3 – Den handlingsbeskrivende fase samt forberedelse af evaluering

Grundspørgsmålet er her:

Hvilken handling eller hvilke handlinger, med afsæt i data, skal der sættes igang, hvorfor og hvad forventer vi, at der skal komme ud af arbejdet?

Hvilken handling?

- Vi beskriver hvilken handling eller hvilke handlinger vi har valgt at ville sætte i gang i forhold til udfordringen eller ønskede udvikling.

Hvorfor denne handling eller disse handlinger?

- Vi begrundet og beskriver i et fagligt perspektiv, hvorfor denne handling eller disse handlinger er relevante i forhold til udfordringen eller ønskede udvikling og progression.

Mål for progression og udvikling?

- Vi beskriver her hvilke(t) mål vi overordnet sætter for barnets/den unges progression og udvikling, i forbindelse med arbejdet med den besluttede handling/handlinger.

Tegn på progression og udvikling?

- I forlængelse af den overordnede målsætning, sætter vi mere konkrete tegn på udvikling i forbindelse med arbejdet med handlingen. Tegn på forandring og udvikling ift. de overordnede mål for barnets/den unges progression og udvikling, som vi vil kunne se undervejs, og som kan bistå den løbende opsamling af data til evalueringen.
- Men også tegn på læring, udvikling og progression for os som fagprofessionelle.

Organisering i forbindelse med handlingen?

- I forhold til alle aktiviteterne ifm. den besluttede handling, skal det overvejes og aftales, hvem der konkret gør hvad/har hvilke specifikke funktioner/opgaver for at kunne nå målet/målene med den besluttede handling?
- Hvornår og hvor længe?
- Hvornår skal handlingen sættes i gang?
- Hvor lang tid skal handlingen forløbe, hvornår skal den slutte og være klar til evaluering?

Forberedelse af evaluering

- Hvilke former for evaluering og redskaber kan vi bruge til at registrere tegn undervejs i arbejdet?
- Hvilke data vil vi indsamle undervejs, der kan hjælpe os med at se, om vi arbejder i den ønskede retning (forberedelse til evaluering), og om handlingen har den ønskede effekt, eller der skal justeres undervejs?
- Hvilke evalueringsredskaber vil vi bruge til at samle data ind omkring mål for og/eller tegn på progression og udvikling undervejs?
- Hvornår og hvordan foretages slutevaluering?

HUSK præludiets grundlæggende princip

FASE 4 – Den handlende fase

Grundspørgsmålet er her:

Her skal der ikke spørges, men blot handles og indsamles data

- Det er i denne fase, vi foretager alle de praktiske pædagogiske handlinger, som vi har forberedt, begrundet og planlagt og som bygger på relevant inddragelse af barnet og den unge.
- Det er også i denne fase, viløbende kigger efter udvikling og progression ift. de mål og tegn, vi har valgt og dermed skaber data til evalueringen.

FASE 5 – Den evaluerende fase

Grundspørgsmålet er her:

Hvad siger den opsamlede data samlet set om indfrielsen af mål og tegn og hvad lærte vi?

- Hvad nåede vi i mål med, hvad overraskede os, hvad lykkedes vi ikke med og hvor skal der justeres fremadrettet?
- Hvordan lykkedes vi med det praktiske og organisatoriske omkring arbejdet med aktiviteten?
- Fortæller data os samlet set, at vi er i mål med handlingen eller er der brug for at vi foretager endnu en datainformeret handling med barnet eller den unge?

Fane 03

03 Grundlæggende modeller, politikker, strategier og visioner

Grundlæggende modeller, politikker, strategier og visioner

.....

Formålet med dette afsnit er kortfattet at præsentere de grundlæggende strategier, politikker og visioner som er besluttet i Magistratsafdelingen for Børn og Unge (MBU) samt faglige perspektiver, som skal omsættes i det fritidspædagogiske arbejde og fritidsundervisningen i UngiAarhus. Nogle af disse nævnes kort i bestyrelsens forord, men her foldes de mere ud og kobles sammen med arbejdet med arbejdshåndbogen.

Formen er kortere tekstmæssige præsentationer, der til tider er suppleret med en visualisering eller en model for enten at give et visuelt overblik, eller for at vise modellen eller redskabet konkret. Dette giver mulighed for at blive inspireret og få en kortfattet indsigt i hvad grundlaget for arbejdet i UngiAarhus er. Disse præsentationer kan også inspirere til, at man sammen med sine kolleger kan dykke yderligere ned i materialet for at få en dybere indsigt i, hvad der er fundamentet for vores praksis.

Samtidig giver dette afsnit et godt og bredt billede af hvilke politikker, strategier og visioner, der er rammesættende for det fritidspædagogiske arbejde og fritidsundervisningen i UngiAarhus. På den måde kan kapitlet her fungere som et overbliksskabende redskab til eksempelvis nye ansatte, studerende eller samarbejdspartnere.

Om det visuelle overblik over Fritids- og ungdomsskoleplanen samt underlæggende strategier, politikker og visioner

.....

Om Aarhuskompasset

.....

Om Børne- og ungepolitikken

.....

Om Forebyggelsesstrategien

.....

Om Den mentale model

.....

Om Fritids- og ungdomsskoleplanen (FU-planen)

.....

Om den fritidspædagogiske vision

.....

Om Stærkere Læringsfællesskaber (SLF)

.....

Om effektmål og fokusområder i UngiAarhus

.....

Om Vitaliseringsmodellen (Vital)

.....

Om Modellen for kvalificeret selvbestemmelse (KvaS)

.....

Om det visuelle overblik over samarbejdsparter

.....

Om institutionsformerne i UngiAarhus

.....

Om det visuelle overblik over fritids- og ungdomsskoleplanen samt underlæggende strategier, politikker og visioner

Det kan umiddelbart synes uoverskueligt med så mange præsentationer og at skulle skabe og fastholde overblik over, hvordan de indbyrdes er forbundet. For at simplificere overblikket er der udarbejdet et visuelt overblik over de centrale politikker, visioner og strategier, som vi i UngiAarhus VEST kobler arbejdshåndbogen sammen med, og som arbejdshåndbogen bygger på.

Det er udarbejdet delvist for visuelt at vise, hvad der grundlæggende er retningsgivende for den fritidspædagogiske opgave samt fritidsundervisningen i UngiAarhus og delvist for visuelt at vise, hvad arbejdshåndbogen bygger på, og hvad den skal være med til at omsætte til praksis.

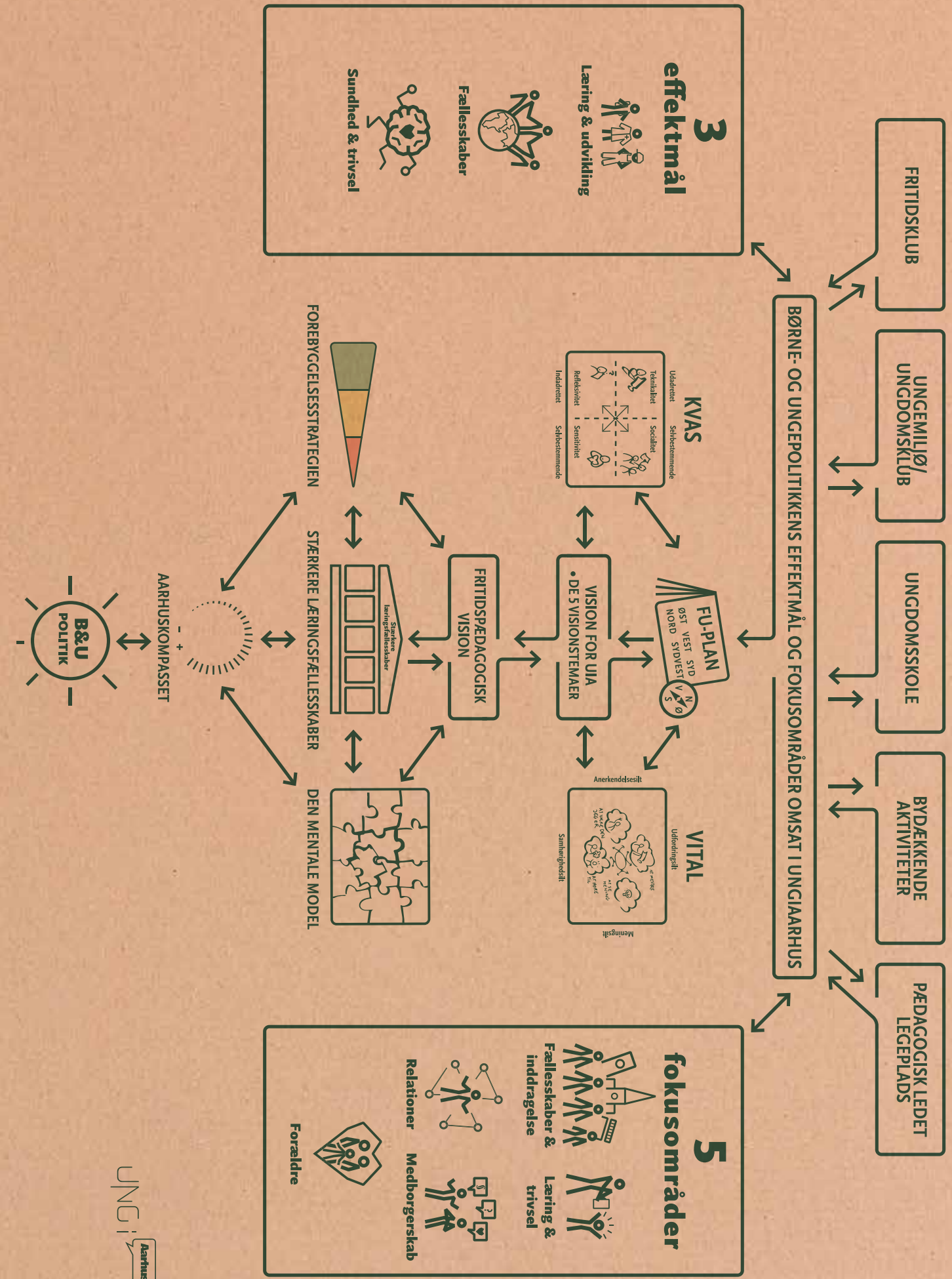
Derudover kobler vi dette visuelle overblik over politikker, strategier og visioner med et visuelt overblik over det centrale indhold i den seneste udgave af Fritids- og ungdomsskoleplanen.

Med afsæt i byrådets vedtagelse af den fritidspædagogiske vision op til sommeren 2021 er Fritids- og ungdomsskoleplanen (FU-planen) gennemlæst og tilpasset i alle dens bærende og centrale temaer, fokusområder, effektmål og principper mv. Derefter er indholdet organiseret i et visuelt hierarki for derved at demonstrere sammenhængen og organiseringen i indholdet i FU-planen.

Resultatet er, som nævnt, en visualiseret FU-plan, der viser de grundlæggende og omkringliggende politikker, visioner og strategier. Dette kan fungere som en slags 'visualiseret indholdsfortegnelse' til indledende orientering og overblik som supplement til læsningen af den samlede FU-plan.

Desuden vil man kunne spejle sin pædagogiske praksis og fritidsundervisningen, planlægningen af aktiviteter, mål med indsatser mv. i det visuelle overblik som en slags tjekliste. Forstået således, at man både kan få pejlinger på, om man arbejder i den 'retning' som organisationen har besluttet, men samtidig også på om der er 'hjælp' og 'begrundelser' at hente i organisationens vægtning og rammesætning af og for arbejdet i praksis.

Eksempelvis skal man aldrig være i tvivl om, hvorvidt 'forældrene' skal indgå i arbejdet i praksis, idet det er formuleret i Børne- og ungepolitikken. Eller om det er en fritidspædagogisk opgave eller opgave i fritidsundervisningen at hjælpe børn og unge med at gebærde sig i den virtuelle verden. Således sættes FU-Planen direkte i spil i forhold til den konkrete pædagogiske virkelighed og i fritidsundervisningen.

Om Aarhuskompasset

(kilde og citeret fra Aarhuskompasset.

Mindre system, Mere borger. Aarhus Kommune 2021)

Med beslutningen i Byrådet op til sommerferien 2021 om, at Aarhuskompasset skal være Aarhus Kommunes nye tilgang til, hvordan kommunen skal drives og udvikles, bliver der blandt andet åbnet for et stærkt fokus på, at den enkelte borger, barnet, den unge mv. skal fungere som en aktiv deltager i det samskabende samspil mellem kommune og borger.

Denne tilgang taler sammen med det centrale i nyorienteringen i den fritidspædagogiske vision og taler helt basalt ind i en væsentlig del af den tilgang og faglige forholdsform, som UngiAarhus bygger på, men som vi samtidig skal gentænke og udvikle. Med beslutningen om at arbejde ud fra Aarhuskompasset tager vi i UngiAarhus invitationen op til at tænke radikalt nyt i forhold til den fritids- og ungdomspædagogiske praksis og i fritidsundervisningen.

Med debatoplæggene Kærlig Kommune fra 2013 og Kommune Forfra fra 2015 indfangede Aarhus Kommune og Tænk tanken Mandag Morgen sammen en række væsentlige forandringer i samspillet mellem kommunen og det omgivende samfund. Mere aktive borgere, opdagelsen af alternative ressourcer, nye partnerskaber og politikudvikling uden for rådhusmatriklen pegede alt sammen i retning af en velfærdsudvikling, der var under forandring.

Siden da har både Aarhus Kommune, borgerne og samfundet flyttet sig yderligere - og aktuelle dagsordener såsom øget kompleksitet, tillidskrise mellem borgere og politikere, ændret demografi, klimaudfordringer og COVID-19 har tydeligt understreget, at vi skal tænke nyt. Et stærkt civilsamfund og engagerede medborgere er helt afgørende, hvis vores velfærdsmodel skal bestå. Og her kommer vores hidtidige styringsmodel, Virksomhedsmodellen ROYE, til kort.

Den nye forståelsesramme handler grundlæggende om, at vi er nødt til at sætte stærkere fokus på det, der langt mere tydeligt giver værdi for borgerne og samfundet. Vi må nytænke og tilrettelægge vores ledelse, styring og velfærdsudvikling efter det. Det kræver bl.a., at vi gentænker store dele af det New Public Management-regime, der blandt andet fulgte med Virksomhedsmodellen (ROYE) fra 2007.

Dette skal selvfølgelig ske uden at kaste hele fundamentet væk. Eksempelvis myndighedsopgaverne og forpligtelsen til ansvarlig omgang med kommunens midler gælder jo fortsat. Når vi fastlægger de værdier, vi vil stræbe efter, og når vi skal afgøre, hvem der bedst løfter opgaven. Når vi skal følge op på, om det gik, som vi drømte om - og ikke mindst når vi ledelses- og styringsmæssigt skal håndtere, hvis noget ikke går som forventet.

Samskabelsen står helt centralt i Aarhuskompasset

På områder som f.eks. samskabelse er vi godt i gang med at øve os, og vi kan ane konturerne af, hvornår og hvordan det fungerer bedst. På andre områder som f.eks. styring med afsæt i værdi er vi novicer, som er i gang med at gentænke både mål, datagrundlag og opfølgningsmetoder. Det er her vi med arbejdshåndbogen og den efterfølgende implementering af arbejdet og opfølgningen med den vil tage livtag med dette.

Det bliver med sikkerhed dilemmafyldt, og det kommer til at kræve noget af alle. Politikere, borgere, civilsamfund, erhvervsliv, kommunale ledere, medarbejdere og tillidsvalgte skal sammen finde ud af, hvordan man skaber velfærd med udgangspunkt i mennesker og i lydhørhed i stedet for i ydelseskataloger og kontrol. Og vi kan lige så godt være ærlige; vi har ikke alle svarene på forhånd, men vi har modet til at lytte til borgerne og prøve os frem. Vores medarbejdere har en stærk faglighed, som fortjener at blive sat mere i spil. Denne nye forståelsesramme for Aarhus Kommune har tre grundlæggende holdepunkter og afsæt:

Styrket fokus på værdi – Aarhus skal være en god by for alle

- Aarhusmålene er vores udgangspunkt.
- Vi udvider vores effektbegreb til et værdibegreb.
- Vi sætter værdi for borgerne og samfundet helt i centrum.

Styrket samskabelse

– vi skaber værdi sammen med borgerne og samfundet

- 'Kommune Forfra' og Medborgerskabspolitikken er vores udgangspunkt.
- Værdi er noget, vi skaber sammen.
- Opgaven definerer, hvem der bedst kan bidrage.

Mere vidensinformeret ledelse og praksis

– vi omsætter viden til værdi

- Vi forstår viden som data i bred forstand.
- Mål og målinger skal give mening for dem, der samarbejder om at skabe værdi.
- Vi supplerer vores styring med en stærk læringskultur.

Disse grundlæggende tanker og tilgange til forholdet mellem kommune og borger taler, som det skal vise sig, perfekt sammen med grundtankerne i den nye fritidspædagogiske vision, og herunder det fokus, der er på den 'nyorientering', som det fritidspædagogiske felt står overfor, for bedst muligt at kunne arbejde med samtidens børn og unge.

Om Børne- og ungepolitikken

Børne- og unge politikken er besluttet i Aarhus byråd og gælder for alt arbejde med børn og unge i Aarhus Kommune. Børne- og ungepolitikken skal således bidrage til at skabe et fælles fundament for Aarhus Kommunes arbejde med børn og unge, og for de rammer og muligheder, Aarhus tilbyder børnene og de unge. Politikken er ikke en færdig opskrift, men en overordnet værdimæssige ramme. Den skal derfor også inspirere til en samtale om, hvordan vi fortsat udvikler fælles værdier, mål og indsatser.

Det er desuden den byrådsbeslutning, der skal understøtte helhedstænkningen i alle indsatser for børn, unge og deres familier i Aarhus Kommune. Børne- og ungepolitikken skal altså bidrage til, at sammenhængen mellem almene tilbud og tilbud for børn og unge med særlige behov styrkes. Når politikken skal favne alle børn og unge, betyder lige muligheder, at nogle børn og unge skal støttes mere end andre. Det betyder også, at nogle børn og unge kan have brug for en særlig indsats eller et særligt tilbud.

Politikken skal desuden bidrage til, at børnene og de unge tænkes med, hver gang vi udarbejder politikker, strategier og handleplaner i hele kommunen. Børnene og de unges perspektiv skal inddrages i for eksempel kulturpolitik, byplanlægning og sundhedspolitik. Politikken skal også bidrage til, at vi sammen arbejder for at fjerne eventuelle barrierer, der måtte hindre et tæt samarbejde om børnene og de unge på tværs i kommunen og i samarbejde med aktører i bysamfundet.

Børne- og ungepolitikken henvender sig til alle kommunens børn, unge og deres familier samt med- arbejdere og bysamfundet:

- For børn, unge og forældre kan politikken bruges til at få indblik i de værdier og principper, byrådet lægger vægt på, og de forventninger byrådet har til samarbejdet om børn og unge i Aarhus Kommune.
- For medarbejderne i Aarhus Kommune er politikken retningsanvisende og forpligtende. Den skal skabe en tydelig ramme for og opbakning til arbejdet med børnene og de unge.
- For bysamfundet og de andre vigtige aktører i børnene og de unges liv er børne- og ungepolitikken byrådets invitation til samarbejdet om i fællesskab at skabe et godt børne- og ungdomsliv i Aarhus.

Børne- og ungepolitikens vision er det, vi sammen skal stå på tæer for og række ud efter. I Aarhus Kommune arbejder vi for, at alle børn og unge udvikler sig til:

- Glade, sunde børn og unge med selvværd.
- Personligt robuste, livsduelige og kreative børn og unge, der bliver så dygtige, som de kan og er rustede til at møde fremtidens udfordringer.
- Børn og unge, der oplever medborgerskab og bruger det.
- Børn og unge, der deltager i og inkluderer hinanden i fællesskaber.
- Børn og unge med globalt udsyn og lokal indsigt.

Om Forebyggelsesstrategien

Børne- og ungepolitikken bygger på det forebyggelsesstrategiske perspektiv, som samtidig er et perspektiv og en tænkning der på mange måder taler sammen med det fritidspædagogiske arbejde samt fritidsundervisningen i UngiAarhus. 'Taler sammen' på den måde at det grundlæggende drejer sig om at arbejde med at forstærke de beskyttende faktorer i et barns eller i et ungt menneskes liv samt reducere antallet af risikofaktorer. Den mere åbne og frie ramme som UngiAarhus er bygget på, samt det fritids- og ungdomspædagogiske perspektiv, med fokus på blandt andet ungdomsproblemer, trivsel, samhørighed, fællesskab og handlekraft, er en oplagt ramme til at arbejde med dette i.

Forebyggelsesstrategien beskriver, og Forebyggelsestrekananten illustrerer, at en effektiv, fritids- og ungdomspædagogisk forebyggende indsats bygger på at sikre sammenhæng mellem de tre niveauer for forebyggelse. De tre niveauer som skal tænkes sammen i praksis er:

- **Grøn:** Den generelle indsats, der retter sig mod alle børn og unge, vil typisk bestå i at fremme trivsel og sundhed og dermed hindre, at sundhedsmæssige og sociale problemer opstår.
- **Gul:** Den specifikke indsats, der retter sig mod potentielle risikogrupper, vil bestå i at minimere mistrivselssymptomer og graden af udsathed.
- **Rød:** Den individuelle indsats vil oftest bestå i en direkte intervention i forhold til det enkelte individ med henblik på at afbøde problemer og skader med baggrund i mistrivsel og udsathed.

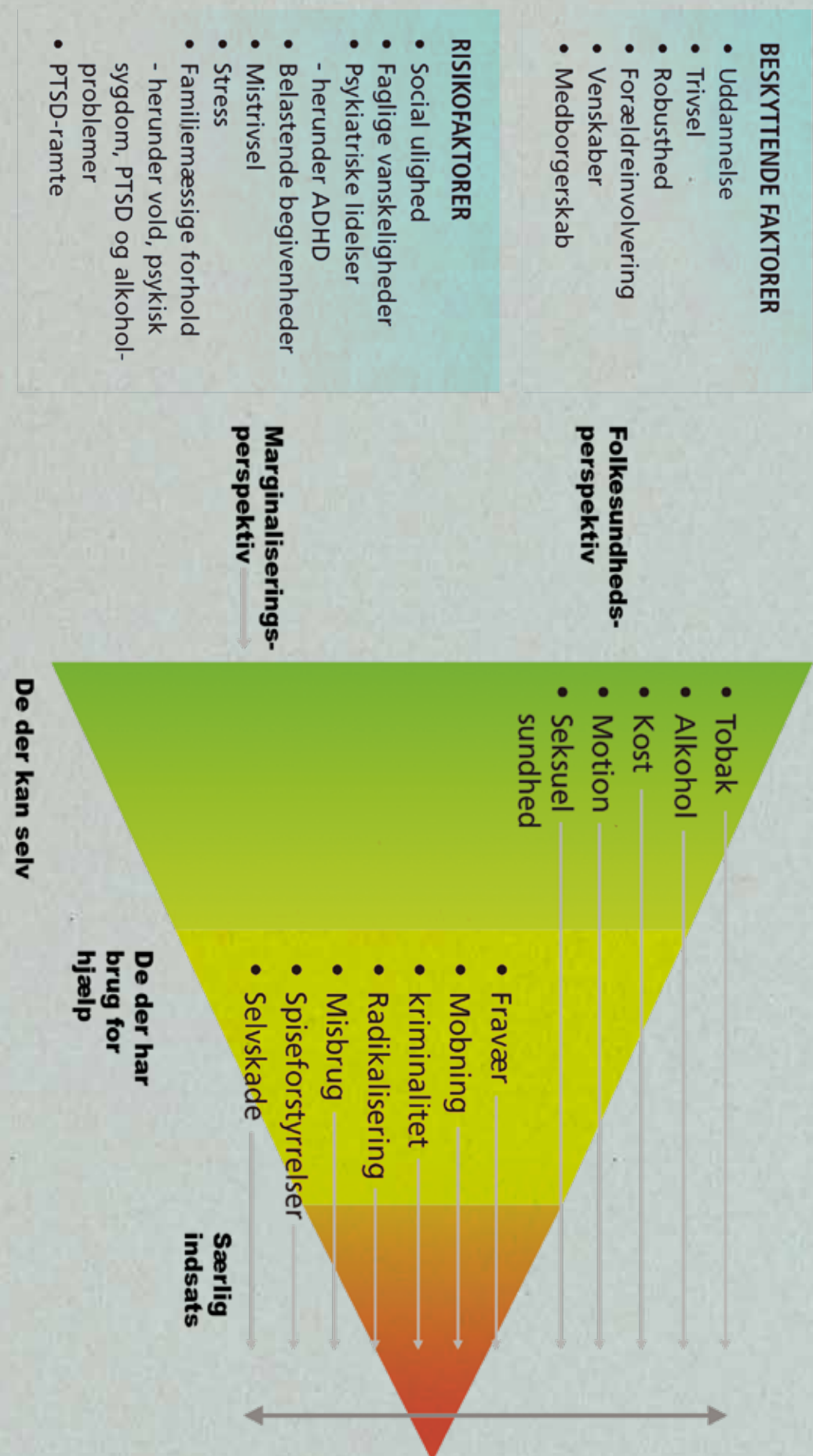
Der arbejdes i strategien med et sæt af indikatorer eller tegn på, at et barn eller ung er i øget risiko for at udvikle risikoadfærd. Det kan defineres som adfærd, hvor der er risiko for, at man på kort eller lang sigt påfører sig selv eller andre skader af psykisk, fysisk og/ eller social karakter, som kan have negative konsekvenser til følge på kort eller lang sigt.

Der er et ret entydigt mønster i tyngden af risikoadfærd hos den enkelte unge, idet unge, der har en høj grad af risikoadfærd på én indikator, ofte vil have høj grad af risikoadfærd på andre indikatorer. Det skyldes, at de grundlæggende komplekse årsager til risikoadfærden hænger sammen med graden af beskyttende faktorer og risikofaktorer.

Sammenhængene forklarer, at metoder til at mindske risikoadfærd og mulige tegn på mistrivsel kan være de samme, selvom der er tale om vidt forskellige former for adfærd.

Det medfører, at en sammenhængende og helhedsorienteret indsats ikke kun retter fokus på én indikation på risikoadfærd, men derimod fokuserer på de bagvedliggende faktorer så som trivsel, mistrivsel og risikoadfærd generelt.

I dette perspektiv drejer den fritidspædagogiske pædagogiske opgave og arbejdet i fritidsundervisningen sig grundlæggende om, at arbejde med at understøtte og forstærke de beskyttende faktorer i den unges liv.

Om Den mentale model

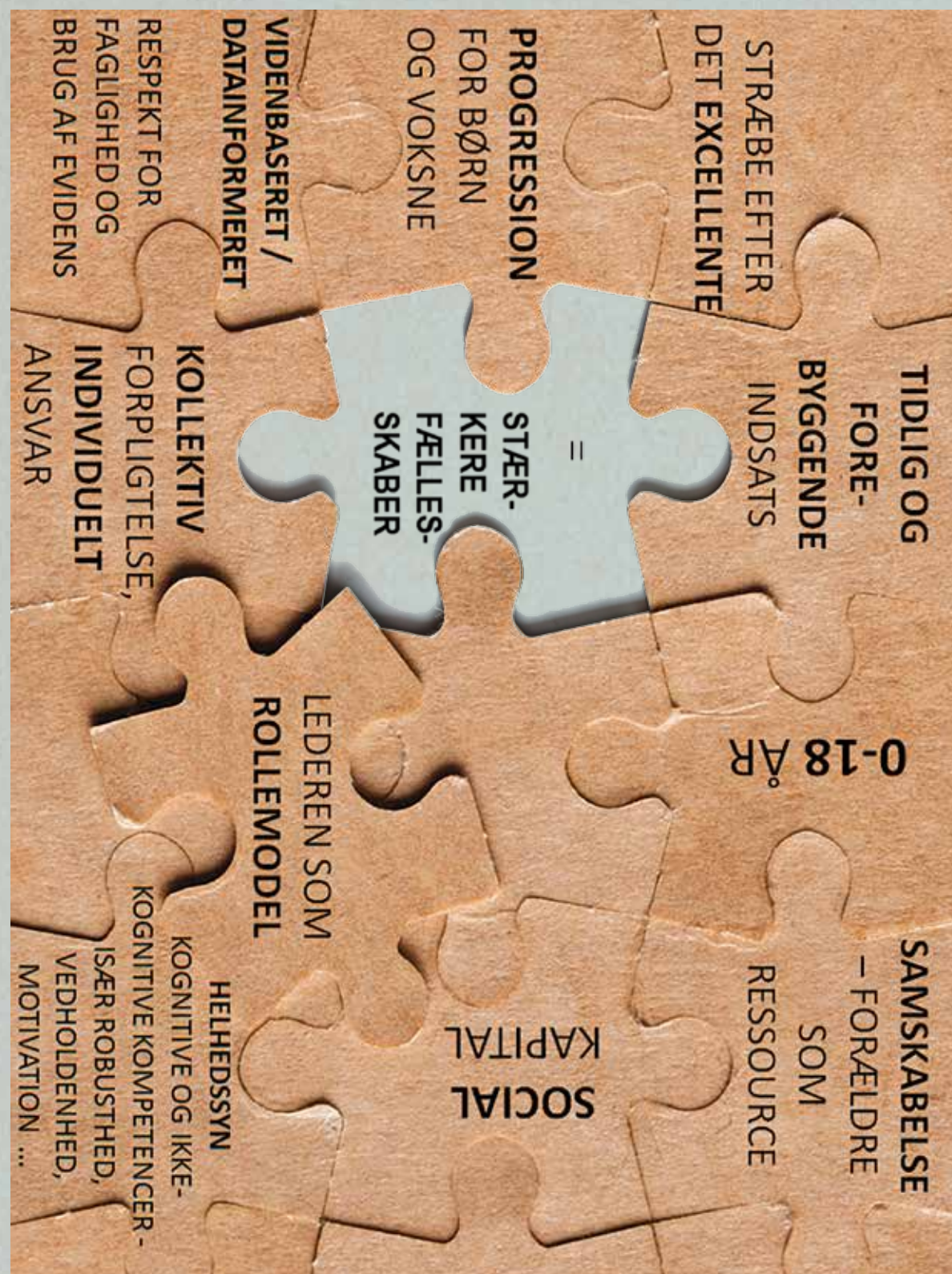
Som en vej til at koble ambitionerne i Stærkere Læringsfællesskaber (se yderligere om SLF længerere fremme i dette afsnit) sammen med den fritidspædagogiske vision og Børne- og Ungepolitikken, er 'Den mentale model' med sit mindset, en væsentlig del af vejen til at omsætte dette i praksis. Den mentale model i Børn og Unge består af ti værdimæssige fokusområder, som i praksis skal indtænkes i det praktiske og faglige arbejde i UngiAarhus.

På den måde repræsenterer den mentale model det mindset, som Børn og Unge bygger på, men reducerer også en smule i kompleksiteten ved at trække en væsentlig del af essensen ud. Derudover understøtter og kvalificerer de ti værdimæssige fokusområder praksis, ved også at fungere som en slags tjekliste i forhold til at pege på ressourcer, der kan tænkes ind i praksis, som man måske ikke var opmærksom på.

De enkelte 'brikker' i den mentale model har vi alle i højere eller mindre grad stiftet bekendtskab med som en del af vores arbejde i Børn og Unge, og tilsammen er de vores fælles udgangspunkt for at vurdere, hvordan vi bør flytte os for at kunne løfte alle børn og unge bedre.

De ti 'brikker' i den mentale model er:

- 1** En fælles og evig stræben efter det excellente.
- 2** Et fokus på progression hos både børn og voksne.
- 3** Et stærkt 0–18-årsperspektiv.
- 4** Et helhedssyn på børnene og de unge.
- 5** Et forældresamarbejde præget af samskabelse.
- 6** Et fokus på tidlig og forebyggende indsats.
- 7** En vidensbaseret/datainformeret ledelse og praksis.
- 8** En høj social kapital.
- 9** Et opgavesyn, som både bygger på kollektiv forpligtelse og individuelt ansvar.
- 10** Et syn på lederen som rollemodel.

Om Fritids- og ungdomsskoleplanen (FU-planen)

Sammen med børne- og ungepolitikken og de øvrige byrådsbesluttede politikker, visioner og strategier viser fritids- og ungdomsskoleplanen den strategiske, tværgående og sammenhængende retning for alle tilbud indenfor fritids- og ungdomsskoleområdet i Aarhus Kommune. I FU-planen præsenteres det strategiske fokus og de prioriteringer, som ledere og medarbejdere indenfor fritids- og ungdomsskoleområdet skal udleve i praksis sammen med de unge, deres forældre og øvrige samarbejdsparter.

Fritids- og ungdomsskoleplanen er fritids- og ungdomsskoleområdet fælles grundlag for i et 0-18 års- perspektiv at understøtte børnenes og de unges læring og udvikling, fællesskaber samt sundhed og trivsel. I planen er der opstillet fælles principper for fritids- og ungdomsskoleområdets ydelser i Aarhus Kommune. Derudover synliggør fritids- og ungdomsskoleplanen de fælles værdier indenfor fritids- og ungdomsskoleområdet overfor brugere, medarbejdere og samarbejdsparter.

Fritids- og ungdomsskoleplanen folder organiseringen i UngiAarhus ud og det lovgivningsmæssige grundlag, som fritids- og ungdomsskoleområdet er funderet i. Det er i denne man kan læse mere om vores grundlæggende institutionsformer, den fritidspædagogiske vision og visionen for UngiAarhus. Det er også her, at de 5 fokusområder og 3 effektmål fra Børne- og ungepolitikken er oversat til en UngiAarhus-kontekst, og dermed er med til at skabe en orientering for praksis.

På den måde er Fritids- og ungdomsskoleplanen sammen med den fritidspædagogiske vision og visionen for UngiAarhus det, der på det faglige og indholdsmæssige plan binder os sammen på tværs af de fem distrikter som UngiAarhus består af. Det er også igennem FU-planen, at de øvrige politikker, strategier og visioner omsættes. Dermed står Fritids- og ungdomsskoleplanen helt centralt i at vise retning og formål for UngiAarhus.

Om den fritidspædagogiske vision

Arbejdet med udviklingen af den fritidspædagogiske vision på tværs af SFO-området og UngiAarhus blev sat i gang tilbage i vinteren 2019. Det var rådmand for magistratsafdelingen for Børn og unge Thomas Medom (SF), der igangsatte dette arbejde.

For at kunne producere relevant fagligt materiale og inddrage interne og eksterne relevante faglige aktører, blev der i den første fase frem mod juni 2020 nedsat fem arbejdsgrupper, der arbejdede med hvert deres visionstema:

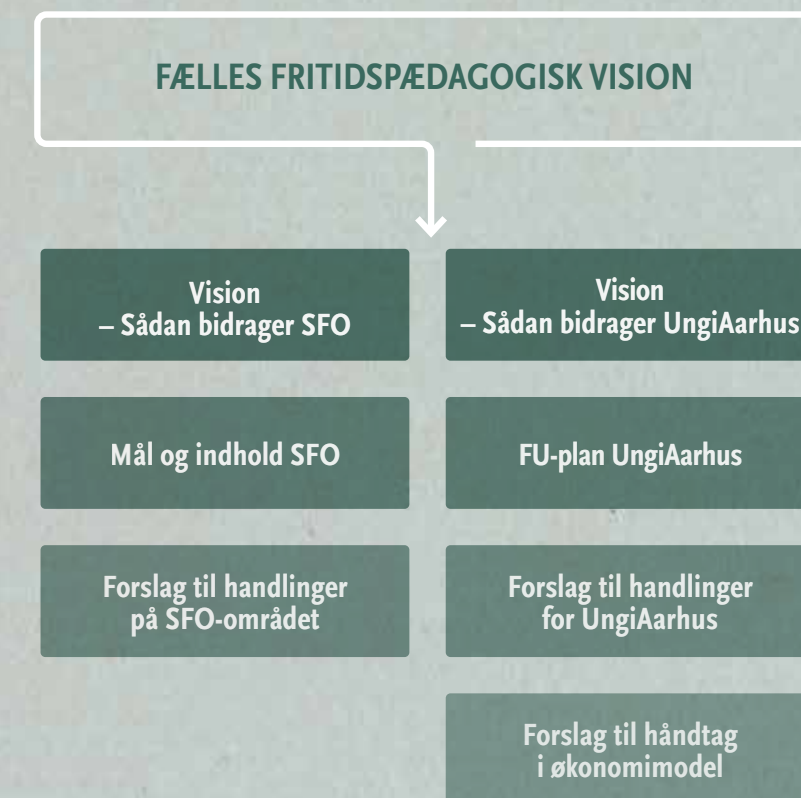

De fem grupper bestod hver især af en FU-leder, en vice FU-leder, fritidscenterledere, ungdomsskolekoordinatorer, afdelingsledere og medarbejdere samt en tovholder for arbejdet fra fællesfunktionen Pædagogik, Undervisning og Fritid (PUF). Disse arbejdsgrupper havde til opgave at undersøge og komme med anbefalinger til en visionær nyorientering af UngiAarhus' arbejde med børn og unge inden for de fem visionstemaer.

Under den overordnede og fælles fritidspædagogiske vision blev der formuleret 'delvisioner' for respektivt SFO-området og for UngiAarhus. Mål- og indholdsbeskrivelsen for både SFO og FU-planen er blevet opdateret.

Dernæst udarbejdede arbejdsgrupperne samtidig en række anbefalinger til konkrete handlinger af meget forskellige karakter, der skal understøtte, at visionen og nyorienteringen udleveres i praksis. Dette blev sammenskrevet i et handlingskatalog, som består af de fem arbejdsgruppers forslag til handlingsrettede initiativer.

Det samlede overblik over de grundlæggende og konkrete 'produkter', som blev vedtaget i byrådet i sommeren 2021, og som er det, der skal implementeres ses her:

Det er for omfattende af præsentere det samlede visionsmateriale i denne arbejdshåndbog, men det er tilgængeligt og omdeles i forbindelse med arbejdet med implementeringen af visionen i UngiAarhus og er ligeledes tilgængeligt online. Det er blandt andet denne implementeringsopgave som denne arbejdshåndbog, samt organiseringen omkring arbejdet med den i praksis, også skal og kan understøtte.

Dog er det vigtigt for perspektivet i denne arbejdshåndbog, og for arbejdet med den i praksis, at få indblik i, hvad det er, der fritidspædagogisk visionært er orienteringen for UngiAarhus. Derfor præsenteres denne del af den fritidspædagogiske vision her, og vi vil i fællesskab vende tilbage til den og arbejde med den i praksis.

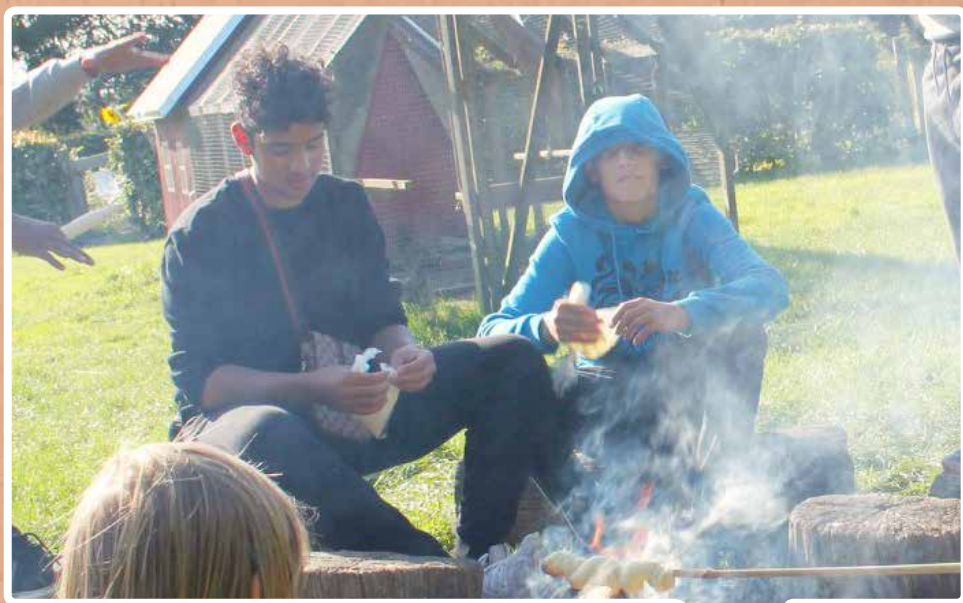
Den fritidspædagogiske vision for UngiAarhus – sådan bidrager UngiAarhus til det gode børne- og ungeliv

Den fælles fritidspædagogiske vision for SFO og UngiAarhus samt den fritids- og ungdomspædagogiske vision for UngiAarhus tager afsæt i, hvad der gør sig gældende for børn og unges samfundsmæssige opvækst og vilkår for at blive til sig selv. Både set fra forskeres, de professionelles og ikke mindst fra børnenes og de unges perspektiv.

Afsættet for visionen er, at børn og unge både skal blive til 'nogen' og til 'noget' i en verden fyldt med muligheder og udfordringer. Arbejdet med at understøtte børn og unge i at kunne udvikle kvalificeret selvbestemmelse og livsmestring udgør grundelementer i det fritids- og ungdomspædagogiske arbejde samt fritidsundervisningen og aktiviteterne i ungdomsskolen.

Børn og unge i dag ønsker et liv fyldt med fællesskaber, positivt samvær, diskussioner og meningsfulde aktiviteter. De er optagede af at indgå i nære fællesskaber både lokalt og på tværs af byen i takt med, at de bliver ældre. De bekymrer sig om klima og insisterer på retfærdighed, fornuft og rationel handling, og de opsøger viden om verden og de emner, der optager dem. På den måde udfolder børn og unge sig gennem alle de muligheder, verden i dag har at byde på.

De mange muligheder følges af en lang række udfordringer for børn og unge. En stor del af livet leves også igennem 'den digitale verden', som er med til at understøtte børn og unges muligheder for at engagere sig, for at søge, skabe og dele viden og udtryk. Den digitale verden er en integreret del af deres fællesskaber og måden, hvorpå børn og unge omgås hinanden, men samtidig kan livet i 'den digitale verden' være med til at skabe en oplevelse af ikke at kunne slå til, idet muligheden for at spejle sig i andre altid

er til stede. UngiAarhus skal derfor være et sted, hvor børn og unge støttes i at deltage og udtrykke sig i den digitale verden på en måde, der fremmer sunde fællesskaber og sunde digitale deltagelsesbaner.

Andre børn og unges oplevelse af præstationspres kan være med til at skabe usikkerhed og sårbarhed uanset alder og baggrund. Der ses eksempelvis en stigning i psykisk mistrivsel blandt børn og unge, som kan opleve udsathed på mange forskellige måder.

Det er i lyset af disse vilkår for børn og unge, at UngiAarhus skaber, udvikler og orienterer den fritids- og ungdomspædagogiske praksis samt fritidsundervisningen og aktiviteterne i ungdomsskolen. Børn og unge skal opleve høj fritids- og ungdomspædagogisk kvalitet i de fritidspædagogiske tilbud og i ungdomsskolen, på en relevant og vedkommende måde og med blik for den enkeltes ressourcer, alder og generelle forudsætninger.

I arbejdet med at være aktuel og relevant for børnene og de unge understøtter UngiAarhus, at børn og unge får de bedste muligheder og forudsætninger for at forme og forandre samtiden og fremtiden i nære og bydækkende fællesskaber – sammen og hver for sig.

Om Stærkere Læringsfællesskaber (SLF)

I Børn og Unge, herunder i UngiAarhus, har vi igennem længere tid arbejdet med at bygge stærkere læringsfællesskaber (SLF) ind i den eksisterende praksis, og dermed udvikle praksis. Man kan se SLF som en væsentlig del af Magistratsafdelingen for Børn og Unges (MBU) løbende professionaliseringsbestræbelse, men denne gang i en skala og i et omfang, hvor den gælder alle i hele Børn og Unge.

Ambitionerne med SLF er en væsentlig del af afsættet for tænkningen omkring udviklingen af arbejdshåndbogen, selve arbejdshåndbogens opbygning og ikke mindst den organisering, vi udvikler og forstærker til at understøtte det fælles lærende fokus. Grundmodellen er udviklet til at understøtte denne ambition og sammen med ledelse, læringspartner og ansatte understøtter DPU dette arbejde og den samlede bestræbelse.

Det overordnede mål er at bygge stærkere læringsfællesskaber, hvor medarbejdere og ledere overalt i organisationen skal arbejde i et læringsfællesskab, der løbende evaluerer og justerer egen praksis med afsæt i professionel viden og lokale data. De stærkere læringsfællesskaber gør en kollektiv indsats for at forbedre børnene og de unges læring, udvikling og trivsel ved i fællesskab at undersøge og reflektere over praksis og sammen afprøve nye tiltag.

Ledere og medarbejdere i Børn og Unge samarbejder allerede om at gøre børn og unge så dygtige, de kan. Med Stærkere Læringsfællesskaber ønsker vi at forpligte hinanden på fortsat at etablere og udvikle de bedst mulige læringsmiljøer for børnene og de unge. Målet er at skabe de bedste betingelser for, at medarbejdere og ledere hele tiden kan lære af hinanden, udvikle sig sammen og vælge de bedste løsninger. Vi skal bane vejen for videndeling og reflekterende dialoger, så vi hele tiden kvalificerer og videreudvikler fælles og lokal praksis. Vi gør det gennem lokalt tilpassede indsatser med afsæt i eksisterende praksis.

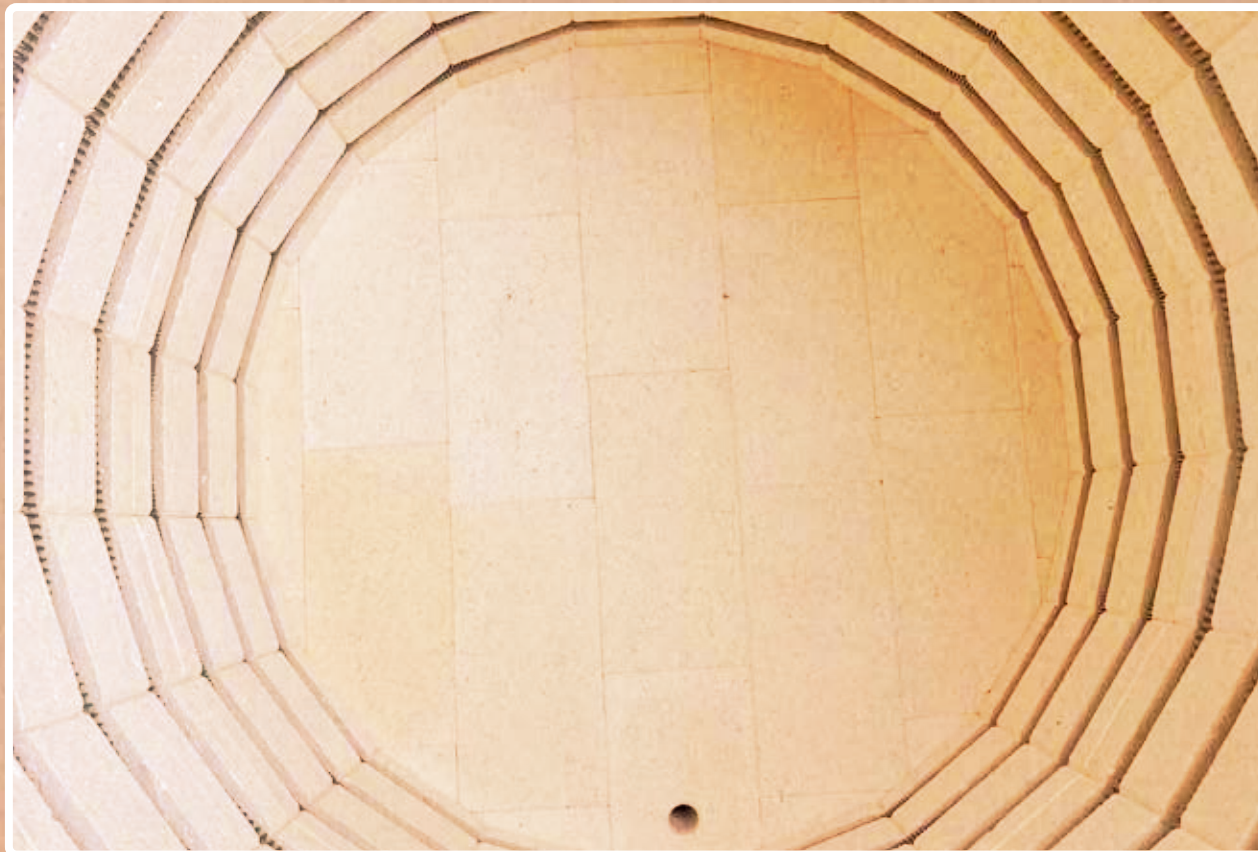
På den måde er stærkere læringsfællesskaber ikke et projekt, men en tilgang til vores samarbejde og måden vi samarbejder om nye tiltag. Der er plads til forskellighed og flere mulige veje, men tilgangen og målene for arbejdet er fælles. Stærkere læringsfællesskaber er derfor ikke et projekt eller et program med en slutdato. Det er ønsket om at skabe varige forandringer i måden, vi samarbejder på med fokus på læring og fælles faglige refleksioner. Og det er en fælles forpligtelse på at nå de mål, vi selv og byrådet er enige om, er vigtige.

Udviklingen af stærkere læringsfællesskaber er en fælles opgave for hele organisationen – vi skal alle samarbejde på nye måder. For at lykkes med at forankre nye vaner og praksis skal den lokale ledelse, ressourcepersoner og faglige fyrtårne være medspillere i at etablere medejerskab og involvering – understøttet af læringspartnere fra Børn og Unge. På alle niveauer skal vi arbejde læringsorienteret med fokus på kerneopgaven og videndeling på tværs af organisationen. Ledelsen i skolen, dag- eller fritidstilbuddet og fællesfunktioner står i spidsen for det lokale arbejde ved at skabe rammerne for, at medarbejdere og ledelse kan samarbejde i læringsfællesskaber om konkrete målsætninger.

Det betyder, at ledelsen er rollemodel og katalysator for en analytisk og undersøgende arbejdsform, hvor ledelse og medarbejdere konstant er orienteret mod at forbedre egen og kollegernes professionelle praksis. De lokale ressourcepersoner i UngiAarhus er de lokale afdelingsledere. Ressourcepersonerne skal kvalificere det eksisterende samarbejde ved at fremme reflekterede og datainformerende dialoger. Det er blandt andet i denne sammenhæng, at vi har udviklet Grundmodellen i ØST og VEST, og præcist til dette formål.

Læringspartnere arbejder i og med praksis for at gøre kapacitetsopbygningen af SLF så praksisnær som mulig for den enkelte medarbejder og leder. En læringspartner har selv praksiserfaring med at arbejde med professionelle og stærkere læringsfællesskaber. Læringspartneren løser opgaver som proces- og mødeledelse, feedback, sidemandsoplæring af ressourcepersoner med henblik på lokal kapacitetsopbygning, sparring med ledere og har erfaring med datainformeret praksis.

Om effektmål og fokusområder i UngiAarhus

Byrådet i Aarhus Kommune definerer i Børne- og ungepolitikken 5 fokusområder samt 3 effektmål, for arbejdet med børn og unge i hele Aarhus Kommune. Disse er også beskrevet som '8 principper'. Da de er formuleret i Børne- og Ungepolitikken gælder de for alt arbejde med børn og unge i hele kommunen, og bliver derfor også vigtige pejlemærker for, hvad der skal fokuseres på i UngiAarhus.

Vi har i UngiAarhus brugt disse 8 principper i arbejdet med udviklingen af FU-planen ved at 'oversætte' disse ind i en fritidspædagogisk ramme, men ud fra den grundlæggende ambition som de 8 principper hver især rummer. På den måde kobler vi den overordnede politiske ambition med det mere specifikke fagområde som fritids- og ungdomsskoleområdet er (læs mere i FU-planen om dette). Samtidig indgår de 5 fokusområder og 3 effektmål også i 'det visualiserede overblik over FU-planen'.

De 5 fokusområder samt 3 effektmål fungerer som guidelines for ledere og medarbejdere ved at udstikke retning for indsatserne og samtidig ved at understøtte en fokusering indenfor området på det, man i et kommunalt perspektiv mener, er relevant at arbejde på i et helhedsorienteret perspektiv fra 0-18 år. Det bliver samtidig et afsæt for arbejdet med Stærkere Lærings Fællesskaber, idet denne tydelighed i fokusområder og effektmål sætter en ramme for det, der binder os sammen på tværs internt i UngiAarhus, men også på tværs internt i Børn og Unge.

5 fokusområder

Fællesskaber & inddragelse

Læring & trivsel

Relationer

Medborgerskab

Forældre

3 effektmål

Læring & udvikling

Fællesskaber

Sundhed & trivsel

Om Vitaliseringsmodellen (Vital)

Vitaliseringsmodellen er en systematik, der kan anvendes i den pædagogiske praksis, når det gælder om at skabe gunstige betingelser for barnets/den unges trivsel og udvikling. Det er besluttet via vedtagelsen af Fritids- og ungdomsskoleplanen, at UngiAarhus skal arbejde med afsæt i modellen for kvalificeret selvbestemmelse (KvaS) og vitaliseringsmodellen (vital), og vi har i UngiAarhus arbejdet med begge dele igennem en længere årrække. KvaS og Vital skal i vores kontekst kobles til det fritidspædagogiske arbejde og fritidsundervisningen i ungdomsskolen, og er medvirkende til at kvalificere arbejdet i praksis. Ikke mindst i forhold til det forestående arbejde med den fritidspædagogiske vision, implementeringen heraf og den nyorientering der er helt central heri.

Professor Jan Tønnesvang, som har udviklet 'Kvas-Vital' med afsæt i vitaliseringspsykologien, taler om 'psykologisk ilt', der kan sidestilles med betydningen af den biologiske ilt. Individets psyke skal iltes såvel som den biologiske krop, for at man som menneske kan næres og udvikles. Vitaliseringsmodellen beskæftiger sig med menneskets psykologiske grundbehov og de relationer og miljøer, der giver psykologisk ilt til – og dermed vitaliserer – disse. Disse grundbehov/rettetheder:

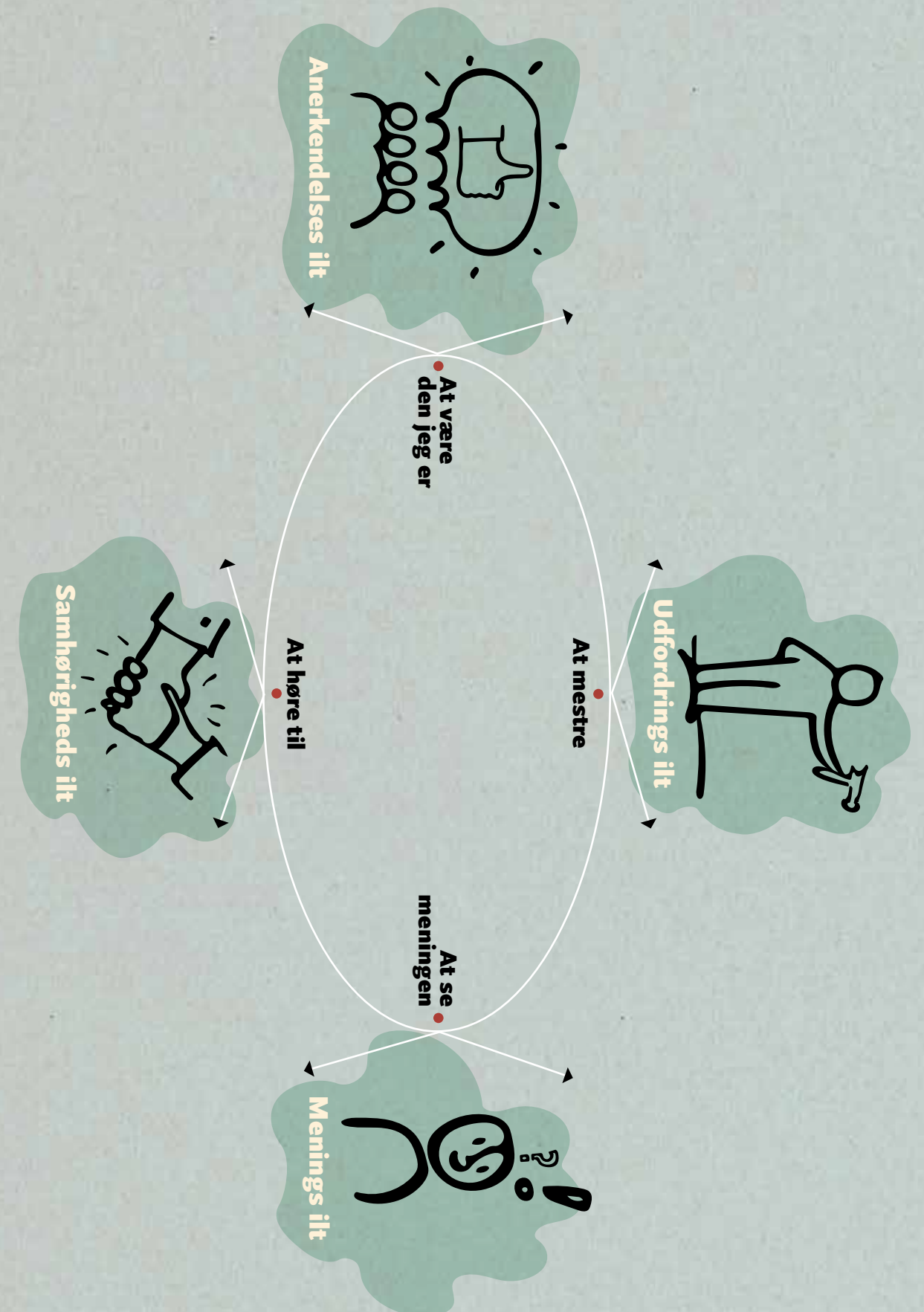
- Den selvhenførende rettethed ('se mig, som den jeg er').
- Den andenhenførende rettethed ('vis mig, hvem/hvad jeg kan blive').
- Den fællesskabshenførende rettethed ('lad mig høre til ligesom dig').
- Den mestringshenførende rettethed ('giv mig passende udfordring').

Jan Tønnesvang karakteriserer et vitaliseringsmiljø, som et miljø, der rummer en 'god nok' psykologisk ilt, og hvor barnet/ den unge bliver optimalt udfordret. Vitaliseringsmiljøer er samtidig miljøer, hvor den psykologiske ilt i de forskellige vitaliseringsrelationer er 'god nok' til at kunne vitalisere de fire rettetheder. At miljøet skal være 'godt nok' og ikke perfekt henviser til et særligt kendetegn for vitaliseringsmiljøer, fordi der hermed menes, at vitaliseringsmiljøer er miljøer, der er optimalt frustrerende miljøer (ikke at forveksle med maksimalt frustrerende miljøer). Det vitaliseringsmiljø, der virker optimalt frustrerende, er netop et miljø, hvor individet i vitaliseringsrelationerne møder medspillende modspil, og hvor de bliver iltende realitetskorrigeret.

Hvis det drejer sig om børn og unge, lægger dette op til, at de selv skal tage del i deres læringsproces og yde noget i forhold hertil, at de skal anerkendes for dette og opmuntres videre og således lære trinvis at blive kvalificeret selvbestemmende i deres skabelse af en god livsbane.

Modellen kan i praksis anvendes, når man f.eks. ser nærmere på klubbens aktuelle betingelser for vitalisering og dermed muligheder for at skabe psykologisk ilt for børnene og de unge. Desuden kan vitaliseringsmodellen også bruges som et samtaleredskab, der kan være med til at strukturere samtalen med den unge om f.eks. dennes selvforståelse, drømme eller udfordringer.

Udarbejdet på baggrund af Jan Tønnesvangs Vitaliserings-model

Vitaliseringsmodellen

Om Modellen for kvalificeret selvbestemmelse (KvaS)

KvaS og Vital hænger tæt sammen. Man kan nærmest se dem som hinandens forudsætninger. Som nævnt indledningsvist, er også arbejdet med KvaS i den fritidspædagogiske praksis og i fritidsundervisningen i ungdomsskolen, et væsentligt og kvalificerende metodisk og teoretisk perspektiv til at understøtte og udvikle arbejdet i praksis med børn og unge.

Begrebet kvalificeret selvbestemmelse er formuleret ud fra et dannelsesideal og en helhedstænkning, der tager udgangspunkt i det hele menneske. Den kvalificerede selvbestemmelse handler i høj grad om dømmekraft og kritisk stillingtagen, hvilket er en forudsætning for at kunne træffe sunde valg på et kvalificeret grundlag.

Modellen fokuserer på fire grundlæggende tilværelsesdimensioner, og den muliggør, en afdækning og analyse af barnets/den unges styrker/udfordringer/interesser inden for disse fire dimensioner. Med kvalificeret selvbestemmelse er der således ikke tale om et begreb, der fastlægger selve dannelsens indhold, men som kan fungere som en struktur samt en ledestjerne for pædagogikken.

Kvalificeret selvbestemmelse som dannelsesbegreb rummer både den faglige og sociale side, og er kun realiserbart, hvis '(...) den udviklede faglighed er personligt forankret, og den personlige udvikling er fagligt funderet.' De fire dimensioner er:

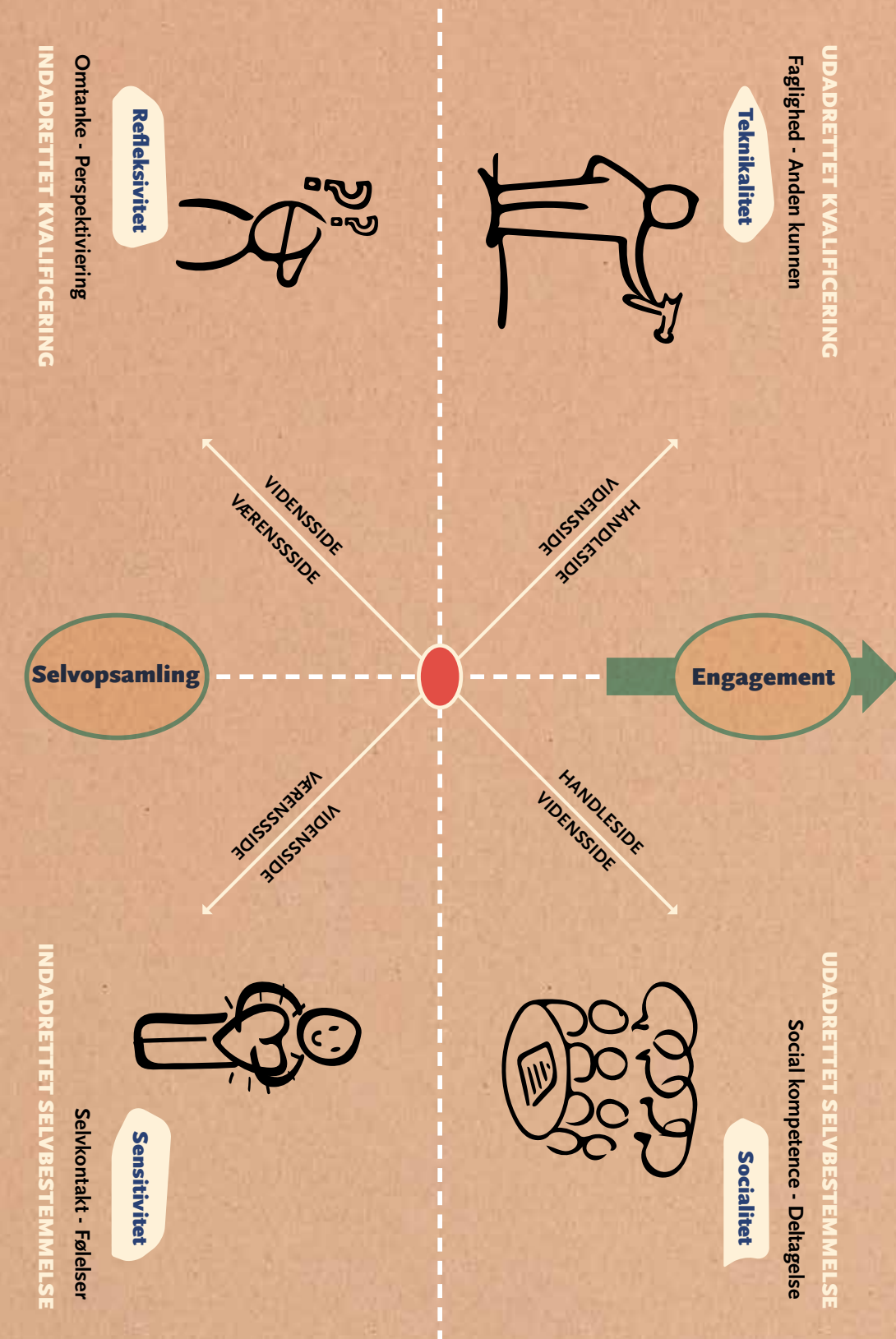
- Teknikalitet (faglighed/anden kunnen).
- Socialitet (social kompetence og deltagelse).
- Refleksivitet (omtanke og perspektivering).
- Sensitivitet (selvkontakt og følelser).

Vi anvender i vores fritidspædagogiske praksis modellen som et dannelsesteoretisk grundlag samt til at systematisere den måde, hvorpå vi kigger på barnet/den unge og tænker i dannelse og helhed. Selve modellen for Kvalificeret Selvbestemmelse kan anvendes på flere forskellige måder og niveauer. Den kan f.eks. anvendes i dialoger med et medlem, ved MUS-samtaler, ved netværksmøder, til p-møder (når der laves beskrivelse og status på et medlem) eller når man skal målrette sine aktiviteter en bestemt målgruppe mv. Handlingsaspektet tænkes ofte ud fra følgende tretrinsdeling;

- Status.
- Muligheder.
- Første skridt.

Med afsæt i den indledende afdækning og analyse, sammenholdt med en beskrivelse af handlingsaspektet ud fra tretrinssdelingen, kan en kvalificeret pædagogisk indsats sættes i gang.

Udarbejdet på baggrund af Jan Tønnesvangs KvaS-model

Samarbejdsparter

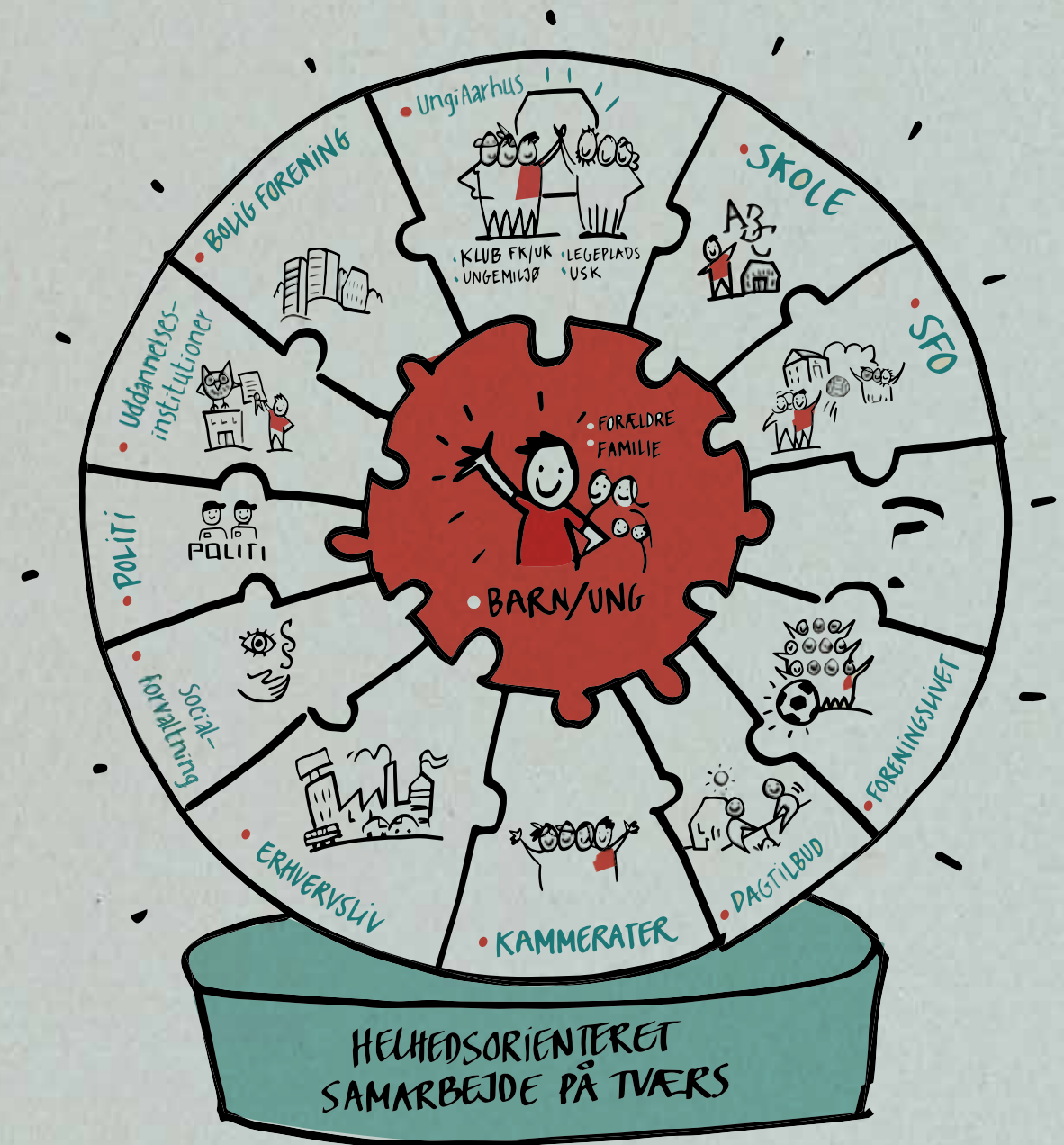
Om det visuelle overblik over samarbejdsparter

Visualiseringen af de centrale samarbejdsparter omkring barnet/den unge og dennes familie, skaber overblik over de parter, der med størst sandsynlighed har en tilknytning til de børn og unge, vi arbejder med i UngiAarhus. Nogle af samarbejdsparterne er i kontakt med alle vores medlemmer og brugere, og nogle, som eks. politiet, har kun sporadisk og (forhåbentlig) sjælden kontakt med dem. Ikke desto mindre er alle de anførte væsentlige samarbejdsparter.

Der er derudover anført et tomt felt med et spørgsmålstegn i. Her kan der tilføjes samarbejdsparter, der ikke er vist i de andre felter. Samtidig skal det ses som et mulighedsfelt, der repræsenterer muligheden for at opdyrke nye og relevante samarbejdsrelationer.

Målet har været at skabe overblik over, hvem der fungerer rundt omkring de børn og unge vi arbejder med, og som vi med fordel kan fastholde og udvikle samarbejdet med. Det giver mulighed for at spille endnu flere ressourcer på banen i forhold til det fritidspædagogiske arbejde med vores fælles børn og unge. Derudover kan overblikket fungere som en slags tjekliste, der kan bruges til at holde fast i, at alle relevante parter kommer på banen, når eksempelvis en konkret aktivitet, et netværksmøde, et projekt eller et arrangement skal planlægges og afvikles.

Tesen er, at alle de parter, der har en forpligtelse overfor et barn eller en ung, alle gerne vil bidrage til dennes positive udvikling. Med afsæt i dette kan vi i UngiAarhus gøre vores til, at vi i fællesskab skaber de bedste muligheder for barnet og den unges udvikling.

Om institutionsformerne i UngiAarhus

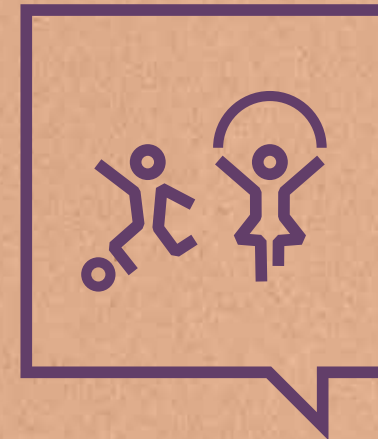
Afsnittet her afrundes med at vise det, der på mange måder, er det vigtigste i UngiAarhus; de centrale steder hvor det fritidspædagogiske arbejde og fritidsundervisningen sker, hvor pædagogisk personale og børn og unge mødes og hvor pædagogik og undervisning udøves i det pædagogiske forhold. Det er der, hvor det konkrete arbejde sker, hvor alle strategier, politikker og visioner skal omsættes til værdi for barnet, den unge og gruppen, hvor politiske ambitioner møder den praktiske virkelighed, og hvor fagpersonale får tingene til at ske. Det drejer sig om de almene tilbud UngiAarhus har for børn og unge fra 4. klasse til og med 17 år som er følgende:

- Fritidsklubberne som er målrettet 4.-6. klasse.
- De pædagogisk ledede legepladser som er målrettet 4. klasse til og med 17 år.
- Ungdomsklubberne og ungemiljøerne som er målrettet 7. klasse til og med 17 år.
- Ungdomsskolen som er for børn og unge fra 7 klasse til og med det 17. år. I udvalgte boligområder dog også for de 18 - 24 årige i en 4 års periode.
- De bydækkende events, projekter og store fælles begivenheder vi i fællesskab skaber på tværs af UngiAarhus i hele byen.
- Mellemformerne som UngiAarhus har en lang række forskellige af, og som på forskellige måder arbejder med børn og unge i udsatte positioner.

Aktiviteterne er målrettet de forskellige aldersgrupper, så det er attraktivt for både den yngste og den ældste del af målgruppen at benytte tilbuddet. Udover disse former som UngiAarhus fremtræder igennem, er der en lang række projekter, arrangementer og aktiviteter som vi bidrager til i samarbejde med eksterne aktører, som f.eks. finder sted på gaden, gennem opsøgende funktioner mv. Det er i den fritidspædagogiske praksis, at alt det, der er nævnt i dette afsnit skal omsættes og udføres af ledere og medarbejdere.

Det er de ansatte i UngiAarhus, der er ansat til at udføre og udøve fritidsundervisning og fritidspædagogik, der gennem det pædagogiske og didaktiske forhold, varetager organisationens primære kerneydelse, hvilket denne arbejdshåndbog har til formål at understøtte i praksis. Følgende er visualiserede ikoner for institutionsformerne i UngiAarhus.

Fritidsklubber

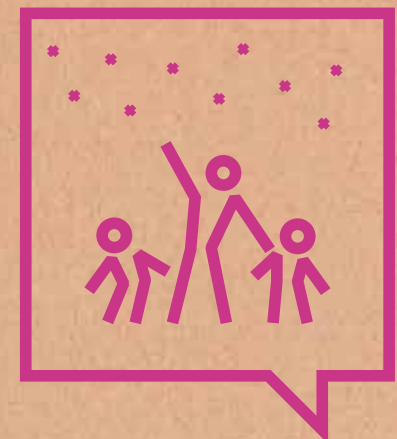
**Ungdomsklubber/
ungemiljøer**

Ungdomsskole

Mellemformer

**Bydækkende
aktiviteter og events**

**Pædagogisk ledede
legepladser**

Fane 04

04

**Temaer og
distrikts-
udviklings-
områder**

Temaer og distriktsudviklingsområder i UngiAarhus VEST

.....

I dette afsnit findes de tre overordnede temaer og de fem underliggende distriktsudviklingsområder for UngiAarhus VEST, der står helt centralt i arbejdet med arbejdshåndbogen. Først præsenteres et tema og dernæst de(t) tilhørende distriktsudviklingsområde(r). Alle fem distriktsudviklingsområder er opbygget efter følgende struktur;

- Beskrivelse af udviklingsområdet
- Beskrivelse af hvordan udviklingsområdets problematik viser sig i vores fritidspædagogiske praksis
- Data der underbygger væsentligheden af at arbejde med dette udviklingsområde
- Hvad gør vi allerede?
- Hvad kan der eksperimenteres med?

TEMA 1

Børne- og ungedeltagelse

Faciliteret børne- og ungedeltagelse

.....

TEMA 2

Børne- og ungemiljøer

Udvikling af eksperimenterende børne- og ungemiljøer

.....

TEMA 2

Børne- og ungemiljøer

Udvikling af børne- og ungemiljøerne i UngiAarhus VEST gennem tættere samspil mellem ungdomsskole og fritidscentre

.....

TEMA 3

Specialpædagogik i et fritidspædagogisk perspektiv

Udvikling af det fritidspædagogiske arbejde med fokus på styrkelsen af børn og unges mentale sundhed

.....

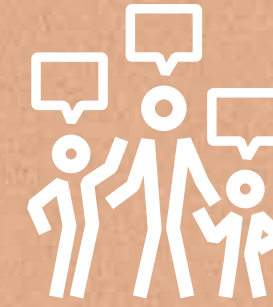
TEMA 3

Specialpædagogik i et fritidspædagogisk perspektiv

Udvikling af arbejdet med 'ny og klassisk' udsathed

.....

TEMA 1

Børne- og ungedeltagelse

Børne- og ungedeltagelse er et grundlæggende fritidspædagogisk fokusområde, en fundamental del af opgaven og måske mere nødvendigt at arbejde fritidspædagogisk med end nogensinde. Dette peger blandt andet arbejdet med den fritidspædagogiske vision på.

Det overordnede formål med at arbejde med børne- og ungedeltagelse er at medvirke til udviklingen af børnenes og de unges interesse for og evne til aktiv deltagelse i udviklingen af samfundet og demokratiet, samt at kunne leve og udfolde sit eget liv på en samfundsopkoblet måde. En forudsætning herfor er udviklingen af børnene og de unges dømmekraft og evne til at træffe kvalificerede valg på et reflekteret grundlag.

Det fritidspædagogiske arbejde med at facilitere reel børne- og ungedeltagelse er en kompleks fritidspædagogisk udfordring, og noget som skal læres af både pædagoger, fritidsundervisere og børnene og de unge. UngiAarhus er en oplagt og meget relevant fritidspædagogisk arena for at børn og unge på faciliteret vis, og på mange forskellige måder, kan øve sig i indflydelse på eget liv og på den verden, de bor og lever i.

Mere konkret kan det betyde, at man som pædagog eller fritidsunderviser, bygger sin praksis op med afsæt i både egne faglige perspektiver og samtidig indtænker børnene og de unges perspektiver og positioner, hvilket er med til at øge kompleksiteten og stille krav til den fritidspædagogiske opgave og faglighed.

Det drejer sig centralt om at tage afsæt i børnenes og de unges egne perspektiver, ønsker, interesser og forestillinger, samt inddragelse af perspektiver på den verden, de vilkår og tendenser som gør sig gældende for børn og unges voksen-op og 'bliven til sig selv'. Dette skal samtidig sammenholdes med de politiske, strategiske og visionære perspektiver som rammesætter og orienterer det fritidspædagogiske arbejde i UngiAarhus.

Vi vil derfor fokusere på at eksperimentere og udvikle på denne dimension i det fritidspædagogiske arbejde med særligt henblik på at understøtte den ældste del af UngiAarhus' målgruppes muligheder for deltagelse.

Distrikts- udviklings- område

Faciliteret børne- og ungedeltagelse

FU-planen peger blandt andet på, at det er UngiAarhus' opgave at understøtte de unges handlekraft og udvikle deres evne til at være kvalificeret selvbestemmende og aktivt deltage i udviklingen af demokratiet. Dette er samtidig også en forudsætning for at kunne leve og udvikle sit eget liv.

Fundamentet for arbejdet med børne- og ungedeltagelse er, at børnene og de unge har *adgang* til at opleve og deltage i inddragelse og inddragende processer, hvilket vi i UngiAarhus kan forestå gennem kvalificeret fritidspædagogisk arbejde og fritidsundervisningen i ungdomsskolen, og udmøntet i praksis via fritidscentre, ungdomsskole, bydækkende events, ungemiljøer, projekter mv. Her skal vi i samarbejde arbejde med at have fokus på at skabe nytænkende, eksperimenterende, projektorienterede og inddragende aktiviteter og tiltag, hvor de unges kompetencer og ressourcer sættes i spil.

Med begrebet 'faciliteret' understreger vi, at der er tale om børn og unges deltagelse og inddragelse i aktiviteter, projekter og indsatser, der er rammesat af fagpersoner. Det betyder ikke, at vi ikke har fokus på børn og unges selvinitierede deltagelse og motivation for at blive inddraget, men derimod, at vi ser, den faciliterede del, som et led i at arbejde mod at børn og unge blive mere selvinitierende til deltagelse.

I arbejdet med den faciliterede børne- og ungedeltagelse har både de fagprofessionelle, børnene og de unge muligheder for at gøre sig erfaringer med, hvad det vil sige at deltage og at øve sig i den disciplin, som børne- og ungedeltagelse kan være samtidig med, at der også er et fritidspædagogisk mål og formål for øje.

Vi skal arbejde på at skabe deltagelsesmuligheder og give de unge initiativretten til at udvikle og træffe beslutning om retning og indhold eksempelvis for udvikling af vores tilbud og lokalområde, hvilket eks. kan indebære at arbejde med det institutionaliserede 'brugerråd' på en ny og anderledes måde. Relevante lokale aktører skal inviteres med ind i tilblivelsesprocessen, mens de unge skal understøttes i at være bannerførere og primus motorer på udvikling og gennemførelse

Der er mange måder at arbejde med børne- og ungedeltagelse på, og også måder vi endnu ikke kender til eller måske endda skal opfinde og skabe selv i UngiAarhus, vidensbaseret og i samarbejde med alle relevante aktører.

Hvordan viser udviklingsområdets problematik sig i vores fritidspædagogiske praksis? – uddrag fra den 'refleksive dialog'

Følgende beskriver, hvordan udviklingsområdets problematik viser sig i den fritidspædagogiske praksis i UngiAarhus VEST og tager desuden afsæt i konkret data (se nedenfor), der underbygger vigtigheden af, at vi sætter fokus på dette område. Citaterne stammer fra medarbejdersamlingen 'Bazaren' samt de efterfølgende uddybende interviews.

Data der underbygger væsentligheden af at arbejde med dette udviklingsområde

- Lokal data; Grafisk LIS (her er der mulighed for at gøre status på de unges oplevelse af medbestemmelse (bygger på klubtrivselsundersøgelsen) både lokalt og på områdeniveau)
- Forskningsbaseret viden; CeFus bog "Veje til deltagelse" præsenterer nye indsigter i hvorfor og hvordan børne- og ungeinddragelse er vigtig.

” Vi skal støtte børnene og de unge i at blive borgere i en verden, der bliver mere og mere kompleks. For at de lykkes med det, er det vores fornemmeste opgave i de fritidspædagogiske tilbud at understøtte de unge i at træffe kvalificerede valg på egne vegne. Derfor er det alfa omega, at vores medarbejderes besidder den nyeste viden og kompetencer til at understøtte børne- og ungedeltagelse i praksis. Der kan arbejdes med dette mange steder i vores praksis, og vi vil gerne understøtte at rammerne for dette er bedst mulige i UngiAarhus VEST.”

– FU-ledelsen i VEST

” ...Ungdomsskolens meget forskelligartede tilbud rummer både voksenstyret mesterlære og unge-genererede hold. Nogle hold forbliver en succes hele sæsonen, og andre falder fra hinanden. Det har vi brug for at blive klogere på, så vi kan ramme så rigtigt som overhovedet muligt. Hvordan ville ungdomsskolen mon se ud, hvis den var de unges skole?”

– Ungdomsskolekoordinator, Ungdomsskolen VEST/ØST

” I ungdomsklubben er de meget 'her og nu'. De ved ikke, hvad de har lyst til, og derfor er det rigtig svært for dem at planlægge. De 'tør' ikke tilmelde sig en tur – de er meget mere tiltrukket af relationerne end af aktiviteterne...”

– Afdelingsleder i VEST

” Der hvor ungedeltagelsen bliver svær, er når vi voksne kommer med et særligt projekt, hvor vi afkræver dem medbestemmelse. Det vil og gider de unge ikke.”

– Afdelingsleder i VEST

” ...vi har forsøgt os med 'børneråd' i klubben, men det er ikke gået særligt godt. Hvorfor har det ikke virket? Det har det ganske sikkert ikke, fordi jeg ikke har været nok 'på'. Processen skulle have været nærmere beskrevet, og jeg skulle have håndholdt og understøttet projektet noget mere. Den faciliterede del har manglet. Det er vigtigt som facilitator at tænke over de forudsætninger, som den pågældende målgruppe har. Hvis det her skal lykkes, hvad skal der så til? Det spørgsmål kunne vi godt blive bedre til at stille os selv...”

– Afdelingsleder i VEST

” ...de unge ved slet ikke, hvad det betyder at deltage på den måde – og ofte så gider de ikke, fordi de måske ikke ved, hvad de kan opnå ved det...vi (voksne) skal øve os i at facilitere og de unge skal øve sig i at handle på det...”

– Pædagog i VEST

Hvad gør vi allerede? Hvad kan vi afprøve? – eksempler og forslag til inspiration

Nedenstående er et uddrag af konkrete eksempler fra den fritidspædagogiske praksis i UngiAarhus VEST, der beskriver, hvad der allerede arbejdes med under udviklingsområdet 'Faciliteret børne- og ungedeltagelse'. Derudover er oplyst en række endnu uafprøvede forslag til måder og nye veje at arbejde med nærværende udviklingsområde på, der kan eksperimenteres med i den fritidspædagogiske praksis. Eksempler såvel som forslag stammer fra den refleksive dialog, som fandt sted til medarbejdersamlingen 'Bazaren' og til de efterfølgende interviews.

Hensigten er, at eksemplerne og forslagene skal tjene til inspiration og viden deling.

Hvad gør vi allerede?

- I Sabro Ungemiljø Hytten arbejdes der med ungedeltagelse ifm. skituren i form af et etableret skiteam – her inddrages de unge i hele konceptet omkring skituren.
- I Klubben Engdalsvej underviser nogle ungdomsklubdrenge fritidsklubmedlemmer i Magic Cards.
- I Tilst ungemiljø og legeplads arbejdes der med lomme pengeprojekt, hvor de unge inviteres til deltagelse i udformningen af projektet.
- I Klubberne i Gellerup deltager børnene/de unge konkret i planlægningen og udførelsen af Gellerup Cup.
- Træf Et Valg er en måde hvorpå de unges evne til at træffe valg, ytre sig og lytte til hinanden opøves.
- I Klubben Engdal inddrages både nuværende og kommende ungdomsklubmedlemmer i indretning af klubben. De inddrages bl.a. via de sociale medier.
- I Tilst Ungemiljø og legeplads bliver der arbejdet med et fleksibelt klubråd i ungemiljøet med en dagsorden, der er tilgængelig for alle, og hvor man kan deltage, når man kan og vil.
- I Klub3 inviteres de unge til deltagelse via forskellige sociale medier, hvilket kan være et godt konkret redskab, når børn/unge med særlige behov skal inddrages og deltage.
- Get2Sport er et konkret eksempel på, hvordan vi i samarbejde med lokalsamfundet arbejder på at understøtte et velfungerende idrætsforeningsliv ved at styrke de frivillige kræfters vilkår i foreningerne, så disse frivillige har lyst, evner og ressourcer til at være frivillige ledere og trænere for områdets børn og unge, og at dermed er alsidige muligheder for idræt og bevægelse lokalt.

Hvad kan der eksperimenteres med?

- At mødes på tværs af området og vidende og erfaringsudveksle ift. børne- og ungedeltagelse.
- At øve os i at blive bedre pædagogiske facilitatorer.
- At træne de unge i det at være medbestemmende og at tage initiativ.
- UngiAarhus Toolbox som faciliteringsredskab i arbejdet med børne- og ungedeltagelse.

TEMA 2

Børne- og ungemiljøer

UngiAarhus rummer en lang række forskellige institutionsformer og fysiske rammer, som indgår i det fritidspædagogiske arbejde med børn og unge.

Med dette tema ønsker vi at sætte fokus på de muligheder og endnu uforløste potentialer disse fysiske former og rammer rummer, så de på bedst mulig vis, og endnu bedre end i dag, reflekterer tankerne i den fritidspædagogiske vision, og kan understøtte det fritidspædagogiske arbejde med børne- og ungedeltagelse. Både med de erfaringer vi allerede har med deltagelse, men også som ramme for de eksperimenter og udviklingsprocesser omkring børne- og ungeinddragelse, vi i UngiAarhus står overfor, i regi af arbejdet med den fritidspædagogiske vision.

Målet med denne tilgang til arbejdet skal blandt andet være, at miljøerne understøtter børn og unges egne ønsker og behov, og på denne måde er relevante og attraktive for brugerne, men også for de professionelle. En indretning der ligger i spændet mellem at være fleksibel og tilpasningsduelig på den ene side, og på den anden side med respekt for, at der skal foregå aktiviteter og være rammer som er mere faste dele af den fritidspædagogiske praksis og undervisning.

På denne måde kan både proces og produkt blive et led i det vitaliserende arbejde med børn og unges læring, trivsel og udvikling, og samtidig gøre UngiAarhus til en endnu bedre ramme for børn og unges muligheder for at arbejde med relevante temaer, ønsker eller problemstillinger der for dem er betydningsfulde og væsentlige.

Distrikts- udviklings- område

Udvikling af eksperimenterende børne- og ungemiljøer

Med afsæt i de eksisterende miljøer vi har i UngiAarhus VEST, skal vi med udgangspunkt i børne- og ungedeltagelse arbejde systematisk med, hvordan vi kan udvikle disse miljøer på allerbedste vis, til også at kunne understøtte en eksperimenterende, explorativ, handlende og afprøvende tilgang til det at være barn og ung. Arbejdet med den fritidspædagogiske vision peger på, at dette element i det fritidspædagogiske arbejde vil være meningsfuldt og relevant for børn og unge generelt både lokalt og på tværs af området.

Der er således tale om udviklingen af både de fysiske rum, uderummet og ikke mindst en pædagogik, som fundament for, at de unge kan opleve børne- og ungemiljøerne som ideelle rammer for at eksperimentere, udforske og bevæge sig i.

I udviklingen af eksperimenterende børne- og ungemiljøer skal der desuden være fokus på de pædagogisk ledede legepladser, som dynamiske fristeder, hvor alle brugerne oplever ansvar for, hvad der kan og skal ske og bruger ansvaret til noget.

Det kunne eksempelvis være ved, at vi nogle steder har kvalificerede værksteder, scener, grej og remedier i en skala, der ikke vil kunne lade sig gøre alle steder. Andre steder kunne vores børne- og ungemiljøer danne ramme om, at uddannelsessteder, kulturinstitutioner, civilsamfundsaktører, fagfolk, studerende mv. kan benytte sig af faciliteterne. En udvikling der kontinuerligt er i spil med, og har afsæt i, børnene og de unges behov.

Hvordan viser udviklingsområdets problematik sig i vores fritidspædagogiske praksis? – uddrag fra den 'refleksive dialog'

Følgende beskriver, hvordan udviklingsområdets problematik viser sig i den fritidspædagogiske praksis i UngiAarhus VEST og tager desuden afsæt i konkret data (se nedenfor), der underbygger vigtigheden af, at vi sætter fokus på dette område. Citaterne stammer fra medarbejdersamlingen 'Bazaren' samt de efterfølgende uddybende interviews.

Data der underbygger væsentligheden af at arbejde med dette udviklingsområde

- Lokal data; Medlemstal kan trækkes både på lokalt og områdedækkende niveau, og kan fortælle os noget om, hvor attraktive vi er for børnene og de unge.
- Lokal data; Sundhedsmålingen, Aarhus Kommune, anno 2020-21 kan fortælle os noget om børnene og de unges fravalg af UngiAarhus.
- Understøttende litteratur som data; Aarhus Kommunes indeklimastrategi fra 2019 samt bogen 'Attraktive fritidsmiljøer'.

”

Reel inddragelse af de unge kommer ikke nødvendigvis af sig selv. Inddragelsen kan derfor med fordel tænkes ud i alle aspekter af etablering af børne- og ungemiljøer. Flere steder har vi sammen med skolerne gjort os gode erfaringer med at inddrage de unge også i byggemøder og i selve den praktiske udførelse af arbejdet med at etablere børne- og ungemiljøerne. Det har givet de unge erfaringer med og kompetencer indenfor forskellige erhvervsuddannelser og har været medvirkende til at give et særligt ejerskab til ungemiljøet. Et ejerskab der kan fastholdes for nye brugere, hvis man samtidig sørger for aldrig at se på ungemiljøerne, som noget der er færdigt, men noget der til stadighed udvikles, arbejdes og inddrages på.”

– Ungdomsskolen VEST/ØST

”

Det er vigtigt vi får sat kompetencer i spil på tværs af vores område, så vi udnytter de kreative kræfter, vi har. Derudover er det relevant at arbejdet med dette område bliver stærkt koblet til børne- og ungeinddragelse.”

– FU-ledelsen i VEST

”

...dem, der lige er flyttet ind på skolen, har måske tendens til at se mere på begrænsningerne fremfor dem, der har 'boet' på skolen længe, som måske mere kigger på det som et vilkår og arbejder med rammerne ud fra det...”

– Fritidscenterleder i VEST

”

Min erfaring er, at de unge ikke gider deltage i indretningen af rum, hvis ikke de oplever en øjeblikkelig effekt...”

– Afdelingsleder i VEST

”

Vi skal blive endnu bedre til at tænke nærmiljøet med – altså gøre brug af steder i lokalområdet, hvis vi skal lave fede og eksperimenterende børne- og ungemiljøer – det kræver en prioriteret indsats og vi kan ikke gøre det alene.”

– Fritidscenterleder i VEST

”

Vi mangler helt overordnet inspiration, ideer og kompetencer til indretning af vores rum og rammer.”

– Flere pædagoger i VEST

Hvad gør vi allerede? Hvad kan vi afprøve? – eksempler og forslag til inspiration

Nedenstående er et uddrag af konkrete eksempler fra den fritidspædagogiske praksis i UngiAarhus VEST, der beskriver, hvad der allerede arbejdes med under udviklingsområdet 'Udvikling af eksperimenterende børne- og ungemiljøer'. Derudover er der oplistet en række endnu uafprøvede forslag til måder og nye veje at arbejde med nærværende udviklingsområde på, der kan eksperimenteres med i den fritidspædagogiske praksis. Eksempler såvel som forslag stammer fra den refleksive dialog, som fandt sted til medarbejdersamlingen 'Bazaren' og til de efterfølgende interviews.

Hensigten er, at eksemplerne og forslagene kan tjene til inspiration og viden-
deling.

Hvad gør vi allerede?

- I Klub3 gøres der brug af det dynamiske miljø, hvor flere af møblerne er på hjul, hvilket gør miljøet fleksibelt at arbejde med og i. Der er altid gang i den i udemiljøet foran Klub3, som bruges af mange forskellige målgrupper.
- I forbindelse med nye lokaler i Klubben Engdal er der blevet kørt en struktureret inddragelsesproces af bl.a. 6. klasserne med henblik på lokaleindretning og brugen af rummene.
- De nye lokaler i Ungemiljø Gammelgård er indrettet sammen med de unge. De unge kom med ideerne, som de voksne tog afsæt i, da motivationen fra de unge dalede.
- I Legepladsen og klubben Sabro findes et klubråd for kaniner, hvilket har medvirket til at få kaninerne tilbage på matriklen, og nu passer både børn og forældre dem.
- Mange steder flyttes de klassiske indeaktiviteter udenfor, hvilket bevirker, at uderummet tilføres et andet indhold, som bidrager til det gode udemiljø (eks. hækling i shelters eller karaoke i det fri).

Hvad kan der eksperimenteres med?

- Pimp-din-klub-kursus (hvor det vil være muligt at få inspiration og ideer til indretning af de lokale børne- og ungemiljøer).
- At gøre brug af områdets fritidscentre og ungdomsskolens faciliteter i højere grad.
- Ansættelse af en projektmedarbejder med håndværksmæssig og pædagogisk tæft, der kan gå på tværs af hele området og være med til at igangsætte konkrete projekter med henblik på at understøtte arbejdet med at udvikle eksperimenterende børne- og ungemiljøer.

- Et konkret overblik over område VESTs faciliteter, ressourcer og kompetencer – og ifm. hermed et simpelt bookingsystem.
- Temaet 'udvikling af eksperimenterende børne- og ungemiljøer' som omdrejningspunkt på temadage.
- At organisere os således at udendørsområder- og aktiviteter kan benyttes året rundt.
- En mobil områdevogn man kan låne/tage med rundt til forskellige arrangementer med fleksibelt indhold.
- Rammer der inviterer og indbyder til fysisk bevægelse.
- Gå på opdagelse i 'skrammologi-begrebet' og koblingen med de grundlæggende principper i designtænkning og de processer, der understøtter dette arbejde. der oprindeligt er tiltænkt med rummet/miljøet.
- En mobil områdevogn man kan låne/tage med rundt til forskellige arrangementer med fleksibelt indhold.

Distrikts- udviklings- område

Udvikling af børne- og ungemiljøerne i UngiAarhus VEST gennem tættere samspil mellem ungdomsskole og fritidscentre

På de pædagogisk ledede legepladser eller i ungdomsklubberne er der i en række fritidscentre etableret et konkret og fysisk samarbejde med ungdomsskolen med henblik på at skabe attraktive rammer for både fritidspædagogiske aktiviteter og ungdomsskolehold. Denne konkrete og systematiske kobling mellem fritidscentrene og ungdomsskolen kan skabe stærke og udviklende fællesskaber for lokalområdets unge, men også unge fra hele byen, der mødes på tværs.

Dette tætte samarbejde åbner for et mulighedsrum, hvor man lokalt i klubben bliver i stand til både at gribe børn og unges ønsker og interesser, og i samarbejde med ungdomsskolen, iværksætte dette, på måder og i et omfang som er langt mere effektivt, kompetent og smidigt. Synergien i det stærke og tætte samarbejde mellem klubben og ungdomsskolen er et stærkt værktøj til at skabe og understøtte interessefællesskaber lokalt, men med et bydækkende perspektiv.

I tæt samarbejde mellem den fritids- og ungdomspædagogiske faglighed og fritidsundervisningens didaktik, ønsker vi i UngiAarhus at tilbyde børnene og de unge en endnu mere alsidig palette af aktiviteter, indsatser og forløb i regi af nogle attraktive ungemiljøer og med afsæt i, hvad børn og unge selv finder interessant og relevant.

Desuden er det vores ønske at blive endnu bedre til at kunne tilbyde børn og unge en mulighed for at fastholde og udvikle et engagement, en 'aktivisme', en handlekraft, et eksperimentarium, et sted med plads til at fejle samt mulighed for at 'komme igen' og ikke mindst en ramme for at omsætte viden til handling ind i et fællesskab for børnene og de unge. Dette fokus og ønske kræver et tæt samspil mellem fritidscentrene og ungdomsskolen, og vi vil med dette udviklingsområde undersøge, hvordan vi kan styrke og kvalificere dette samarbejde bedst muligt.

I UngiAarhus tror vi på, og har erfaring med, at et endnu stærkere samarbejde, samspil og sammenhæng mellem klubberne og ungdomsskolen, antageligt vil kunne være med til at kvalificere vores fælles indsatser for ikke-uddannelsesparate unge samt bidrage til at endnu flere unge bruger både ungdomsklubberne og ungdomsskolen.

Hvordan viser udviklingsområdets problematik sig i vores fritidspædagogiske praksis? – uddrag fra den 'refleksive dialog'

Følgende beskriver, hvordan udviklingsområdets problematik viser sig i den fritidspædagogiske praksis i UngiAarhus VEST og tager desuden afsæt i konkret data (se nedenfor), der underbygger vigtigheden af, at vi sætter fokus på dette område. Citaterne stammer fra medarbejdersamlingen 'Bazaren' samt de efterfølgende uddybende interviews.

Særligt for dette udviklingsområde er, at det gennem den refleksive dialog viste sig, at der ikke er en specifik problematik forbundet med dette udviklingsområde, men at der derimod er tale om et område, som synes at rumme endnu uforløste potentialer, og som kan udvikles, afprøves og kvalificeres via et forstærket fokus.

Data der underbygger væsentligheden af at arbejde med dette udviklingsområde

- Lokal data; Medlemstal kan trækkes både på lokalt og områdedækkende niveau, og kan fortælle os noget om, hvor attraktive vi er for børnene og de unge.
- Lokal data; Sundhedsmålingen, Aarhus Kommune, anno 2020-21 kan fortælle os noget om børnene og de unges fravalg af UngiAarhus.
- Understøttende litteratur som data; Aarhus Kommunes indeklimastrategi fra 2019 samt bogen 'Attraktive fritidsmiljøer'.

”

At vi har ungdomsskole og klubber i samme organisation, giver en unik mulighed for at skabe synergieffekter på tværs. Ungdomsskolen kan hurtigt og agilt oprette hold ud fra, hvad der rører sig hos de unge i øjeblikket. Og når man kombinerer det med den faglige pædagogiske understøttelse hos medarbejderne i klubberne og på legepladserne, skaber vi en ramme med meget høj kvalitet.

– FU-ledelsen i VEST

”

At lave et attraktivt ungemiljø er en ekstremt svær og foranderlig kabale at få til at gå op – det kræver unge, som gerne vil hinanden, det kræver voksne, som unge har lyst til at være omkring, det kræver gode rammer og det kræver et indhold, som giver mening for unge at bruge sin tid på. Den kabale har vi brug for at blive bedre til at få til at gå op, så vi kan nå flere af de ældste i vores målgruppe.”

– Ungdomsskolen VEST/ØST

”

Jeg øjner store muligheder og gode gevinster for børnene og de unge (og også medarbejderne), hvis vi systematisk arbejder mere med samspillet mellem ungdomsskolen og fritidscentrene – sammen står vi endnu stærkere og 2+2 giver pludselig 5...”

– Afdelingsleder i VEST

Hvad gør vi allerede? Hvad kan vi afprøve? – eksempler og forslag til inspiration

Nedenstående er et uddrag af konkrete eksempler fra den fritidspædagogiske praksis i UngiAarhus VEST, der beskriver, hvad der allerede arbejdes med under udviklingsområdet 'Udvikling af børne- og ungemiljøerne i UngiAarhus VEST gennem tættere samspil mellem ungdomsskole og fritidscentre'. Derudover er oplyst en række endnu uafprøvede forslag til nye måder og veje at arbejde med nærværende udviklingsområde på, der kan eksperimenteres med i den fritidspædagogiske praksis. Eksempler og forslag stammer fra den refleksive dialog, som fandt sted til medarbejder-samlingen 'Bazaren' og fra de efterfølgende interviews. Hensigten er, at eksemplerne og forslagene skal tjene til inspiration og videndeling.

Hvad gør vi allerede?

- Ungdomsskolekoordinatorerne kommer på besøg i klubberne og ungemiljøerne og fortæller om ungdomsskolen.
- Vi har ansatte, der både har timer i klubben og i ungdomsskolen, hvilket er medvirkende til at skabe en synergi på tværs af ungdomsskolen og klubberne.
- E-sport i regi af Ungdomsskolen som kører i klubbens åbningstid.
- Makerspace og Rap Akademiet fungerer rigtig godt som et samarbejde mellem klubberne og ungdomsskolen i Gellerup og Toveshøj.

Hvad kan der eksperimenteres med?

- Tidligere har vi haft 12'er-ture, hvilket har dannet en konkret ramme for at dyrke samarbejdet på tværs af klubber og ungdomsskolen – det kunne være værd at 'genoplive' disse ture mhp. en styrkelse af samarbejdet.
- Flere åbningsaftener med ungdomsskoleansatte i de eksisterende ungemiljøer som et supplement til ungdomsklubaftener.
- En direkte kommunikation mellem pædagogerne og ungdomsskolekoordinatorerne f.eks. i form af en pædagog, der har samarbejdet med ungdomsskolen som sit ansvarsområde.
- Klubaktiviteter kan konverteres til (f.eks. sæsonbestemte) ungdomsskolehold.
- Tilbud til klubmedlemmerne om besøg i ungdomsskolens undervisningslokaler – fx Højskolen i Gellerup.
- Systematisk og struktureret fokus på samspillet mellem klubberne og ungdomsskolen ifm. IUP-indsatser – f.eks. med udarbejdelse af konkrete små pamfletter, der beskriver, hvad der udbydes af lokale IUP-indsatser.

TEMA 3

Specialpædagogik i et fritidspædagogisk perspektiv

Behovet for at udvikle og inspirere det fritidspædagogiske arbejde i UngiAarhus med faglige og metodiske perspektiver fra andre fagområder, er en kontinuerlig bestræbelse. Målet med dette er hele tiden at udvide og udvikle den fritidspædagogiske faglighed og praksis til at kunne spotte og håndtere og arbejde med de krav og udfordringer, som børn og unge har brug for hjælp til at håndtere og blive mødt i.

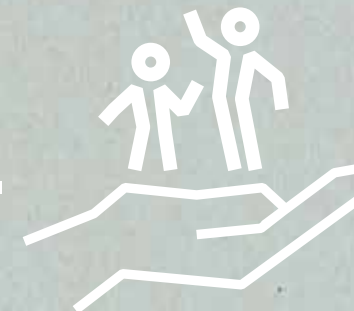
Det gælder ikke mindst i forhold til faglig og metodisk inspiration fra det 'specialpædagogiske felt'. Der er i nyere tid sket en stor udvikling indenfor for dele af forskningen omkring udsathed, sårbarhed, mental sundhed og specialpædagogiske måder at arbejde med børn og unge på, som er afgørende, at vores faglige praksis bygger på og omsætter til konkrete fritidspædagogiske handlinger.

Eksempelvis peger dele af den seneste forskning omkring 'ny udsathed' og 'mental sundhed' på, at de grundlæggende og samlede vilkår for det at 'blive til sig selv' som barn og ung, i denne del af verden har ændret sig markant. Det resulterer blandt andet i nye former for specialpædagogiske problemstillinger, mistrivsel og dermed nye former for udsatte positioner. Dette skal vi i det fritidspædagogiske felt være i stand til at arbejde fagligt med på samtidens præmisser.

Men dette er blot et eksempel på, at forskydninger og forandringer i livs- og opvækstvilkår på både mikro-, meso- og makroniveau stiller nye og anderledes krav til fritidspædagogisk praksis og fritidsundervisningen. Derfor sætter vi med dette tema fokus på, hvordan vi i det fritidspædagogiske felt omsætter eks. den forskningsbaserede viden til understøttende og udviklende pædagogisk arbejde, for derved at kunne levere de mest relevante, effekt- og værdifulde ydelser i arbejdet med og for børnene og de unge.

Distrikts- udviklings- område

Udvikling af det fritidspædagogiske arbejde med fokus på styrkelsen af børn og unges mentale sundhed

Den demografiske og teknologiske udvikling vil de kommende år forstærke behovet for, at børn og unge rustes bedst muligt til livet, for at kunne blive bidragende og velfungerende borgere. Derfor er det bekymrende, at denne gruppe synes udfordrede på deres mentale sundhed. Mere end 15 % får en psykiatrisk diagnose inden de fylder 18 år, og der er stigninger i symptomer som ensomhed, stress, negative følelser og for lidt søvn.

Vidensråd for Forebyggelse understreger i en nylig rapport om børns og unges mentale sundhed, at det er helt centralt at udvikle mentalt sundhedsfremmende indsatser i de arenaer og fællesskaber, som børn og unge indgår i, i deres dagligdag. Ungdomsskolen samt fritids- og ungdomsklubber er oplagte – og ofte oversete – arenaer til at arbejde med at fremme mental sundhed hos unge. Her kan vi arbejde med at klæde de unge på til at håndtere udfordringer i ungdomslivet, og bidrage positivt som borgere til fællesskabet, samt til at indgå i demokratiske processer og løse fremtidige samfundsudfordringer.

Med afsæt i dette er der tilsyneladende og umiddelbart en tæt sammenhæng mellem præmisserne for udviklingen af 'ny udsathed' og de tendentielle udfordringer omkring børn og unges mentale sundhed. For at kunne arbejde mere konkret med 'mental sundhed' i en fritidspædagogisk praksis og i fritidsundervisningen, har vi dog brug for mere konkret at forstå, hvad mental sundhed drejer sig om. Derfor tager vi med dette udviklingsområde afsæt i WHO's og Sundhedsstyrelsens definition af 'mental sundhed':

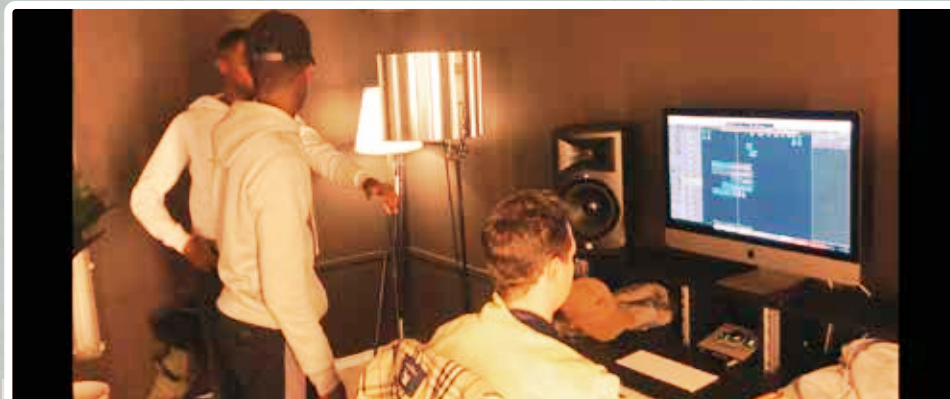
” **Mental sundhed er en tilstand af trivsel, hvor det enkelte menneske kan udfolde sine evner, håndtere dagligdags udfordringer og stress, og indgå i fællesskaber med andre mennesker. Mental sundhed er altså ikke kun fraværet af psykisk sygdom, men består også af psykologiske ressourcer og evner, som er nødvendige for at kunne udvikle sig og klare de udfordringer, der dukker op i alle menneskers liv.**

Derfor vil vi i UngiAarhus VEST med valget af dette udviklingsområde sætte fokus på børnene og de unges mentale sundhed, hvilket fordrer, at vi opnår mere viden og indsamler redskaber og metoder, der matcher de unges behov. Dette skal omsættes i fritidspædagogiske handlinger og aktiviteter, der kan understøtte den positive udvikling af børn og unges mentale sundhed, idet behovet synes indiskutabelt.

Hvordan viser udviklingsområdets problematik sig i vores fritidspædagogiske praksis? – uddrag fra den 'refleksive dialog'

Følgende beskriver, hvordan udviklingsområdets problematik viser sig i den fritidspædagogiske praksis i UngiAarhus VEST og tager desuden afsæt i konkret data (se nedenfor), der underbygger vigtigheden af, at vi sætter fokus på dette område. Citaterne stammer fra medarbejdersamlingen 'Bazaren' samt de efterfølgende uddybende interviews.

Data der underbygger væsentligheden af at arbejde med dette udviklingsområde

- Lokal data; Sundhedsmålingen, Aarhus Kommune, anno 2020-21 kan fortælle os noget om, hvordan børnene og de unges sundhed og trivsel ser ud.
- Forskningsbaseret viden; Vidensråd for Forebyggelse understreger i en rapport fra 2020 om børns og unges mentale sundhed, at det er helt centralt at udvikle mentalt sundhedsfremmende indsatser i de arenaer og fællesskaber, som børn og unge indgår i, i deres dagligdag.

”

'I den komplekse verden vi lever i, særligt med tanke på, hvordan teknologien giver adgang til informationer og mulighed for at spejle sig i opstillede idealbilleder, er den mentale sundhed hos børnene og de unge under pres. Derfor er arbejdet med dette i vores daglige praksis yderst relevant. Vi ser flere og flere unge, der mistri- ves, hvorfor vi skal være helt skarpe på, hvordan og hvorfor vi arbejder med sundhedsfremmende indsatser og tiltag i vores afdelinger – under det vilkår, at mange afdelinger har rigtig mange medlemmer.'

– FU-ledelsen i VEST

”

...vi har en gruppe stille og måske lidt ensomme piger, som har forskellige komplekse og lidt usynlige udfor- dringer, hvor det kan være svært at gennemskue, hvad der er på spil, og hvad vi konkret skal 'møde dem med'.

– Afdelingsleder i VEST

”

...vi hører flere og flere både drenge og piger, der giver udtryk for, at de er stressede og har for meget at for- holde sig til...det er en fornem opgave for os at kunne tilbyde dem et 'safe space'.

– Pædagog i VEST

”

...vi kan blive meget bedre til at italesætte, at det kon- kret er mental sundhed vi arbejder med i mange af vores indsatser og forløb for børnene og de unge...for det er jo det, vi gør

– Pædagog i VEST

”

Når en gruppe unge mødes i regi af ungdomsskolen på tværs af hele byen med udgangspunkt i en fælles inte- resse, opstår der ofte nye venskaber og fællesskaber. Men hvordan bliver vi bedre til at hjælpe de unge, der har svært ved at tage det første skridt?

– Ungdomsskolen VEST/ØST

Hvad gør vi allerede? Hvad kan vi afprøve? – eksempler og forslag til inspiration

Nedenstående er et uddrag af konkrete eksempler fra den fritidspædagogiske praksis i UngiAarhus VEST, der beskriver, hvad der allerede arbejdes med under udviklingsområdet 'Udvikling af det fritidspædagogiske arbejde med fokus på styrkelsen af børn og unges mentale sundhed'. Derudover er oplistet en række endnu uafprøvede forslag til måder og nye veje at arbejde med nærværende udviklingsområde på, der kan eksperimenteres med i den fritidspædagogiske praksis. Eksempler såvel som forslag stammer fra den refleksive dialog, som fandt sted til medarbejdersamlingen 'Bazaren' og til de efterfølgende interviews.

Hensigten er, at eksemplerne og forslagene kan tjene til inspiration og vidensdeling.

Hvad gør vi allerede?

- Ungdomsskolen udbyder holdet 'SAGA', som varetages af en unge-coach, og der arbejdes konkret med mental sundhed f.eks. via oplæg og samtaler med de unge.
- I Fritidsklubben Åby samarbejdes der med skolen og forældre om, at en særlig målgruppe af børn kommer i klub en time tidligere end de andre, for at de få en pause, der giver dem overskud til at være gode kammerater i klubben om eftermiddagen.
- I Fritidscenter Gellerup-Toveshøj arbejdes der kontinuerligt med robusthed integreret i klubbens daglige aktiviteter. Der arbejdes ligeledes med OCN-forløb i robusthed.
- I Fritidscenter Gellerup-Toveshøj arbejdes der konkret med mentalisering og kropsbevidsthed ved eksempelvis fysisk træning. Desuden anvendes massage som er meget efterspurgt af børnene og de unge.
- I Sabro Ungemiljø Hytten arbejdes der med konkrete robusthedsforløb samt børnesamtaler med brug af en specifik samtaleguide.
- I Ungemiljøerne på Gammelgård og Åby arbejdes der med et styrket fokus på fællesskaber, hvor unge fra Gammelgårdsskolen og Åby skole har mulighed for at mødes til fællesaftener.
- I Ungemiljøerne på Gammelgård og Åby arbejdes der med afsæt i den positive psykolog med et fokus på positive italesættelser.
- I Fritidsklubben Gammelgård arbejdes der med emner som pubertet, hvor emner som venskaber og (pre)-teenagerrelaterede udfordringer tages op. Desuden planlægges aktiviteterne på ugeplanen med stærkt fokus på forskellige former for fællesskaber, der tilgodeser de enkelte børns behov.

- I Tilst Ungemiljø har de 'Karmapigerne', som er et projekt for 20 udskolingspiger, hvor der arbejdes med robusthed og pigeliv generelt. Indsatsen drives i samarbejde med Gadeplan.
- Tilst Fritidsklub bedriver understøttende undervisning i en 5 klasse, der er særligt udfordret på deres trivsel i klassen, hvor der er fokus på individuelle samtaler og indsatser i skoletiden.
- I Klub3 arbejdes der med 'Mod på Livet', som er et brobygningsforløb for IUP-elever med fokus på samtaler om de unges udfordringer og deres mentale sundhed.

Hvad kan der eksperimenteres med?

- Et ungdomsskolehold målrettet specialklasseelever.
- At arbejde mere databaseret på området.
- At blive klarere på, hvad hestecenteret som aktivitet konkret bidrager til ift. børnene og de unges mentale sundhed.
- Kompetenceudvikling af hele personalegrupper omhandlende 'mental sundhed'.
- En specialpædagogisk 'task force' i VEST (måske som en udvidelse af eller et supplement til 'Specialtropperne').
- En gentænkning af 'Specialtropperne'.
- At lave flere aktiviteter på tværs af UngiAarhus VEST med fokus på det store fællesskab blandt børnene og de unge.
- Temadag med fokus på medarbejdernes mentale sundhed.

Distrikts- udviklings- område

Udvikling af arbejdet med 'ny og klassisk' udsathed

Med afsæt i temaet 'specialpædagogik i et fritidspædagogisk perspektiv' er målet med dette udviklingsområde at tilegne os ny viden fra det specialpædagogiske felt, og forskningsbaseret viden generelt, for derved at bringe denne nye viden i spil i det fritidspædagogiske arbejde med sårbare og udsatte børn og unge. Det skal vi gøre for at kunne imødekomme børn og unges individuelle behov bedst muligt via en kvalificeret fritidspædagogisk indsats, der skaber størst mulig effekt og værdi for den enkelte.

I nyere forskning omkring udsathed, beskrives hvad der kaldes '*ny udsathed*'. Denne form for udsathed lægger sig til den '*klassiske udsathed*', der delvist udgør udgangspunktet for forebyggelsesstrategien, som er vedtaget som afsæt for alt arbejde med børn og unge i Aarhus kommune.

'Ny udsathed' dækker over, at samfundsudviklingen bevirker nye former for sårbarhed, mistrivsel og udsathed, idet væsentlige dele af den verden, som børn og unge 'bliver sig selv i', byder på nye muligheder, krav og udfordringer. Forskningen peger på, at ny udsathed adskiller sig fra klassisk udsathed ved at fungere som en 'demokratisering af udsathed'. Det betyder, at gruppen af børn og unge, der kæmper med udsathed, er meget mere sammensat end tidligere og kommer fra alle samfundslag. Ny udsathed er således også betegnelsen på den kraftige stigning i psykisk mistrivsel blandt børn og unge.

Den nye udsathed sammenholdt med den mere klassiske udsathed kan dermed skabe en øget sårbarhed, som betyder, at børn og unge blandt andet kan miste engagementet og drivkraften til at indgå i udviklende, skabende og dannende fællesskaber.

Dette nye og udvidede perspektiv på udsathed og sårbarhed vil vi, i samarbejde med alle relevante aktører herunder interne og eksterne understøttende funktioner, arbejde med at koble sammen med det forebyggelsesstrategiske perspektiv for derved at omsætte det i den fritidspædagogiske praksis samt i fritidsundervisningen. Det skal fremadrettet være et væsentligt opmærksomhedspunkt og et vidensmæssigt afsæt for arbejdet med børnene og de unge i UngiAarhus VEST.

Hvordan viser udviklingsområdets problematik sig i vores fritidspædagogiske praksis? – uddrag fra den 'refleksive dialog'

Følgende beskriver, hvordan udviklingsområdets problematik viser sig i den fritidspædagogiske praksis i UngiAarhus VEST og tager desuden afsæt i konkret data (se nedenfor), der underbygger vigtigheden af, at vi sætter fokus på dette område. Citaterne stammer fra medarbejdersamlingen 'Bazaren' samt de efterfølgende uddybende interviews.

Data der underbygger væsentligheden af at arbejde med dette udviklingsområde

- **Lokal data; Vi kan både lokalt og på områdeniveau lave et udtræk af, hvor mange støtteressourcer vi får tildelt.**
- **Lokal data; Sundhedsmålingen, Aarhus Kommune, anno 2020-21 kan fortælle os noget om, hvordan børnene og de unges sundhed og trivsel ser ud.**
- **Forskningsbaseret viden; CeFus bog 'Ny udsathed i ungdomslivet' præsenterer 11 forskeres bud på, hvordan vi kan forstå udsathed blandt unge og tager afsæt i Center for Ungdomsforskningsprojektet 'Ny udsathed'.**

”

...mange af de unge i udsatte positioner er komplekse i deres problematikker...og børnene og de unge kan aktivere hinandens udsathed...”

– Afdelingsleder i VEST

”

...Vi har rigtig mange gode tilbud til de forskellige målgrupper, og hvis vi ikke allerede har det på hylderne, kan vi lave det. Udfordringen er få udsatte unge til at benytte sig af de tilbud, de kan profitere af...”

– Ungdomsskolen i VEST/ØST

”

Alt data peger på, at det her er et område, der kalder på et massivt fokus. Der bliver kun flere og flere børn og unge, der har specialpædagogiske behov. Det kalder på, at vi arbejder struktureret og målrettet ift. kompetenceløft, videndeling og udvikling af den specialpædagogiske praksis på tværs af vores område.”

– FU-ledelsen i VEST

”

Flere udsatte børn og unge i vores tilbud medfører større, nye og ændrede krav til, hvordan vi tænker vores fritidspædagogiske praksis”

– Gruppe af afdelingsledere i VEST

”

....vi er udfordrede af, at vi ikke ved nok om, hvad 'ny udsathed' dækker over, og hvad der kan modvirke den”

– Pædagog i VEST

Hvad gør vi allerede? Hvad kan vi afprøve? – eksempler og forslag til inspiration

Nedenstående er et uddrag af konkrete eksempler fra den fritidspædagogiske praksis i UngiAarhus VEST, der beskriver, hvad der allerede arbejdes med under udviklingsområdet 'Udvikling af arbejdet med 'ny og klassisk' udsathed'. Derudover er oplistet en række endnu uafprøvede forslag til måder og nye veje at arbejde med nærværende udviklingsområde på, der kan eksperimenteres med i den fritidspædagogiske praksis. Eksempler såvel som forslag stammer fra den refleksive dialog, som fandt sted til medarbejdersamlingen 'Bazaren' og til de efterfølgende interviews.

Hensigten er, at eksemplerne og forslagene kan tjene til inspiration og vidensdeling.

Hvad gør vi allerede?

- I Fritidscenter Gellerup - Toveshøj arbejdes der med en mentaliserende og coachende tilgang til alle børn og unge som et led i arbejdet med udsatte og sårbare børn og unge. Desuden har mange af medarbejderne uddannelse i robusthed, som der arbejdes med i form af strukturerede forløb for børnene og de unge. I Gellerup-Toveshøj er der ligeledes fokus på at trække ny viden ind fra feltet i form af pædagogiske dage, hvor oplægsholdere inviteres ind til at berige med ny viden.
- I Fritidscenter Gellerup-Toveshøj er der et stort fokus på og erfaring med det tværfaglige samarbejde i arbejdet med sårbare og udsatte børn og unge.
- I Ungemiljøet Gammelgård har de med midler fra udsatte Unge Puljen etableret en indsats for børn og unge med særlige behov, hvilket data peger på, er en stor succes.
- På tværs af området har vi netværket for specialarbejdet, som er et vidensdelingsforum, hvor det er muligt at få ny viden samt sparre med sine kolleger.
- I fritidscentret Sabro-Skjoldhøj-Tilst arbejdes der med en særlig struktureret og systematisk tilgang til arbejdet med målgruppen, hvor fokus er på at enkeltintegrere de børn, der har særlige behov. Der er en tæt kontakt til skolerne, som fritidscentret også afholder fælles kompetenceudvikling med.
- I Klubskolen arbejder de med elevplaner med afsæt i KvaS-Vital, hvor der er fokus på 'de små skridt' og med synlige indikatorer og tegn.
- Udsatte Unge-puljen er en mulighed for at søge midler til konkrete og nytænkende korte forløb i arbejdet med sårbare og udsatte børn og unge

Hvad kan der eksperimenteres med?

- Strukturen og organiseringen omkring arbejdet med sårbare og udsatte børn og unge eksempelvis ved at prioritere, at vi har nogle specialiserede medarbejdere i de enkelte fritidscentre, der har fokus på den specifikke målgruppe.
- Afsøge muligheden for at der kommer nogle 'eksperter' ud og observerer på vores praksis og sparrer med os om, hvordan vi håndterer arbejdet med målgruppen – evt. i sammenhæng med supervision.
- Kursus i og kompetenceudvikling indenfor ny udsathed
- Flere og mere kvalificerede indsatser for de 'gule børn' i et præventivt perspektiv.
- Stille/sanserum i alle fritidscentre.
- En gentænkning af 'Specialtropperne' med henblik på at kvalificere og specialisere den videndeling, der finder sted.
- En gentænkning af arbejdet med forebyggelsesstrategien- og trekan-ten.
- Systematisk sparring på tværs af området omhandlende støtteressourcer- og indstillinger.

Fane 05

A close-up photograph of a palm frond, showing the fan-like structure of the leaves radiating from a central point. The leaves are a vibrant green color. The image is framed by a white border, which is itself set against a larger brown background. The text '05 Lokale udviklingsområder' is overlaid on the bottom left of the image.

05

**Lokale
udviklingsområder**

Lokale udviklingsområder i Ungi Aarhus VEST

I dette afsnit findes de lokale udviklingsområder, der alle relaterer sig til ét af de tre overordnede temaer.

Hvert lokale udviklingsområde er opbygget efter følgende struktur;

- Hvordan udviklingsområdets problematik viser sig i vores fritidspædagogiske praksis.
- Hvad ønsker vi at sætte fokus på og afprøve lokalt?

Ungdomsskolen i VEST og ØST

Ung-til-ung

Systematik omkring ungdomsskolens grundpakke

Fritidscenter Sødal-Engdal

Etablering af et tværgående team i fritidscenter Sødal-Engdal til at udvikle teoretisk- og praksisviden omkring arbejdet med børn og unge i sårbare og udsatte positioner

Fritidscenter Gellerup-Toveshøj

Arbejdet med traumatisering og tilknytningsforstyrrelser hos udsatte børn og unge

Fritidscenter Sabro-Skjoldhøj-Tilst

Planlægningsværktøj til børne- og ungedeltagelse

Fritidscenter Åby-Åbyhøj

Udvikling af samarbejdet og sammenhængen mellem fritids- og ungdomsklubafdelingerne på tværs af fritidscentret

Ungdomsskolen i VEST og ØST

Ung-til-ung

Det lokale udviklingsområde relaterer sig til det overordnede tema børne- og ungedeltagelse

Hvordan viser udviklingsområdets problematik sig i ungdomsskolens praksis?- en sammenfatning af den refleksive dialog som har fundet sted på et teammøde i ungdomsskolen.

Ungdomsskolens praksis bygger på nogle fleksible vilkår. Det er gratis at gå i ungdomsskole, vi er som institution ikke underlagt forudbestemte og udspecificerede læringsmål og ungdomsskolens ansatte er primært time-lønsansatte til specifikke opgaver. Som et fritids- og fritidsundervisningsmæssigt tilbud, der har så fleksible vilkår, tror vi, at vi kan noget andet og mere, end det vi allerede gør - og måske særligt hvad angår at skabe deltagesbaner for de unge og dermed inddrage dem konkret i vores udformning af tilbuddet. Derfor er vi særligt optagede af at udvikle os på netop dette område.

Vi arbejder allerede inddragende med de unge i forhold til vores tilbud. Vi tager på klasserunder i august og januar, hvor de unge byder ind med ønsker til hold, aktiviteter ture m.m. Derudover er vi på forskellig vis ude hos de unge på ugentlig basis, hvor vi er i dialog med dem i forhold til deres ønsker og behov. Vi opretter en del ungegenererede ungdomsskolehold (hold hvor de unge selv har samlet sig om noget indhold, hvorefter en af os har sat det i værk). Man kunne kalde denne tilgang for voksen-til-ung. Det afspejler sig i en meget forskelligartet praksis, hvor det kan virke helt tilfældigt, hvorfor de unge skyder afsted med initiativer i nogle klasser, og slet ikke byder ind i andre. Vi bliver nysgerrige på, hvorfor det forholder sig således.

Vi har nogle skoledistrikter, hvor ungdomsskolens og ungdomsklubbens tilbud ikke rammer så mange unge som i andre distrikter, og derfor vil vi gerne afsøge, hvilke former ungdomsskolen skal tage for at ramme endnu flere unge.

Ungdomsskolen er for de unge, og vi mener derfor, at det er af højeste nødvendighed, at de unge selv er med til at komme med deres blik på og opfattelse af, hvad og hvordan ungdomsskolen skal være – med fokus på at omsætte de unges opfattelser, ønsker og behov til konkrete handlinger netop til gavn for de unge selv.

Vi bliver nysgerrige på, hvordan vi på bedst mulige måde (både organisatorisk, strukturelt og pædagogisk) kan understøtte de unge i at deltage i udformningen af ungdomsskolens indhold og virke;

- Hvordan vil ungdomsskolen f.eks. se ud, hvis det er unge, der opfandt den?
- Hvad vil de forskellige tilbud mon indeholde?
- Hvordan skal kendskabet til ungdomsskolen ifølge de unge helst udledes?
- Og helt centralt; hvordan faciliterer og understøtter vi de unge i at blive en endnu større del af udformningen af vores tilbud?

Dette er blot et udsnit af de spørgsmål, vi med dette udviklingsområde ønsker at undersøge nærmere via konkrete handlinger på flere niveauer. Udviklingsområdet har vi kaldt Ung-til-ung, idet det er en del af vores bud på, hvordan vi i ungdomsskoleregi kan arbejde med den nye FU-vision og eksperimentere med, hvilke former inddragelse kan tage i netop vores regi.

Hvad ønsker vi at sætte fokus på og afprøve?

Nedenstående er overvejelser over, hvad ungdomsskolen ønsker at afprøve i arbejdet med det lokale udviklingsområde.

Med afsæt i ovenstående problemstilling ønsker vi med dette udviklingsområde at sætte fokus på, hvordan vi kan blive endnu bedre til at skabe deltagelsesbaner for de unge med det mål for øje i højere grad at inddrage dem i ungdomsskolens udformning, indhold og udtryk.

Vi drømmer om;

- at alle vores tilbud og ikke mindst de unges muligheder for at skabe deres egne ungdomsskolehold vil nå længere ud og opnå endnu større tilslutning, hvis vi gennem forskellige faciliterede ungeinddragende processer i højere grad gør ungdomsskolen til de unges egen skole.
- at kunne ramme mere præcist med ungdomsskolens form og indhold samt at blive bedre til at udbyde tilbud, som rammer eksisterende tendenser hos de unge.
- at ungdomsskolen kan blive trendsættende fremfor at 'halse' efter allerede satte trends.

Med afsæt i disse drømme ønsker vi konkret at afprøve følgende;

Vi har som en prøvehandling ansat ungeinfluencers på flere af skolerne. Ungeinfluencerne skal først og fremmest være med til at generere og opsnuse ideer til fede hold og aktiviteter på egen skole samt at udvikle spændende indhold, som interesserer andre unge og få det til at 'leve' på ungdomsskolens sociale medier. Denne indsats ønsker vi at arbejde videre med og kvalificere med afsæt i målet med dette udviklingsområde.

Vi arrangerer hvert år i samarbejde med ungdomsklubber og skoler en stor opstartstur, hvor vi har unge med fra flere områder. Under en sådan tur har vi rig mulighed for at være i dialog med de unge omkring deres ønsker. Vi forestiller os, at ungeinfluencerne kommer til at spille en væsentlig rolle omkring planlægningen af, rekrutteringen til og afviklingen af denne tur, hvilket vi vil undersøge nærmere, hvordan kan ske på bedst mulige måde.

Derfor vil vi konkret eksperimentere med følgende prøvehandling;

- Vi har foreløbig ansat 11 unge influencers som repræsenterer følgende skoledistrikter i VEST og ØST; Risskov, Skovvang, Katrinebjerg, Laursens Real, Elise Smith, Sødal og Engdal.
- Vi har ansat en tovholder, der sammen med os og de unge, koordinerer og afvikler det uddannelsesforløb, som ungeinfluencerne skal gennemgå mhp. at kunne udfylde rollen som ungeinfluencer fremadrettet.
- Gennem inddragelse af både den enkelte influencer og hele gruppen designer vi sammen en opgavebeskrivelse både for den enkelte og for hele gruppen. Det bliver en længere afprøvende periode, hvor vi evaluerer og skruer på opgaverne sammen med de unge. Ungeinfluencerne får bl.a. til opgave at være med til at opsnuse og generere gode ideer til ungdomsskolehold og aktiviteter. Det vil blive sat i værk fra maj 2022.
- Under opstarten i august og september afprøver vi nye tiltag under klasserunderne. Det er bl.a. tanken, at både ungeinfluencerne og underviserne skal spille en større rolle her. Ungeinfluencerne får til opgave at planlægge, designe, rekruttere og afvikle en fælles opstartstur på tværs af skoledistrikter i september.
- I samarbejde med ungeinfluencerne laver vi et forårskatalog med nye hold, som tager udgangspunkt i den data, vi og ungeinfluencerne, indsamler i løbet af efteråret.
- I forhold til evaluering af undervisningsforløb, ture, aktiviteter og indsatser udvikler vi et evalueringsredskab som vi sammen med ungeinfluencerne kan bruge for at indhente mere kvalificeret data på de unges personlige, sociale og faglige udbytte af og generelle tilfredshed med undervisningen.

Det bliver således en spændende og udfordrende proces, vi skal igennem - både for os selv og for de unge. Og det er ikke givet, at alle prøvehand- lingerne giver et succesfuldt udbytte. Til gengæld er vi forholdsvis sikre på, at vi i fællesskab vil erhverve os værdifuld viden, erfaring og (stærkere) læring. Vi læner os trygt op ad Thomas Edisons ord:

”Bare fordi noget ikke gør, hvad du har planlagt det at gøre, betyder det ikke, det er nytteløst.”

Ungdomsskolen i VEST og ØST

Systematik omkring ungdomsskolens grundpakke

Hvordan viser udviklingsområdets problematik sig i ungdomssko- lens praksis? – en sammenfatning af den reflektive dialog som har fundet sted på et teammøde i ungdomsskolen.

Som ungdomsskolekoordinatorer arbejder vi overvejende individuelt og ge- ografisk spredt ud på mange forskellige matrikler i et relativt stort område. Vi jonglerer alle med mangfoldige former for ungdomsskoleindsatser, der er i gang og på vej, og som alle er et forsøgsvist svar på nogle af de mange forskelligartede behov, ønsker og udfordringer, der er rundt om i område VEST og ØST. Vi er et forholdsvis nyetableret team omkring ungdomssko- len i VEST og ØST, og oplever i den forbindelse et behov for at samstemme os i arbejdet med ungdomsskolens udvikling.

Derfor har vi udviklet et overordnet redskab, som visualiserer en fælles for- ståelse af det, vi som ungdomsskole i VEST og ØST, er fælles om – eksem- pelvis ungdomsskolens grundpakke og systematikken omkring denne.

Et sådant redskab skal være med til at skabe et helhedsorienteret, visuelt overblik over en ungdomsskolesæson samtidig med, at det kan anvendes som et redskab til at kommunikere omkring ungdomsskolen både internt og eksternt, og som kan svare på; Hvad *er* Ungdomsskolen? Hvad *kan* ung- domsskolen? Hvordan *arbejder* ungdomsskolen? Hvordan *møder* de unge ungdomsskolen?

Vi oplever et behov for at blive bedre til at skabe rum til at besøge data og reflektere i fællesskab på de fastlagte møder, hvor ungdomsskolens ud- vikling er på dagsordenen. Det handler både om de møder vi har internt, de halvårlige møder vi har med Den Pædagogiske Udviklingsgruppe, og de kvartalsvise møder, vi har, med ledelsen. Det handler specifikt om, at vi gerne vil blive bedre til at udvælge relevant data, som er målrettet de for- skellige tider af sæsonen, og strukturere en god dagsorden omkring denne data for at kunne udvikle og kvalificere ungdomsskolen og dens tilbud for og med de unge på bedst mulige måde. Et andet væsentligt aspekt vi med dette lokale udviklingsområde ønsker at fokusere på, er ungdomsskolen som 'brand' og de unges oplevelse heraf. Hvor ofte og hvordan støder de unge på information om og fra ungdomsskolen? Og hvilken effekt har det? Det handler om alt fra hold-sms'er til sæsonkataloger, klasseoplæg, SoMe, frikvarterstimer samt måden, hvorpå ungdomsskolen bliver omtalt unge imellem eller forældre og ung imellem.

Hvad ønsker vi at sætte fokus på og afprøve?

Nedenstående er overvejelser over, hvad ungdomsskolen ønsker at afprøve i arbejdet med det lokale udviklingsområde.

Med afsæt i ovenstående problemstilling(er) ønsker vi med dette lokale udviklingsområde at afprøve flere forskellige elementer, tiltag og indsatser;

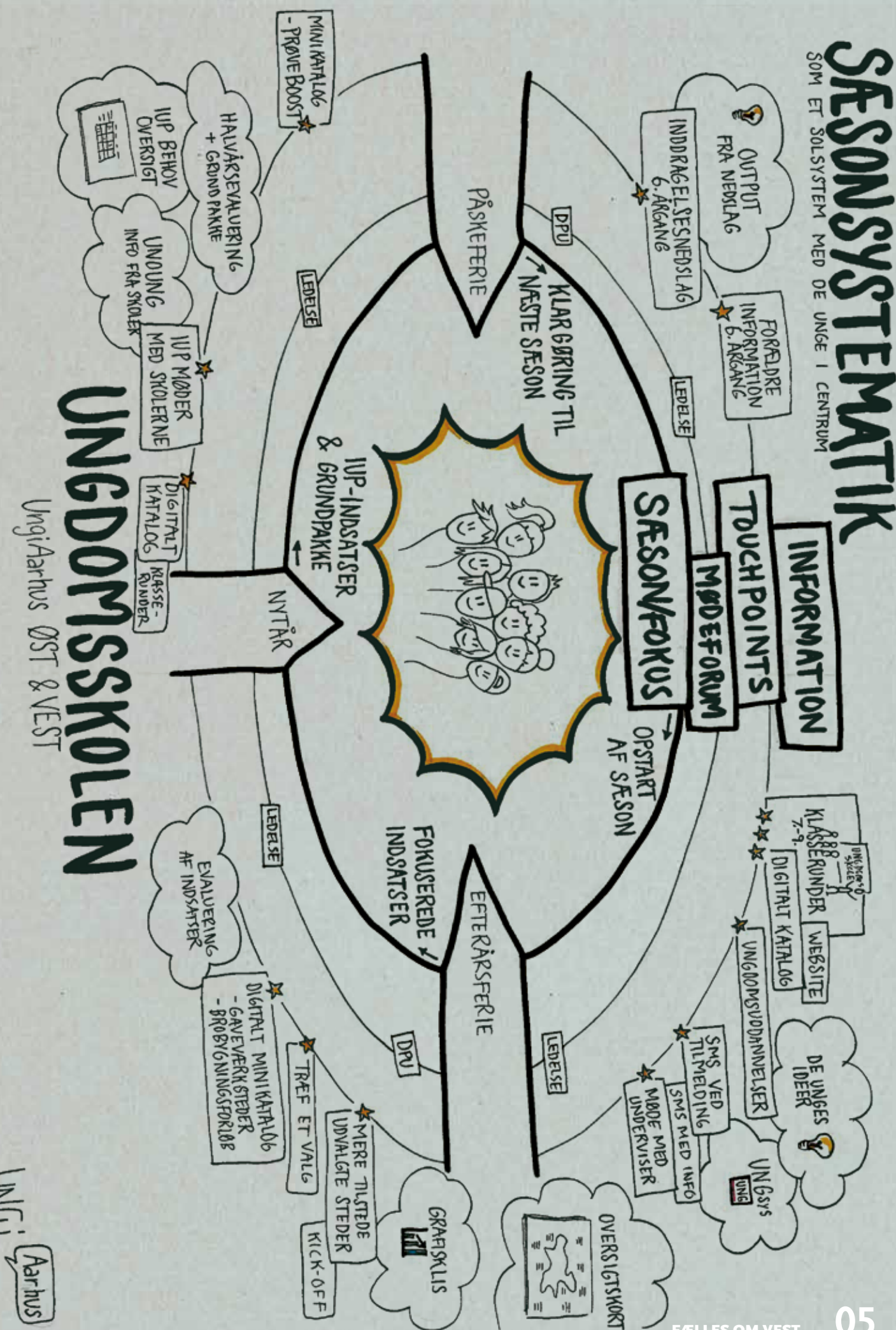
En visualiseret digital og redigerbar model

Vi ønsker at tage udgangspunkt i en visuel model, der først og fremmest (som en konkret handling) skal udvikles i en digital og redigerbar version, så den kan være et fleksibelt og dynamisk redskab i takt med vores afprøvninger. Modellen har (som ovenfor beskrevet) flere forskellige sigter, men håbet og målet er, at den overordnet skal være et samlende redskab for os som ungdomsskole, der både giver os selv og vores samarbejdspartnere et overblik over, hvad vi arbejder med, og hvordan og hvornår vi gør det. Der hvor modellen går fra at være 'blot' et sæsonhjul til en decideret systematik, er i samspillet mellem 'Mødefora, Touchpoints og Data'. Her er der ikke sat nogle streger endnu, og det er i dette 'rum', der er behov for og plads til forskellige former for afprøvning. Det kan overordnet inddeles mellem det, der er synligt for de unge, og det der foregår bag scenen. Vi ønsker i den forbindelse at afprøve og være undersøgende på følgende:

Ungdomsskolen Frontstage – Touchpoints for de unge:

Denne indsats handler om at have øje for, hvornår og hvordan de unge 'støder på' ungdomsskolen. Her vil vi bl.a. eksperimentere med følgende:

- Hvad skal ungdomsskolens grundpakke indeholde? Altså en grund-ungdomsskolepakke, som når ud til alle unge, som vi er enige om at søsætte.
Skal der f.eks. være ét eller to sæsonkataloger og dermed fulde klasserunder årligt? Hvordan kickstarter vi vandsæsonen? Igangsætter vi alle gaveværksteder op mod jul osv.?
- Hvordan rammer vi den bedste rytme mellem de unges forskellige møder med ungdomsskolen, så de unge er så bevidste som muligt om ungdomsskolen og tilstrækkeligt informerede uden, at vi bliver betragtet som 'sælger typer'? Det er et vigtigt element, og lige nu ved vi ikke, hvordan vi skal samle data på dette foruden vores egen fornemmelse eller oplevelse af situationen, hvorfor vi ønsker at undersøge muligheden for indsamling af data på dette nærmere.
- Hvordan kan vi blive klogere på, hvorfor der opstår ungegenererede hold nogle steder, men ikke andre? Hvordan sætter vi de bedst mulige rammer og leverer den bedst mulige invitation til at være medbestemmende på ungdomsskolens indhold?

Ungdomsskolen Backstage – mødefora og data:

Dette punkt handler om alt det, der foregår 'bagved'. Det handler om alle møder med ungdomsskolen specifikt på dagsordenen – herunder vores kvartalsvise ungdomsskolemøder med ledelsen og om vores halvårige møder med Den Pædagogiske Udviklingsgruppe og også om samarbejdsformen for ungdomsskolekoordinatorene. Vi ønsker i den forbindelse at afprøve følgende:

- I forbindelse med at finde en god samarbejdsform for os koordinatører, har vi forsøgt os med 14-dages 'maskinrumsmøder'. Vi har forsøgt os med hele arbejdsdage. Og på den måde prøver vi os frem ift. at finde gode kalendermæssige rammer for vores samarbejde. Vi er tillige i gang med at eksperimentere med vores fysiske kontorfaciliteter, eftersom der er et behov for meget tilstedeværelse på to forskellige matrikler. Vi har ikke fundet formen endnu, så denne løbende afprøvning af forskellige rammer for vores interne samarbejde, vil vi fortsætte.
- For at hverdagen og de mange bolde i luften ikke bliver det eneste, der løber af med os, ønsker vi at afprøve at bruge de fastlagte møder omkring ungdomsskolen til at få sikret dataophæng og refleksivitet. Det handler i sin essens om, at vi ønsker at blive endnu bedre til at afstemme, hvilke datasæt på hvilke møder og hvilken tid af sæsonen, der er det bedst mulige match. Disse streger vil vi forsøge at sætte på den visualiserede model. Derudover vil vi også have evaluering af mødets indhold på dagsordenen, så vi kontinuerligt kan justere og dermed forbedre møderne.
- Vi vil gerne gå undersøgende til værks ift., hvordan vi tidligere kan spotte både lokale og overordnede tendenser omkring og hos de unge. Hvor skal vi opsøge viden henne, hvis vi skal være så agile som muligt?

Fritidscenter Sødal-Engdal

Etablering af et tværgående team i fritidscenter Sødal-Engdal til at udvikle teoretisk- og praksisviden omkring arbejdet med børn og unge i sårbare og udsatte positioner

Det lokale udviklingsområde relaterer sig til det overordnede tema specialpædagogik i et fritidspædagogisk perspektiv

Hvordan viser udviklingsområdets problematik sig i vores fritidspædagogiske praksis? – en sammenfatning af den refleksive dialog som har fundet sted på et personalemøde i fritidscentret.

Data viser, at antallet af børn og unge i sårbare og udsatte positioner er støt stigende i Fritidscenter Sødal-Engdal. Særligt vurderes det, at antallet af børn og unge, der falder ind under kategorien 'ny udsathed' er blevet markant større – et billede, der afspejler den generelle udvikling i samfundet omhandlende stigende mistro blandt unge fra 11-årsalderen og op igennem teenageårene.

Konkret oplever vi en stigning i forespørgsler fra skoleledelserne og lærerne om hjælp til at håndtere disse børn og unge – både i og udenfor skoletiden. Desuden stiller stigningen af børn og unge, der har 'ondt i livet' i vores fritidstilbud også krav til, at vi skriver flere indstillinger til PPR på børn og unge, der ikke nødvendigvis har en specifik diagnose, men som alligevel har massivt behov for støtte.

Børnene og de unges problematikker er af forskellig karakter – eksempelvis, at de lider af lavt selvværd og dermed fravælger deltagelse i de fælles aktiviteter, at de er splittede mellem forskellige kulturer, at de kategoriserer sig selv som 'tabere', og at de har svært ved at indgå i fællesskaber

Der er således behov for at sætte et fornyet, stærkere og endnu mere systematisk fokus på arbejdet med denne målgruppe, hvilket vi ønsker at gøre med dette lokale udviklingsområde.

Vi har mange gode erfaringer med at etablere aktiviteter, indsatser, fællesskaber og forløb for denne målgruppe, men det er det lokale lederteams hypotese, at det vil være givtigt, at der ændres i strukturen for arbejdet med disse børn og unge på tværs af fritidscentret og dermed sætte vores forståelser, indsatser og organisering under lup.

Hvad ønsker vi at sætte fokus på og afprøve?

Nedenstående er overvejelser over, hvad fritidscentret ønsker at afprøve i arbejdet med det lokale udviklingsområde.

Med afsæt i ovenstående problemstilling ønsker vi at sætte fokus på, hvordan vi kan blive endnu bedre til at strukturere arbejdet med børn og unge i udsatte positioner. Vi ønsker at undersøge værdien af, at der etableres et tværgående team i fritidscentret, der har fokus på arbejdet med denne gruppe af børn og unge i vores daglige praksis.

I begge afdelinger arbejder pædagogerne ud fra de samme krav og forventninger til kvalitet i indsatsen, men det er lederteamets tese, at der vil være væsentlige fordele ved at have et tværgående team, der kan videndele, fordybe sig i det specialpædagogiske felt og videreformidle viden til

alle i fritidscentret. Teamet vil også skulle eksperimentere med helt konkrete opgaver med at planlægge, eventuelt udføre eller facilitere og evaluere fælles aktiviteter for disse børn og unge i udsatte positioner.

Udgangspunktet for arbejdet i det tværgående team samt i hele fritidscentret vil være den allerede forankrede arbejdsmodel i Sødal-Engdal, som vi vil forsøge at supplere med nye strukturer for vores personale- og teammøder, hvor fokus er på mere systematiske opfølgninger på børnenes handleplaner og udformningen af disse.

Vi ønsker at arbejde forskningsbaseret med dette felt, hvorfor vi vil undersøge forskellige måder at dele og sætte ny viden i spil på med henblik på at omsætte dette lokale udviklingsområde til konkrete pædagogiske handlinger til gavn for børnene og de unge. Det kunne eksempelvis handle om at få ny og mere viden om, hvad der forskningsmæssigt anslås at være beskyttende faktorer, når det gælder arbejdet med børn og unge i udsatte positioner.

Vores ambition er, at vi gennem opbygningen af specialpædagogisk viden og praksis også vil styrke og udvikle almenpædagogikken. Tiltaget kan således også betragtes som et 'minilaboratorium' for udviklingen af fritidscenterets pædagogiske fundament og praksis.

Vi vil lade os inspirere af blandt andet NEST-programmet og de erfaringer, der allerede er gjort i samarbejdet mellem udvalgte skoler og UngiAarhus. Vores fokus vil dermed være på at skabe inkluderende pædagogiske miljøer, (både lærings- og værensrettede), for alle børn og unge med afsæt i specialpædagogisk viden.

Vi forventer at, der i arbejdet med det lokale udviklingsområde vil opstå nye former for eksemplarisk praksis, og at det vil styrke læringsfællesskabet på tværs af fritidscentret, som kan komme børnene og de unge til gavn. Således er tiltagene også naturligt rettede mod samarbejdet med andre aktører og særligt udviklingen af tilbuddene til de lokale skoler, hvor vi i forvejen ser og tilbyder muligheder for at understøtte og styrke de bredere børnefællesskaber med fokus på det enkelte barns læring, udvikling, trivsel og dannelse.

Fritidscenter Gellerup - Toveshøj

**Arbejdet med traumatisering og
tilknytningsforstyrrelser hos udsatte
børn og unge**

Det lokale udviklingsområde relaterer sig til det over-
ordnede tema specialpædagogik i et fritidspædagogisk
perspektiv

**Hvordan viser udviklingsområdets problematik sig i vores fritidspæ-
dagogiske praksis? – en sammenfatning af den refleksive dialog som
har fundet sted på et personalemøde i fritidscentret.**

I vores fritidscenter er en stor andel af børnene og de unge meget udfordrede i deres sociale relationer. Vores pædagogiske observationer og erfaringer viser, at denne store gruppe af børn og unge bl.a. kan have svært ved at udtrykke sig sprogligt og nuanceret, at de temperamentsmæssigt meget hurtigt går i 'rød zone/alarmhjerne', at de kan fremstå kropsligt meget udadreagerende, kan gå verbalt til angreb og har svært ved at mærke og regulere sig selv i forskellige situationer. De relationelle udfordringer kan komme til udtryk både i ung-ung-relationen og i ung-voksen-relationen, men udfordringerne kommer også til syne i større og mindre fællesskaber, hvor børnene og de unge kan have svært ved at agere, lytte og give plads til hinanden. Det kan synes som om, at børnene og de unge i den forbindelse har svært ved at reflektere over deres indvirken på andre.

Efter en pædagogisk dag for fritidscentret omhandlende traumatisering og tilknytningsforstyrrelser, besluttede vi os for at tage udgangspunkt i denne nye og udvidede viden som afsæt for at arbejde systematisk og konstruktivt med den udfordring, vi oplever med målgruppen. Vi ved, at mange af vores medlemmer er sekundært traumatiserede og i den forbindelse kan der i nogle tilfælde være tale om børn og unge, der har forskellige grader af tilknytningsforstyrrelser, hvilket kan medføre en forhøjet stresstilstand hos det enkelte barn/unge. Det er kendt fra tilknytningsteorien, at når vi søger tilknytning søger vi det i det genkendelige, hvorfor mange af vores medlemmer vil søge tilknytningen i uhensigtsmæssige relationer.

Vi ønsker derfor med udgangspunkt i de faglige og pædagogiske perspektiver på og viden om traumatisering og tilknytningsforstyrrelser at sætte fokus på, hvordan vi kan omdanne denne viden til konkrete handlinger, der gavner både den enkelte og fællesskabet. Desuden ved vi fra forskningen, hvordan

det er et kendt fænomen, at professionelle voksne omkring traumatiserede og/eller tilknytningsforstyrrede børn og unge har en forhøjet risiko for at 'brænde ud' i deres arbejde. Denne risiko ønsker vi at tage alvorligt og i bedste fald at minimere ved at sætte fokus på, hvordan vi som fagprofessionelle på bedst mulige måde gebærder os i arbejdet med nærværende målgruppe.

Hvad ønsker vi at sætte fokus på og afprøve?

Nedenstående er overvejelser over, hvad fritidscentret ønsker at afprøve i arbejdet med det lokale udviklingsområde.

Med afsæt i ovenstående problemstilling ønsker vi at sætte fokus på, hvordan vi med viden om 'traumatisering og tilknytningsforstyrrelser' via konkrete forløb implementeret i vores daglige fritidspædagogiske praksis kan kvalificere arbejdet med den målgruppe, som ovenfor beskrevet. Desuden er vi af den opfattelse, at denne viden og nuancering kan være med til at inspirere vores pædagogiske praksis og have en positiv indvirken på alle vores medlemmer.

Helt konkret samarbejder vi pt. med en traumeforsker og underviser fra VIA i Aarhus, der løbende kommer og superviserer vores kontinuerlige arbejde med fokus på 'traumatisering og tilknytningsforstyrrelser'. Dette samarbejde håber vi at kunne fortsætte i lang tid fremover.

Vi har siden december 2021 igangsat forskellige konkrete øvebaner i vores fire afdelinger i fritidscentret. I de to fritidsklubber er øvebanen pt. at skabe mere struktur og forudsigelighed for børnene og de unge samt konkrete øvelser i mentalisering. I begge ungdomsklubber er der pt. øvebaner i forbindelse forebyggelse af re-traumatisering i dagligdagen samt konkrete øvebaner med fokus på tilknytning, hvor vi tager afsæt i pædagogiske observationer med henblik på de unges tilknytningsmønstre, når vi laver handleplaner. Evalueringen foretages løbende på teammøder, og vi får faglig sparring på pædagogiske dage og fælles p-møder, hvor vi helt konkret har indsamlet cases til formålet.

Vi ved ikke, hvad der på forhånd virker, hvorfor vi vil gå undersøgende og afprøvende til værks for derigennem at gøre os erfaringer med, hvad der virker godt ift. de enkelte børn og unge, og med afsæt i dette arbejde og disse erfaringer løbende tilpasse vores øvebaner.

Konkret er vi optagede af, hvordan vi kan koble vores arbejde med stærkere læringsfællesskaber med arbejdet med relationskompetence, som en del at vores udvikling af pædagogikken i forhold til traumatisering og tilknytningsforstyrrelser. Det vil vi blandet andet gøre ved at øve os i at være mere opmærksomme og analyserende i forhold til de kendetegn, der er for professionel relationskompetence set i sammenhæng med stærkere læringsfællesskabers styrkede fokus på udviklingen af den professionelle dømmekraft. Desuden ønsker vi at benytte os af systematikken i stærkere læringsfællesskaber i de konkrete øvebaner vi igangsætter for børnene og de unge og os som medarbejdere.

Med dette lokale udviklingsområde sætter vi altså både fokus på børnene, de unge og de voksne i en hverdag, hvor arbejdet med traumatisering og tilknytningsforstyrrelser synes særdeles aktuelt og derfor af høj prioritet, og ønsker at undersøge, hvordan vi kan bygge små tilknytningsbroer til de enkelte børn og unge samt præsentere dem for 'noget andet' end de måske er og har været vant til af relationer.

Desuden er det vores ønske med dette lokale udviklingsområde også at være undersøgende på, hvordan det styrkede fokus på traumatisering og tilknytning kan have en positiv effekt på forældresamarbejdet samt vores generelle arbejdsmiljø. Vores ambition er altid at kvalificere vores indsats, pædagogik og bevidsthed om børnene og de unges behov i forhold til at forbedre deres muligheder for læring, trivsel og udvikling ved at få ny viden og inddrage dette i vores praksis, hvilket vi håber og forventer, at dette lokale udviklingsområde kan være en hjælp til i vores daglige fritidspædagogiske praksis.

Fritidscenter Sabro – Skjoldhøj – Tilst

Planlægningsværktøj til børne- og ungedeltagelse

Det lokale udviklingsområde relaterer sig til det overordnede tema børne- og ungedeltagelse

Hvordan viser udviklingsområdets problematik sig i vores fritidspædagogiske praksis? – en sammenfatning af den refleksive dialog som har fundet sted i fritidscentret.

Børnene og de unge i vores fritidspædagogiske tilbud vil gerne inddrages og deltage, når det f.eks. drejer sig om at bestemme noget helt konkret – eksempelvis hvilken film de skal se i biografen, indretning af et rum, indkøb til madlavning eller en aktivitets indhold. Dog kan vi konstatere, at det er svært at engagere og motivere børnene og de unge til at deltage i eller tage ansvar for handlinger, som peger lidt ud i fremtiden, og som de ikke selv umiddelbart 'får noget ud af'.

Vi har forsøgt eksempelvis via børneråd og børnesamlinger at invitere børnene og de unge til deltagelse, men oplever, at det i større forsamlinger er svært at inddrage børnene, så det giver mening for mere end blot nogle få. Desuden opleves det af personalet som en udfordring at rammesætte og facilitere en proces, der skal rumme plads til, at børnene og de unge både kan diskutere, lytte og give plads til hinanden, mens fokus holdes på den konkrete sag. Ofte er sådanne processer endt med primært at handle om at skulle holde ro og struktur og guide de børn og unge, som endnu ikke ved, hvordan de skal deltage, hvilket ikke er givtigt for børnenes lyst og motivation til at deltage i sådanne demokratiske dannelsesprocesser.

Erfaringen viser, at hvis rammen er en skitur eller andre større arrangementer, er det noget nemmere at motivere de unge til at undersøge og planlægge noget og lave aktive handlinger. I sådanne sammenhænge udviser de unge en større motivation og handlekraft, da de kan se et tydeligt (for)mål, og fordi de selv får noget konkret ud af det.

Ydermere er det vores erfaring, at børnene i fritidsklubben gerne vil være med til at bestemme hvad og hvornår, der skal foregå noget, f.eks. en onsdag aften eller hvornår og hvorhen de skal på tur med klubbussen. Det er vores klare erfaring, at det er vigtigt for børnene, at rammen for at deltage og at blive inddraget er tydelig, at det foregår i mindre sammenhænge, og at deres input og handlinger understøttes og følges op af de voksne.

Hvad ønsker vi at sætte fokus på og afprøve?

Nedenstående er overvejelser over, hvad fritidscentret ønsker at afprøve i arbejdet med det lokale udviklingsområde.

Med afsæt i ovenstående problemstilling ønsker vi at sætte fokus på, hvordan vi kan kvalificere faciliteringen og rammesætningen af den konkrete børne- og ungedeltagelse i vores fritidspædagogiske praksis.

Formålet er, at fritidscenterets børn og unge skal opleve det som en reel mulighed for deltagelse, som giver dem mulighed for at skabe en forandring eller sætte deres præg på indholdet i fritidstilbuddet. Desuden er det vores mål, at faciliteringen og rammesætningen af etableringen af deltagelsesbaner og inddragelsen skal være konkret, fysisk og visuel for deltagerne. Mange af medlemmerne er stadigvæk i en fase, hvor de har brug for, at det er håndgribeligt og konkret, hvorfor processen gerne må afspejles i noget visuelt, de kan se på, og noget fysisk de kan røre ved.

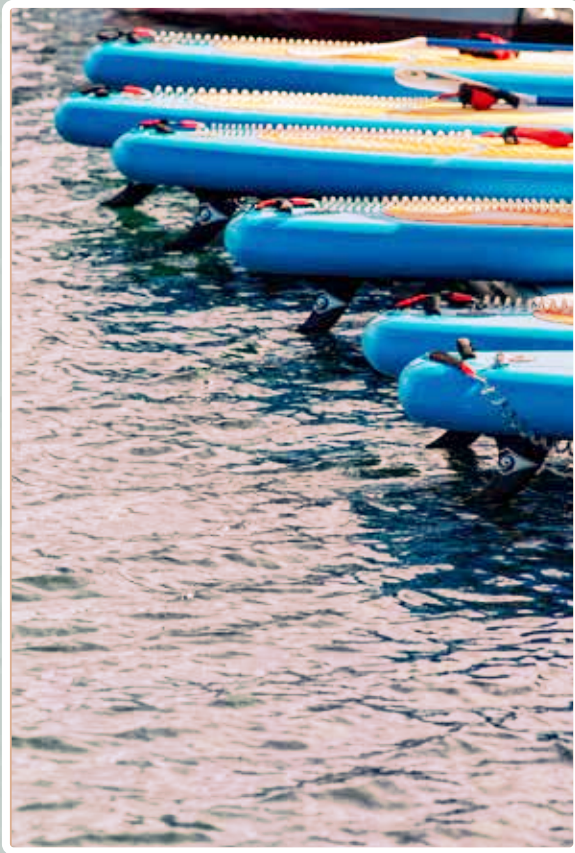
Det er vores forventning, at vi med en klar struktur samt konkrete rammer at afprøve og eksperimentere i samt en kompetenceudvikling af medarbejderne, kan opbygge en fælles organisatorisk tilgang til og sprog for det konkrete arbejde med ungedeltagelse i fritidscenteret.

Vi ønsker med afsæt i ovenstående at eksperimentere med følgende konkrete handlinger, som kontinuerligt evalueres og tilpasses, hvad der synes at 'virke', og hvad behovene kalder på af mulige ændringer.

Handlinger i processen

- Udvikling af planlægningsværktøjet så det tilpasses de enkelte klubbers medlemsgruppe og pædagogisk indhold. Medlemmerne skal visuelt og håndgribeligt kunne se, hvad, hvornår, hvordan, de kan være med til at komme med ideer, planlægge og beslutte handlinger, der har betydning for deres hverdag og indhold til klubben.
- Den demokratiske dannelse er noget vi gør i dagligdagen. Vi vil derfor løbende øve os i og undersøge, hvordan vi kan skabe forskellige deltagerbaner, hvor børn og unge har mulighed for at ytre sig, blive lyttet til, afprøve og eksperimentere med det at blive inddraget i konkrete aktiviteter. Der vil løbende blive afprøvet nye deltagerbaner tilpasset medlemsgruppens interesser og kompetencer.
- Medlemsgruppen er løbende aktive deltagere i at kvalificere og udvikle inddragelsesværktøjet gennem workshops på højskolen i Gellerup.
- Løbende kompetenceudvikling af medarbejdere i henhold til det at kunne bedrive faciliteret børne- og ungedeltagelse ved at igangsætte forskellige handlinger. F.eks. systematisk viden- deling på tværs af fritidscentret, aktionslæring i UngiAarhus Toolbox, workshops på Gellerup højskole i Makerspace.

Fritidscenter Åby–Åbyhøj

Udvikling af samarbejdet og sammenhængen mellem fritids- og ungdomsklubafdelingerne på tværs af fritidscentret

Det lokale udviklingsområde relaterer sig til det overordnede tema børne- og ungemiljøer

Hvordan viser udviklingsområdets problematik sig i vores fritids-pædagogiske praksis? – en sammenfatning af den reflektive dialog som har fundet sted på personalemøde i fritidscentret.

Fra (for 4 år siden) at have været et fritidscenter bestående af to fritidsklubber og en ungdomsklub beliggende på tre adskilte matrikler med geografisk kort afstand imellem hinanden, er vores fritidscenter i dag beliggende på to skoler i Åbyhøj – bestående af en fritidsklub og en ungdomsklub på begge matrikler.

Vi har i vores fritidscenter et meget stort antal medlemmer fordelt på forholdsvis lidt plads, hvilket indimellem kan give udfordringer og belastende situationer (både for børnene/de unge og medarbejderne). Vi har langt fra altid mulighed for at skabe de børne- og ungemiljøer samt tilbyde de indsatser og aktiviteter for den enkelte og fællesskabet, som vi kunne ønske.

Vi får øje på, at der indimellem kan synes at herske unødige 'kunstige' grænser på tværs af medarbejdere, lokaler, kultur, årgange og aktiviteter - grænser som vi ønsker at nedbryde, idet de ikke fremstår gavnlige for hverken medlemmer eller ansatte.

Klubberne har på begge skoler egne lokaler, men er beliggende så tæt på hinanden, at udnyttelsen af hinandens lokaler synes at være en oplagt, og ikke tilstrækkelig udnyttet, mulighed. Den lokale- og personalemæssige sammenhæng mellem fritids- og ungdomsklub får os således til at blive nysgerrige på, hvordan vi på bedst mulig måde kan (om)organisere os og dermed udnytte disse sammenhænge og iboende ressourcer til at skabe de bedste og mest attraktive børne- og ungemiljøer og dermed klubtilbud

for vores medlemmer – også til gavn for medarbejderne. Tillige ønsker vi med dette lokale udviklingsområde at være undersøgende på, hvordan vi kan optimere dét at udvikle en naturlig og flydende overgang mellem fritids- og ungdomsklub og dermed kvalificere og nuancere den sammenhængende periode fra at være et 10-årigt barn til at være en 18-årig ung i det samme regi med de samme kendte voksne - hvor vi som fritidspædagogisk tilbud vedbliver at være relevant og attraktivt for børnene og de unge, og hvor trygheden i overgangen mellem fritids- og ungdomsklub er i højsædet.

Hvad ønsker vi at sætte fokus på og afprøve?

Nedenstående er overvejelser over, hvad fritidscentret ønsker at afprøve i arbejdet med det lokale udviklingsområde.

Med afsæt i ovenstående problemstilling ønsker vi at sætte fokus på at udnytte den mulighed, der synes at være for at skabe synergi mellem de forskellige afdelinger i fritidscentret, og som gerne skulle komme både medlemmerne, medarbejderne og forældrene til gode.

Det vil vi blandt andet gøre ved at se på mulighederne for at udnytte vores samlede ressourcer endnu bedre og mere fleksibelt. Der kan helt konkret være tale om en anden form for tilrettelæggelse af arbejdsplaner, vikardækning ved sygdom og fravær, lokaleudnyttelse, indkøb, økonomi mm. – kort sagt med henblik på at udnytte alle stordriftsfordelene.

Desuden antager vi, at hvis vi skal lykkes med at skabe en mere naturlig og sammenhængende periode for børnene og de unge i deres klubtid, skal vi styrke vores fokus på at lave flere aktiviteter og indsatser for medlemmerne på tværs af klubberne og fritidscentret med fokus på samarbejdet med de nære samarbejdspartnere. I den forbindelse kunne der også være tale om aktiviteter, hvor man ikke nødvendigvis skal være medlem for at deltage. Det er vores ønske, håb og forventning, at vi med et øget fokus på at skabe de bedste børne- og ungemiljøer for vores medlemmer vil kunne tilbyde dem en bredere palette af forskellige aktiviteter, og dermed skabe andre muligheder for at indgå i flere store og små fællesskaber.

Af andre konkrete tiltag, som vi ønsker at afprøve i arbejdet med at skabe et endnu mere sammenhængende fritidstilbud for børnene og de unge i attraktive børne- og ungemiljøer kan nævnes:

- Overvejelser om lokalefællesskab og fælles åbningstid
- At 6. årgang overflytter til ungdomsklubben med kendte voksne i en periode op til sommerferien, hvor de ellers automatisk udmeldes af fritidsklub.
- At lade ældre børn være rollemodeller for de yngre og eksempelvis lade dem tilrettelægge og lede aktiviteter
- Afholdelse af fælles større begivenheder på tværs af fritidscentret.
- Generel udforskning af fællesskabets muligheder, goder og udfordringer på tværs af fritidscentret
- At man som medarbejder i endnu højere grad kommer til at mærke og tænke sig som ansat i fritidscentret fremfor i en specifik afdeling
- Gøre mere brug af specifikke personalekompetencer på tværs af fritidscentret
- Overlappende åbningstider på tværs af fritidscentret
- Arbejde med en fælles åbningsdag for fritids- og ungdomsklubben på Åby skole
- At være undersøgende på at hente erfaringer og blive inspireret af andre fritidscentre i VEST

En grundsten i arbejdet med nærværende lokale udviklingsområde er, at vi som samlet personalegruppe er funderet i den samme grundlæggende pædagogiske tænkning, som kontinuerligt tilpasses målgruppen af børn og unge. Derfor vil vi løbende og konkret sætte den overordnede pædagogiske linje på dagsordenen på vores fælles personalemøder, og afstemme, hvordan den konkret opleves udført i vores fritidspædagogiske praksis – eksempelvis ved brug af håndgribeligt data.

Fane 06

06

Good to know

UngiAarhus VEST-kalender og bydækkende events

Kort over UngiAarhusVEST

Organisationsdiagram

Netværk og arbejdsgrupper i UngiAarhus VEST

Den Pædagogiske Udviklingsgruppe (DPU)

Den Pædagogiske Værktøjskasse (DPV)

Udsatte Unge Puljen (UUP)

OCN-metoden

Get2Sport Aarhus

Fællesadministration for UngiAarhus

Kernefortælling UngiAarhus

DNA Pædagogisk ledede legepladser

UngiAarhus VEST

– kalender og bydækkende events

I UngiAarhus VEST har vi et stort fokus på at deltage i både distriktsmæssige og bydækkende arrangementer. Det kræver et godt overblik at navigere rundt i, hvad der foregår hvornår, og derfor har vi oprettet en VEST-kalender, som alle ansatte kan orientere sig i.

Den virtuelle kalender har navnet **MBU-UngiAarhus-VEST**, og kan søges frem i Outlook-kalenderen. Heri ligger alle lokale, distrikts- og bydækkende arrangementer og events, som kan have interesse for alle. For at denne kalender fungerer efter hensigten, er det vigtigt, at alle tager ansvar for at invitere den fælles kalender til arrangementer, møder og lignende af lokal, distriktsmæssig eller bydækkende karakter, der har betydning for andres planlægning. Dette skal også ses i forlængelse af vores mindset om én arbejdsplads med mange matrikler (se mindset andetsteds i arbejds-håndbogen).

Mange af de bydækkende events og arrangementer står også nærmere beskrevet på UngiAarhus.dk under 'events'. Vi har dog valgt at lave en lille oversigt over de nuværende arrangementer, som foregår på tværs af byen, og som alle enheder byder ind i:

OMG! One Music Generation

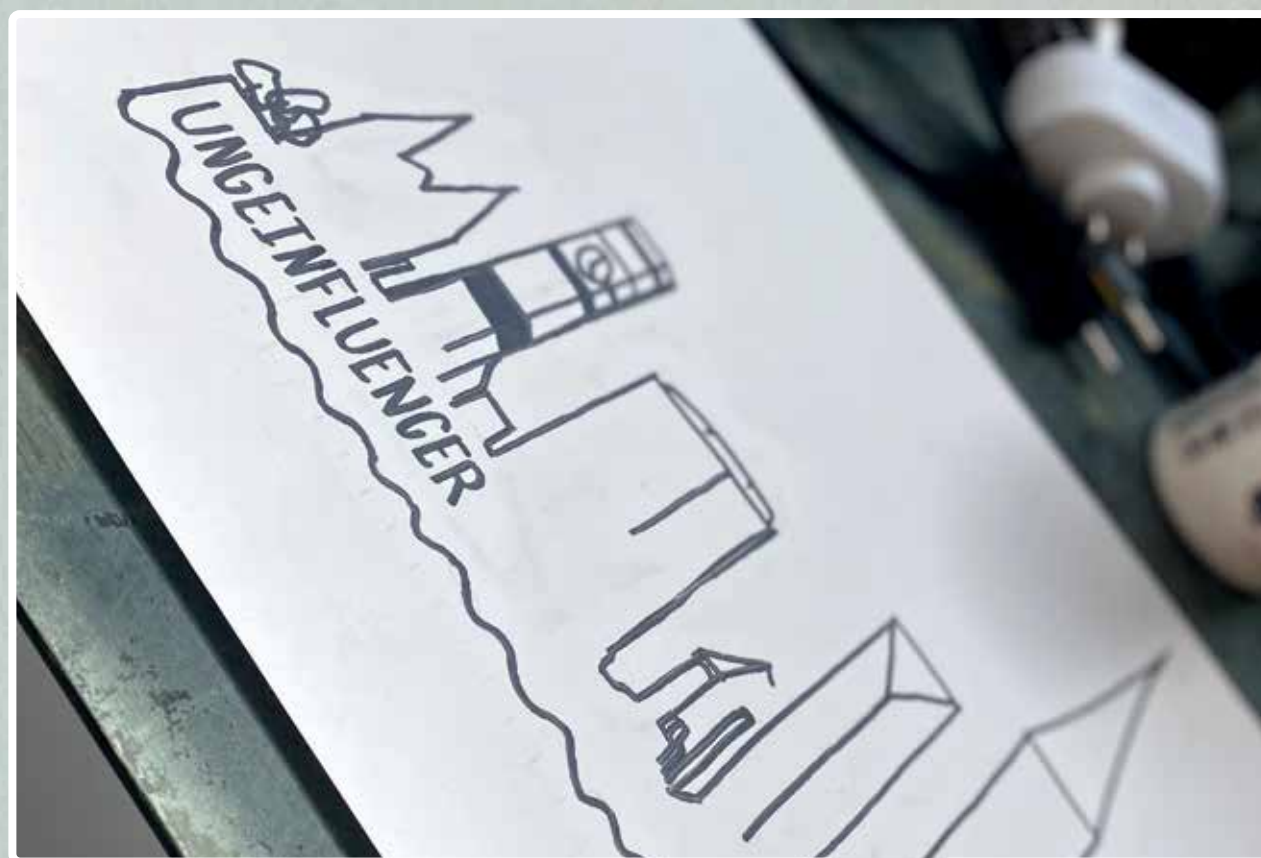
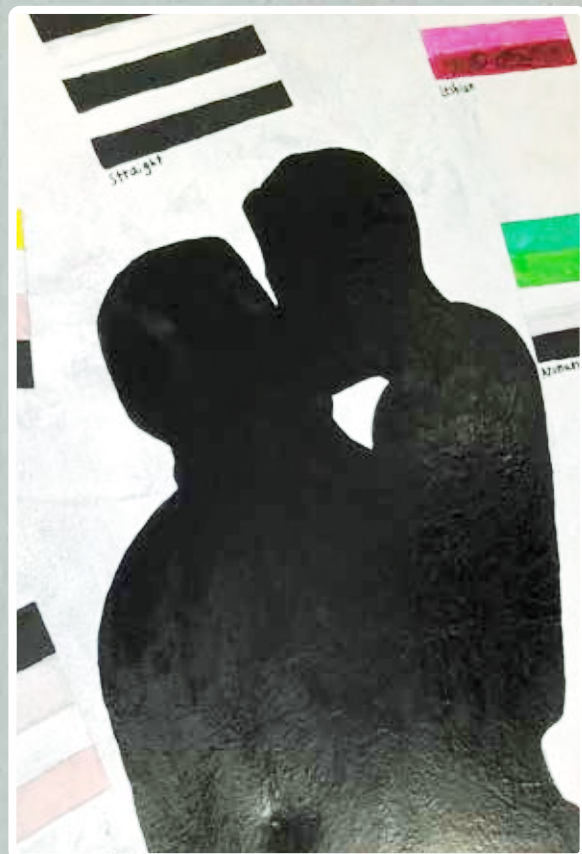
– er en éndagsfestival for, med og af unge, hvor alle UngiAarhus-enheder byder ind. Festivalen afholdes på GRIM-pladsen i Brabrand i maj eller juni måned. Til OMG vægtes en høj grad af inddragelse og deltagelse af de unge i planlægnings- og afviklingsprocessen. Her kan UngiAarhus Toolbox være et inspirerende arbejdsredskab.

Ungdommens Vårsalong

– er en censureret kunstudstilling, der foregår på tværs af landet. Under et udvalgt tema, produceres der kunstværker, hvoraf udvalgte vises til en større fernisering på Aarhus Rådhus. Af de udstillede værker udvælges en andel til udstilling i København. Vårsalong er en fantastisk anledning til at arbejde med kreativitet, fantasi og kunstnerisk udtryk.

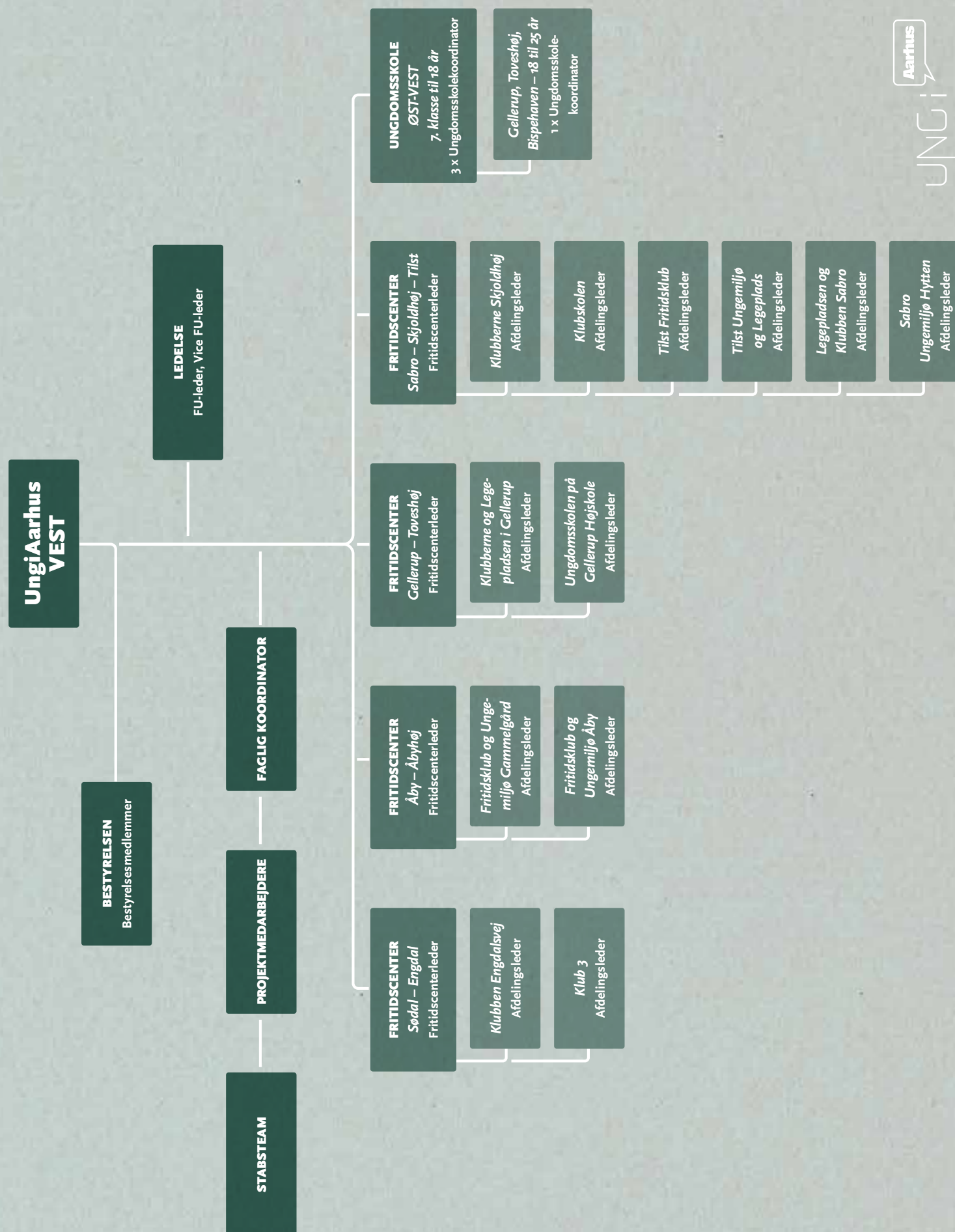
Musikstarter

– har til formål at samle unge med interesse for musik. UngiAarhus afvikler camp i efterårsferien, hvor unge på tværs af byen samles for at skrive og spille musik. Musikstarter fokuserer på den kreative og skabende del af musikudøvelsen, og mindre på den reproducerende del. Derfor slutter camp'en med en koncert, hvor de nyskabte numre fremføres. I foråret afvikles en mindre samling hen over en forlænget weekend med samme formål, og som en smagsprøve til den større camp.

Kort over UngiAarhus VEST

Netværk og arbejdsgrupper i UngiAarhus VEST

I UngiAarhus VEST har vi en række tværgående arbejdsgrupper og netværk, hvoraf nogle er forankret i distriktet, andre er nedsat på tværs af VEST/ØST og andre kører parallelt i de to distrikter. Fælles for dem alle er, at de er sammensat og bemandede således, at de afspejler organisationen og involverer alle relevante parter på tværs af klub, legeplads og ungdomsskole.

Arbejdsgrupperne består oftest af færre deltagere end netværksgrupperne. Arbejdsgruppernes formål er koblet op på noget konkret, der skal afvikles, koordineres eller planlægges. Netværksgrupperne har i højere grad et mere langsigtet fagligt udviklingsperspektiv som omdrejningspunkt, og her arbejdes der eksempelvis med udvikling, vidensdeling og opkvalificering koblet op på det konkrete tema, netværket omhandler.

Alle arbejdsgrupper og netværk har en kontaktperson fra lederteamet som sørger for et tilbageløb dertil.

Hensigten med både arbejdsgrupper og netværk er overordnet, at vi skaber muligheden for at sætte ressourcer og kompetencer i spil på tværs af organisationen og dermed får et større kompetencesæt. Det giver mulighed for at understøtte og udvikle de mange forskellige lærings- og værensrettede børne- og ungemiljøer, vi har i distriktet og i samarbejdet med UngiAarhus ØST. Når vi går sammen i arbejdsgrupper og netværk på tværs af distriktet og sammen med ØST, inspirerer vi hinanden, videndeler, idéudvikler og binder organisationen sammen. Derudover udnytter vi vores ressourcer bedst muligt og skaber aktiviteter i en størrelsesorden, der kun kan lade sig gøre at skabe i fællesskab.

Tværgående netværk og arbejdsgrupper på tværs af UngiAarhus VEST og ØST

Rytteriet - arbejdsgruppe for hestecenteret

Kontaktperson i lederteamet: Jakob Bangsgaard Oehlenschläger

Formålet med arbejdsgruppen Rytteriet er at udbrede og opkvalificere de muligheder, som ligger i Hestecenteret. Rytteriet er en tværgående arbejdsgruppe for UngiAarhus VEST og ØST, som har til opgave at sikre, at børn og unge i de to områder får muligheden for at stifte bekendtskab med aktiviteter, der gør brug af heste, som et fælles tredje. Ydermere er Rytteriet med til at rammesætte de pædagogiske og læringsorienterede perspektiver, som er forbundet med Hestecenteret. Den pædagogiske ramme i Hestecenteret bygger på anerkendelse og OCN-metoden, idet begge dele synliggør og bidrager til at understøtte trivsel og læring.

Rytteriet afholder møder fire gange om året, hvor der diskuteres igangværende processer og, hvordan disse kan udvikles, så det er meningsgivende for børnene og de unge.

Nye tiltag, som Rytteriet arbejder med:

- Inspirationsdage hvert kvartal, hvor børnene og de unge uforpligtende kan stifte bekendtskab med heste og inspireres til at tilmelde sig ridehold.
- Øget mængde af pædagogiske forløb, da udbud og efterspørgsel ikke har stemt overens.
- Fokus på de muligheder Hestecenteret kan tilbyde og bidrage med i arbejdet med specialpædagogikken i et fritidspædagogiske perspektiv.

Arbejdsgruppe om vand som tema

Kontaktperson i lederteamet: Niels Rønde

Formålet med arbejdsgruppen 'Vand som tema' er at medvirke til at sætte fokus på en udbredelse og en kvalificering af vores vandaktiviteter i et logistisk, pædagogisk, didaktisk og læringsorienteret perspektiv. Alle former for vandaktiviteter er med til at give vores børn og unge muligheden for at

stifte bekendtskab med aktiviteter og læring i forbindelse med elementet vand. Vi bor i et land omgivet af vand, og det er vores forpligtelse at give børnene og de unge et indblik i, hvad vand 'kan', hvilket bådene samt alle vores andet vandgrej kan bidrage til. Vandaktiviteter er et 'fælles tredje' og skaber mulighed for sjov og læring på samme tid. Der er møde i gruppen pt. 4 gange om året. Grundet økonomi og at mange af aktiviteterne er bundet op på ungdomsskolen, giver det i høj grad mening, at det er en gruppe, der går på tværs af UngiAarhus VEST og ØST.

Vidensdelingsnetværk om det specialpædagogiske arbejde

Kontaktperson i lederteamet: Carsten Hildebrandt

Der er i Aarhus flere og flere børn og unge, der har behov for en særlig og specialiseret indsats i deres fritidsliv. Derfor har vi i UngiAarhus VEST og ØST et særligt fokus på udviklingen af denne indsats. Det gør vi gennem en fortsættelse af det eksisterende sparringsforum på tværs af begge områder, Specialtropperne, hvor formålet er, at vi i fællesskab kvalificerer de særlige indsatser der er, og lader os inspirere af hinandens succeser, udfordringer og erfaringer:

Derudover er vi i gang med at etablere en ny ramme omkring specialpædagogikken i UngiAarhus VEST og ØST med udgangspunkt temaet i arbejds-håndbogen 'Specialpædagogik i et fritidspædagogisk perspektiv' samt nedenstående fokusområder/temaer, der alle relaterer sig til det specialpædagogiske arbejde.

- Visionstemaerne: 'sårbare og udsatte børn og unge' samt 'børn og unge med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne'.
- Mellemformstilbud.
- Ny og klassisk udsathed.
- Udsatte boligområder.
- Modtagerklasser.
- H/V midler.

Der er hos mange børn og unge i dag nye former for udsathed på spil, som gør det nødvendigt, at der skabes nye muligheder for positiv forandring i form af en nytænkning af indsatser og tilgange. Disse skal understøtte oplevelsen af livsmestring hos unge i udsatte positioner.

Derfor skal der udover det eksisterende tværgående sparringsforum, etableres en netværksgruppe, hvis formål er at afdække hvilke behov der er for struktur og organisering fremadrettet i organisationen. Netværket etableres på tværs af UngiAarhus VEST og ØST med en kontaktperson fra hvert lederteam. Netværket vil blive understøttet af Den pædagogiske udviklingsgruppe (DPU).

Arbejdsgruppe for Klubskolen

Kontaktperson i lederteamet: **Ulrik Jørgensen**

Arbejdsgruppens overordnede formål er at understøtte, at der på tværs af klubberne og ungdomsskolen i VEST og ØST sikres en løbende indskrivning af elever til Klubskolen.

Det er arbejdsgruppens opgave at give sparring på at udvikle handlingsstrategier, der skaber overblik og kendskab til Klubskolens virke, og hvordan denne kommunikation bedst muligt kan udmønte sig. Eksempler på dette kunne være:

- En digital platform hvor alle medarbejdere kan tilgå relevante oplysninger mhp. at få et overblik over ledige elevpladser og elevgruppens sammensætning.
- Nem adgang til digital klubskolefolder, link til hjemmeside, visitationsprocedure.
- Handlinger der understøtter de enkelte distriktsskoler i VEST og ØST og andre eksterne samarbejdspartneres kendskab til klubskolen.
- Handlinger der understøtter vidensdeling internt i VEST og ØST på temaformiddage, pædagogiske lederteammøder mm.
- Handlinger der understøtter medansvar i de enkelte afdelinger i forhold til at understøtte et løbende elevindtag.
- Handlinger der understøtter synergieffekter i forhold til, at medarbejderne i klubskolen kan kobles op på andre indsatser i VEST og ØST i ferieperioder og perioder med få elever indskrevet.

Klubskolen er et alternativ til eneundervisning, og er målrettet elever, der af forskellige årsager har brug for et midlertidigt miljøskifte og særlig pædagogisk støtte mhp. at afklare næste skridt (i et skoleforløb) for den enkelte elev. Der er tale om et anderledes undervisningstilbud til elever fra 7. klasse og til 18 år, som primært betales af skolerne. Klubskolen er forankret i UngiAarhus VEST og ØST og hører til under ungdomsskolelovgivningen.

Netværk for vejledere af VIA pædagogstuderende

Kontaktperson i lederteamet: **Mohamed Ibrahim**

Vi vil udvikle og skabe et netværk & mødefora for vejledere af VIAs pædagogstuderende i vores område.

Formålet er at skabe en ramme hvor vejledere kan videndele, erfaringsudveksle og gensidigt kvalificere vejlederrollen og indholdsdelen i praktikforløbene. Der tages udgangspunkt i den pædagogiske fagprofessions viden og færdighedsmål i de enkelte praktikperioder, som danner grundlag for en differencering af krav, forventninger og indhold i de enkelte praktikperioder for og med de studerende.

Det er intentionen, at netværket for og med vejledere skal bidrage til en mere koordineret og indholdsmæssig ensartet praktikvejledning i UngiAarhus VEST og ØST. Vi ser muligheder i, at netværket og den koordinerede indsats omkring praktikvejledning også på sigt kan understøtte fremtidige rekrutteringsudfordringer, så flere får indsigt i og tilvælger det fritidspædagogiske arbejdsfelt i UngiAarhus VEST og ØST.

Arbejdsgruppe for VØstival

Kontaktpersoner i lederteamet: **Casper Husted og Mohamed Ibrahim**

VØstival er en én-dags festival, i et samarbejde mellem fritidscentre og ungdomsskole i UngiAarhus VEST og ØST. VØstival har fokus på musik, krop og bevægelse, og danner afsæt for interessefællesskaber på tværs af børn og unges bopæl.

Formålet med denne arbejdsgruppe er at skabe fælles front mellem VEST og ØST omkring festivalen. For at sikre organisatorisk følgeskab ligger der en opgave i hvert fritidscenter og i ungdomsskolen, om at bidrage med f.eks. en bod, musikindslag eller en aktivitet til VØstival. Alt sammen skabt med afsæt de unges ønsker samt gode erfaringer fra tidligere år.

Alle fritidscentre skal udvælge en tovholder, som har ansvaret for at skabe ungedeltagelse ifm. VØstivals aktiviteter, som skal være aktiviteter, der passer til VØstivals fokus: musik, krop og bevægelse.

Vi sikrer at, der sker opfølgning i fritidscentrene ved at koble det forberedende arbejde med ungedeltagelse og den generelle organisering til de pædagogiske ledermøder. Her kan afdelingslederne sparre med hinanden i forhold til ungedeltagelse og indhold. Efterfølgende skal der evalueres på VØstival, dette skal ligeledes organiseres via de pædagogiske ledermøder.

Arbejdsgruppe for Grejbank

Kontaktperson i lederteamet: Carsten Hildebrandt

Grejbankens formål er at skabe et konkret overblik over de ressourcer, vi har liggende rundt i UngiAarhus VEST og ØST. Der nedsættes en arbejdsgruppe, som en gang halvårligt mødes for at gennemgå grejbanken, og som samtidig afdækker eventuelle forespørgsler omhandlende nyt udstyr. Før de halvårlige møder, sendes en mail rundt til afdelingslederne, hvori de bedes om at opdatere deres respektive lokale 'grejbanke', så de kan ajourføres ind i det fælles regnskab, samt eventuelle ønsker til nyt udstyr.

Der produceres en video, hvori der vil være en gennemgang af grejbankens funktioner og brugerflader. Denne video forventes det at alle nye medarbejdere i VEST og ØST ser.

På sigt er det planen, at grejbanken ligges ind under et kommunalt system, og derfor ses denne grejbank som en midlertidig løsning indtil da.

Arbejdsgruppe for Vanduge

Kontaktperson i lederteamet: Ejnar Dahl-Hansen

UngiAarhus VEST og ØST afholder et årligt tilbagevendende arrangement kaldet 'Vanduge', som er en daglig udflytterlejr, mandag-fredag, de første to uger i skolernes sommerferie (en uge pr. område). Arrangementet er et tilbud til alle klubbers medlemmer i VEST og ØST, og indebærer aktiviteter på land og til vands.

Vandugen er et samarbejde på tværs af VEST og ØST – og der sidder en tovholder i begge områder, som arbejder sammen på tværs omkring de overordnede rammer for ugen. Til denne arbejdsgruppe er også knyttet en medarbejder, som har bred erfaring og viden omkring selve 'vanddelen'. Derudover nedsættes et team i begge områder med en repræsentant fra hvert fritidscenter, som sammen med den respektive koordinator har til opgave i fællesskab at planlægge årets vanduge for områdets børn og unge.

Vandugen har til formål at give børnene og de unge et indblik i og mulighed for at indgå i forskelligartede aktiviteter samt at præsentere dem for en ny, spændende og anderledes klubuge. Derudover har vandugen til formål at introducere børnene og de unge for hele områdets brede diversitet af brugergrupper samt via aktiviteter som et 'fælles tredje' forhåbentlig at kunne skabe nye fællesskaber og relationer på tværs.

Vandugen har en bred vifte af aktiviteter f.eks. RIB-sejlads, banansejlads, Stand Up Paddle, MTB, fiskeri, krea, wellness, strand-/sandleg, boldspil og badning.

Det er vigtigt for os, at det er lettilgængelige, spændende og attraktive vandaktiviteter, der forhåbentligt er med til at styrke børnene og de unges fortrolighed og forhold til at være i og på vandet og at omgås det med respekt.

Arbejdsgruppe for Adgang til årgang

Kontaktperson i lederteamet: Jakob Bangsgaard Oehlenschläger

Adgang til Årgang (3. klasser) er temadage, hvor vi er ude at (re)præsentere UngiAarhus på alle skoler i VEST og ØST. Temadagene giver børnene et personligt udbytte, en oplevelse og en indsigt i den lokale klub. Ligeledes får vi et indblik i en hel årgang.

A-Å er et led i vores måde at arbejde på en glidende overgang fra SFO til klub og en mulighed for at få startet et solidt forældresamarbejde op.

A-Å giver os mulighed for at skabe nye relationer til medarbejdere på skolen/SFO samt mulighed for, at alle børn blive præsenteret for 'det samme'.

Denne arbejdsgruppe samarbejder med den tilsvarende gruppe i UngiAarhus ØST i forhold til at udvikle konceptet og uddanne de involverede medarbejdere.

Arbejdsgruppe for Træf et valg

Kontaktperson i lederteamet: Jakob Bangsgaard Oehlenschläger

Træf et valg (7. klasser) er temadage, hvor vi er ude at (re)præsentere UngiAarhus på alle skoler i VEST og ØST. Temadagene er med henblik på at 'forstyrre' de unge, og klæde dem på til de mange valg, de fremadrettet kommer til at stå overfor. Træf et valg er også et led i at vise den lokale ungdomsskole og ungdomsklub frem og understøtte overgangen til disse.

Det fælles koncept gør, at vi fremstår professionelt over for samarbejdspartnere. Konceptet giver os desuden mulighed for sparring og videndeling på tværs samt mulighed for indblik i en hel årgang. Træf et valg giver os endvidere mulighed for at skabe nye relationer til medarbejdere på skolen samt mulighed for, at alle unge blive præsenteret for 'det samme'. Vi er organiseret med en tovholdergruppe i hvert område, der i arbejdsgruppen, samarbejder om udvikling af konceptet og opkvalificering.

Denne arbejdsgruppe samarbejder med den tilsvarende gruppe i UngiAarhus ØST mhp. at udvikle konceptet og uddanne de involverede medarbejdere. De tværgående medarbejderne i VEST får samtidig kendskab til hinandens praksis, hvilket øger sammenhængskraften på tværs af området, og på tværs af skole, ungdomsskole og ungdomsklub.

Netværk og arbejdsgrupper i UngiAarhus VEST

AMR/TR-netværk

Kontaktperson i lederteamet: Rasmus Brandt Lauridsen

Formålet med dette netværk er at sætte fælles fokus på AMR/TR-arbejdet i UngiAarhus VEST for at kunne spotte tendenser og fælles udfordringer. Møderne afholdes fire gange årligt med deltagelse af alle AMR og TR samt FU-ledelsen, og har til hensigt at inspirere og i fællesskab kvalificere opgaverne omkring trivsel og arbejdsmiljø i hele området.

Netværket skal ses i sammenhæng med, at vi i alle fritidscentre har to årlige trivselsmøder med deltagelse af en ekstern arbejdsmiljørepræsentant og FU-ledelsen, så vi i det lokale MED-udvalg har fælles indsigt i vores organisations arbejdsmiljø og trivsel, derigennem kan sætte fokus på, hvordan vi skaber rammer for den gode og udviklende arbejdsplads.

E-sport og digitalt netværk

Kontaktperson i lederteamet: Casper Husted

Digitalpiloterne mødes én gang i kvartalet. Digitalpiloterne har til formål at være med på de digitale noder, og at være i en konstant proces af at indsamle ny viden om de digitale muligheder og udfordringer, vi kan have i vores daglige virke. Det skal ske gennem et kontinuerligt samarbejde med klubberne, hvor pædagogerne har mulighed for at stille spørgsmål ind i arbejdsgruppens virke samtidig med, at gruppen har mulighed for at hive pædagoger ind fra klubber, hvis der er konkrete forløb eller remedier, som skal deles med gruppen.

Derudover skal gruppen også fungere som 'oversættere' af det materiale, der kommer fra andre afdelinger i børn og unge og det politiske niveau. Her vil gruppen gøre det brugbart og aktuelt ind i en fritidspædagogisk hverdag, så det er muligt at anvende for den almene pædagog.

Via løbende dialog med klubberne i VEST og ØST, vil der være fokus på at opretholde den digitale standard i klubberne bl.a. med et fokus på GDPR, IT-sikkerhed, en rammesætning af materialer der sendes ud digitalt samt en forståelse af, hvad der rør sig på den digitale scene. Det vil være muligt at få Digitalpiloterne forbi jeres klub til en snak om de aktuelle medier samt skabe en større forståelse af emnet.

Der vil være fokus i arbejdsgruppen på at skabe et tæt bånd mellem ungdomsskolen og klubberne. Det skal ske gennem en løbende dialog og samarbejde, og der vil være fokus på at lave forløb og projekter på tværs - det være sig E-sportsturnering, decideret IT-videndelings workshops eller arrangementer for forældre.

Der skal herske en naturlighed hos alle medarbejdere i at kontakte Digitalpiloterne, og dermed skabe grobund for at sikre en løbende videndeling på tværs i området. Det skal ske gennem tydelighed fra gruppens side om ny viden og nye tiltag.

Internationalt arbejde

Kontaktperson i lederteamet: Nanna Rosenløv og Jakob Oehlenschläger

Denne arbejdsgruppes formål er at afsøge, hvordan vi på en meningsfuld måde kan orientere os ud over landets grænser.

Vi vil afsøge hvordan et internationalt fokus kan forme gode og lærerige oplevelser for børnene og de unge. Netop fordi det omhandler børnene og de unge, skal det være med afsæt i deres ønsker, viden og behov – og dermed med en høj grad af ungedeltagelse.

Om det er venskabsklubber i andre nordiske lande, om det er udveksling, om det er internationalt orienteret inspiration for medarbejdere, om det er forøget rejseaktivitet i vores tilbud eller noget helt andet – det ved vi ikke endnu. Denne arbejdsgruppe skal gå forrest og lede efter forskellige meningsfulde former, som kan lede os frem mod et stærkere internationalt (sam)arbejde. Det handler om at opsøge og dele viden og inspiration for at styrke vores tilbud.

Rammen omkring gruppen påtænkes at være fire årlige møder, og da dette er et nyt fokusområde for VEST, vil der i arbejdet være opmærksomhed på at inddrage både lederteamet og det pædagogiske lederteam for at holde processen og udviklingen i gang.

Busser

Kontaktperson i lederteamet: Carsten Hildebrandt og Mohamed Ibrahim

Busgruppen skaber overblik over bussernes tilstand og udgifter til bussernes drift, således at der kan skabes et realistisk beslutningsgrundlag for den løbende udskiftning af busserne.

Det enkelte fritidscenter står for den daglige drift og overholdelse af service på busserne. Busgruppen står til rådighed for sparring i forbindelse med den daglige drift og skal altid inddrages i forbindelse med større reparationer og skader på busserne.

Den Pædagogiske Udviklingsgruppe i ØST & VEST

I UngiAarhus ØST og VEST har de to lederteams besluttet at prioritere at have en funktion i hvert distrikt, som vi kalder for faglig koordinator. Denne funktion bestrides for indeværende af Stine Yde i UngiAarhus VEST og Søren Küsch Larsen i UngiAarhus ØST. Til sammen udgør de to funktioner 'Den Pædagogiske Udviklingsgruppe i ØST & VEST', i daglig tale 'DPU i ØST & VEST'. Vi arbejder først og fremmest med et stærkt fokus på hvert sit distrikt, men arbejder desuden sammen om en lang række opgaver, når det giver mening og skaber merværdi.

Det grundlæggende formål med disse to funktioner er at understøtte og udvikle den konkrete fritidspædagogiske praksis og fritidsundervisningen i ungdomsskolen, i et tæt samarbejde med først og fremmest frontpersonalet og den lokale ledelse. Det sker blandt andet igennem en lang række forskellige handlinger, fra lokale oplæg, faglige lederteamsparringer, deltagelse i udarbejdelse og afvikling af pædagogiske dage, personaleseminarer, personalemøder eller længerevarende lokale faglige udviklingsprocesser. Vi giver også ad hoc faglig sparring eller hjælper med at finde frem til den, der ved mest om det, der kunne være brug for at vide noget om. Vi sidder med i 'UngiAarhus' interne arbejdsgruppe for kursus og uddannelse' (tidligere kaldet Kursusudvalget), deltager i konferencer for at være opdateret på relevant ny faglig viden som kan videndes i områderne, har udviklet Den

Pædagogiske Værktøjskasse som en måde at dele og samle faglig viden på (se beskrivelse andetsteds her i afsnittet), og så arbejder vi tæt sammen med SLF-læringspartneren på at brede arbejdet med Stærkere læringsfællesskaber (SLF) ud i VEST og ØST. Imellem det vi her har givet eksempler på, er der en myriade af større og mindre fagligt relaterede opgaver, vi balancerer.

DPU i ØST og VEST arbejder også med afsæt i, hvad FU-ledelsen og lederteamet mener, der bør være fokus på, og har altså som den vigtigste opgave at understøtte og styrke den faglige praksis med afsæt i, hvad der er behov for lokalt, koblet med hvad organisationen har af ambitioner for praksis. Det kan være i forhold til sparring, metoder, brug af redskaber eller perspektiver på, hvad andre har afprøvet i situationer, der kan minde om det, der er på færde lokalt. På den måde er DPUs fokus først og fremmest på praksis, og på hvad der kan bidrage til, at arbejdet med børn og unge i UngiAarhus ØST og VEST skaber størst mulig værdi for disse.

Vi har lavet et *menukort* som præsenterer en lang række lækre 'faglige retter', vi som DPU måske kunne friste med. Skulle det I har brug for ikke være at finde på menukortet, så ring til os og spørg, om ikke vi kan diske op med det alligevel (menukortet er at finde bagerst i arbejds håndbogen og i den pædagogiske værktøjskasse).

Den Pædagogiske Værktøjskasse

Den Pædagogiske Udviklingsgruppe i ØST & VEST har udviklet Den Pædagogiske Værktøjskasse, som befinder sig ude i de enkelte enheder i fritidscentrene i UngiAarhus ØST og VEST.

Der er helt konkret tale om en speciallavet reol med påskriften 'Den Pædagogiske Værktøjskasse' samt en række bogkassemoduler monteret og et lille indbygget arbejdsbord (se billede). Den er blevet leveret med alt det basismateriale, der er standard for det fritidspædagogiske arbejde. Tillige indeholder den det materiale som er politisk eller ledelsesmæssigt bestemt, der skal arbejdes med og ud fra:

- Skabeloner til ungesamtaler.
- Eksempler på handleplaner.
- Pædagogiske forløb.
- Vores arbejdshåndbog.
- Faglitteratur.
- Beskrivelser af hvad der sker, når man har sendt en underretning.
- Diverse materiale til arbejdet med Kvalificeret selvbestemmelse og Vitaliseringsmodellen.
- Hjælp til at forberede netværksmøder.
- Børne- og ungepolitikken i Aarhus Kommune.
- Fritids- og ungdomsskoleplanen.
- Materiale til arbejdet med stærkere læringsfællesskaber (bl.a. materiale til beskrivelse af øvebaner og eksempler på dataindsamling).
- Ungdomsskolemateriale (f.eks. valgfagskatalog).

Desuden er det hensigten, at medarbejderne selv skal samle alt deres eget lokale pædagogisk relevante materiale såsom fagbøger, færdigbeskrevne pædagogiske forløb, kursusmaterialer og hvad der ellers måtte høre til deres pædagogiske værktøjskasse.

Man kan overordnet sige at 'Den Pædagogiske Værktøjskasse' forsøger at kombinere løsninger på en række udfordringer for det at bedrive og udvikle på pædagogisk praksis. Helt centralt står, at man konkret skal kunne gå hen til værktøjskassen og 'spørge om hjælp', og så skal den gerne kunne komme med et brugbart 'svar' eller i det mindste en hjælp til, hvor man kan henvende sig for at få mere viden om emnet eller hjælp til en konkret udfordring.

Den konkrete anvendelse af den pædagogiske værktøjskasse skal give mening for det pædagogiske personale, hvorfor vi løbende evaluerer på, hvordan personalet oplever brugen af værktøjskassen, om der er materialer der er overflødige, eller om der er mangler. I den forbindelse samler vi de erfaringer personalet sammen gør sig med brugen af værktøjskassen.

Udsatte Unge Puljen i UngiAarhus VEST

UngiAarhus VEST tildeles midler til udsatte børn og unge. Lederteamet har besluttet at prioritere en del af de midler i en intern Udsatte Unge Pulje (UUP) for at understøtte udviklingen af det praktiske fritidspædagogiske arbejde og fritidsundervisningen med udsatte unge i UngiAarhus VEST. Alle ansatte i UngiAarhus VEST kan søge denne pulje i samarbejde med deres lokale ledelse.

Puljens målgruppe er sårbare og udsatte unge, der har brug for en ekstra, udvidet eller helt ny indsats for at hjælpe dem videre med hvad end de 'tumbler' med, og som vi som fritidspædagogisk faglighed kan tilbyde. Det kan være udfordringer med trivsel, adfærd, at fungere i og med det sociale, faglige udfordringer eller noget helt andet.

Puljen skal på baggrund heraf ses som en mulighed for at kvalificere det fritidspædagogiske arbejde ved eks. at understøtte og omsætte eksperimenterende nye pædagogisk faglige ideer til indsatser, der forventes at kunne udvide effekten af den eksisterende lokale fritidspædagogiske indsats;

Måske er der brug for en fokuseret og målrettet indsats for en gruppe sårbare og udsatte unge for at skabe kontakt til dem, og derved kunne komme til at arbejde fritidspædagogisk med dem? Eller også er der brug for en 'akut' indsats for at dæmme op for en problematisk udvikling?

Det 'eksperimenterende' kan ses ved at man afprøver noget, man måske ikke havde tænkt på at afprøve før, i forhold til den problemstilling eller udfordring man står konfronteret med. Det kan være at arbejdet med problemstillingen ved brug af Grundmodellen i ØST og VEST peger på, at der med fordel kan hentes inspiration fra andre steder eller fra kolleger.

Samtidig er det vigtigt at understrege, at UUP ikke har til formål at understøtte den ordinære og eksisterende drift, men netop har til formål at understøtte den nødvendige udvidelse af aktivitetsniveauet og aktivitetsformerne i forhold til at kunne arbejde mere målrettet og fokuseret med sårbare og udsatte unge. Kort fortalt er det med Udsatte Unge Puljen ambitionen at:

- understøtte og udvikle det pædagogisk faglige arbejde med udsatte unge i UngiAarhus VEST.
- understøtte reflekterede og fagligt velfunderede eksperimentelle indsatser, aktiviteter og projekter, der sigter på at skabe muligheden for et positivt vendepunkt i den/de unge/unges liv.
- understøtte det tværgående samarbejde internt i UngiAarhus VEST, UngiAarhus bydækkende og på tværs af magistratsafdelinger, organisationer og aktører. Alt sammen reflekteret i forhold til karakteren af det formål en given ansøgning vil arbejde mod at realisere.
- understøtte både individuelle og gruppebaserede indsatser.

Hvis du har en ide til en indsats, et forløb eller en aktivitet, du gerne vil igangsætte for og med nogle børn eller unge i praksis, og du tænker, at Udsatte Unge Puljen er relevant at ansøge om midler, så tag fat i din lokale afdelingsleder. Puljen er forankret i lederteamet i VEST, hvorfor udfordringen indledningsvist præsenteres og forhåndsgodkendes. Efter en forhåndsgodkendelse udfyldes 'Grundmodellen i ØST og VEST, og afslutningsvist præsenteres evalueringen af forløbet/indsatsen til et pædagogisk ledermøde mhp. sparring og videndeling. Den Pædagogiske Udviklingsgruppe står altid til rådighed for sparring både før, under og efter ide og ansøgning.

OCN-metoden i UngiAarhus VEST

UngiAarhus VEST bruger OCN (Open College Network)-metoden til at dokumentere læring og kunnen i små skridt i vores fritids- og ungdomspædagogiske praksis.

Metoden er et konkret redskab til at synliggøre den unges indsats, resultater, arbejde og udvikling på det faglige såvel som det personlige og sociale plan – ikke kun for den unge selv, men også for omverdenen.

De strukturerede læringsprogrammer er medvirkende til at give det pædagogiske personale et fælles sprog, mål og retning samt en forståelsesramme på tværs af aktiviteter, indsatser og enheder, hvilket erfarer at bidrage til at kvalificere og professionalisere vores praksis¹⁾. Således profiterer både de unge og medarbejderne af forløbene, idet der er tale om velbeskrevne, veltilrettelagte og lettilgængelige forløb, der udstikker retning/mål, og som i sidste ende giver børnene/de unge et konkret bevis på, hvad de kan.

Når der skal udvælges læringsmål til en helhedsorienteret indsats, kan man med fordel tage udgangspunkt i modellen for kvalificeret selvbestemmelse, idet denne model kan være med til at afdække, hvilke udfordringer eller styrker, der skal arbejdes med hos det enkelte barn/unge eller gruppe af medlemmer. Derefter udvælges bedømmelseskriterier til hvert læringsmål som omdannes til et opgavehæfte til dokumentationen af læring som kan udmøntes via diverse aktiviteter, øvebaner, erhvervspraktik, ordinær undervisning, dialog og refleksion.

OCN-vejlederen udarbejder et opgavehæfte ud fra udvalgte læringsmål og dokumenterer læring og kunnen under læringsforløbet. Efter endt forløb kvalitetssikres dokumentationen med OCN-IKeren i UngiAarhus VEST:

- Magnus Wad Larsen
- Signe Soelberg Køpke
- Tina Brammer Kristensen

.....

¹⁾ I januar 2021 foretog vi i UngiAarhus en større spørgeskemaundersøgelse blandt medarbejderne, der viste, at størstedelen mener, at OCN-metoden er medvirkende til at skabe et fælles fagsprog og dermed professionalisere den fritidspædagogiske praksis

Dokumentationen skal ALTID foregå anerkendende og med blik for det enkelte barns/unges udvikling og evner. Ønskes en anden form for dokumentation end OCN-databasens forslag, kan **Tina Brammer OCN-koordinator** kontaktes for sparring.

OCN-vejlederen oplyser følgende information til OCN-IKeren

- Skole.
- Klassetrin.
- Navn.
- Fødselsdato.

Evalueringsforløbet

I forberedelsen af et læringsforløb skal medarbejderen beslutte, hvad og hvordan læringsforløbet skal evalueres. F.eks. om der skal evalueres på egen praksis og/eller de unges læring i en særlig indsats. Hvad skal evalueres og hvornår skal der evalueres? Det er væsentligt at forberede evalueringsskemaet samtidig med, at man planlægger selve forløbet, således man undervejs ved, hvad der skal kigges efter af tegn på, om man er på vej i den ønskede retning set ift. de mål, man har sat sig for indsatsen.

Fejring

OCN-vejlederen koordinerer selv med sit fritidscenter, den enkelte skole eller andre samarbejdspartnere, hvornår OCN-bevisoverrækkelsen kan finde sted. OCN-beviserne printes ud under hvert enkelt deltagers navn.

Et konkret forslag til bevisoverrækkelse

Der afholdes OCN-bevisoverrækkelse med deltagernes vigtigste relationer, familie, venner klasse, klasselærere, evt. AKT-lærer og andre relationer. Husk at der kan være stor forskel på, hvem det enkelte barn/unge ønsker skal deltage. Der afholdes en lille tale for deltagerne, og hver deltager får overrakt sit OCN-bevis samt evt. blomster/t-shirts/andet.

Get2sport Aarhus

Get2sport Aarhus-indsatsen er et samarbejde mellem Borgmesterens afdeling, Magistratsafdelingen for Børn og Unge, Danmarks Idrætsforbund (DIF) get2sport og DBU Jylland. Den udførende del af indsatsen er forankret i UngiAarhus VEST, hvorfra projektlederen arbejder bydækkende med Get2sport Aarhus-indsatser i Viby Syd, Bispehaven, Gellerup og Tilst.

Baggrunden for samarbejdet er helt overordnet at sikre, at der også i de udsatte boligområder er et aktivt og velfungerende foreningsliv, hvor der er synlige tilgængelige voksne, som har lyst, evner og ressourcer til at være frivillige ledere og trænere og dermed også kunne være noget og nogen for områdernes børn og unge.

Foreningslivet i de udsatte boligområder er generelt præget af at have en lav udbredelse og være udfordret rent ressourcemæssigt. Det være sig både i forhold til de frivillige ressourcer, som kan tilvejebringes til frivilligt arbejde samt ressourcerne hos både de børn og forældre, som det sparsomme foreningsliv henvender sig til. De manglende ressourcer er UngiAarhus (som en del af Get2sport Aarhus-indsatsen) med til at tilvejebringe via samarbejde med fritids- og ungdomsklubber samt ungdomsskolen, hvor indsatsens projektmedarbejdere aflaster de frivillige i foreningerne ved at afhjælpe udfordringer i hverdagen og være med til at understøtte rekruttering og kapacitetsopbygning i foreningerne. Det gør vi bl.a. ved at:

- Arrangere DBU Get2fodboldskoler i sommerferien.
- Uddanne UEFA børnetrænere via ungdomsskolens valgfagspakke.
- Uddanne DBU fodbolddommere i samarbejde med ungdomsskolen.
- Etablere særlige foreningsforberedende indsatser på tværs af klubber, skoler, dagtilbud og SFO'er.

Det hele sker indenfor en fritidspædagogiske ramme, hvor vi hele tiden har børnene og de unges egen og fællesskabets udvikling for øje.

UngiAarhus Fællesadministration

UngiAarhus Fællesadministration understøtter alle enheder i UngiAarhus med administrative opgaver. Der er i UngiAarhus Fællesadministration viden om de mangeartede lokale opgaver og forhold, hvilket giver en optimal mulighed for understøttelse til både lokale og tværgående initiativer. Den fælles opgave er at yde en professionel og ambitiøs administrativ understøttelse af UngiAarhus. UngiAarhus Fællesadministration er i daglig tale også kendt som Fællesadministrationen.

Fællesadministrationen blev dannet i januar 2015. I 2018 besluttede Byrådet i Aarhus Kommune, at UngiAarhus Fællesadministration skulle være en del af Administrative Fællesskaber med en kontorchef i spidsen. Administrative Fællesskaber blev dannet i 2019, og Fællesadministrationen og de 25 øvrige administrative fællesskaber i Børn og Unge er forankret i Fællesfunktionerne. Fællesfunktionerne er den centrale administration for Magistratsafdelingen Børn og Unge. Administrative Fællesskaber arbejder ud fra principper om:

- at UngiAarhus, skoler og dagtilbud kan fokusere på kerneopgaven
- at opnå en endnu mere effektiv varetagelse af administrative opgaver
- at øge sammenhængskraften i Børn og Unge
- at sikre en mere ensartet implementering af tiltag.

UngiAarhus Fællesadministration er fagligt organiseret i teams. Indenfor det enkelte team løses opgaverne af flere. Derfor er det også sådan, at alle opgaver indsendes på mail til det respektive teams Outlook postkasse. Herfra fordeles opgaverne til teamets medlemmer.

Oversigt UngiAarhus Fællesadministration

Økonomiteam	Handelsteam	Lønteam	Stabsteam
• Fakturabehandling • Kontoplan • Betalingsplaner • Bilpark—alt hvad der udløser vægtafgift • Intern afregning • Bank og udlæg • Digital understøttelse af Udlægs app • Support og vejledning af lederne	• Indkøbsaftaler • Indkøb af IT og telefoni • Indkøb for FU ledelse og Fællesadministrationen • Vejledning til indkøb udover IT og telefoni • Statistik • Support og vejledning af lederne	• Løn- og personale-administration • Barselssager • Håndtering af honorar • Vejledning i overenskomster • Restferie/ferie-regnskab m.v. • Digital understøttelse af Update app • Support og vejledning af lederne	• Budget, budget-opfølgning og regnskab • Projekt-understøttelse • Systemunderstøttelse: UNG, ESDH, forsikringssager, E-rekruttering m.v. • Support for FU ledelsen: Vidensbank, mødesupport, support til rettidig omhu samt ad hoc opgaver • Betjening af Hovedpostkasse • Support og vejledning af lederne

Kontakt

Fællesadministrationen er ledet af en administrationsleder og har kontor på Grøndalsvej 2 sammen med FU-ledelsen og et antal faglige konsulenter, som også er en del af UngiAarhus. Grøndalsvej 2 danner også rammen for Fællesfunktionerne.

Fællesadministrationen står til rådighed for alle ledere i UngiAarhus og kontakt kan ske på mail og telefon eller ved fremmøde på Grøndalsvej 2. Det er altid en fordel at lave en aftale i forvejen inden lederne kommer på kontoret, for at sikre, at den aktuelle opgave kan løses. Medarbejderne i UngiAarhus Fællesadministra-

tion er specialister i de respektive opgaver, og ved derfor ikke alt om alting.

Der ligger altid en opdateret kontaktliste i det fælles SharePoint under 'Fællesadministrationen'. Dokumentet kan også tilgås fra Teams under 'Start dagen her, 'Ledelse og administration'.

Økonomiteam: fuok@mbu.aarhus.dk
 Handelsteam: fuha@mbu.aarhus.dk
 Lønteam: fulp@mbu.aarhus.dk
 Stabsteam/Hovedpostkasse: uiaa@mbu.aarhus.dk

Kernefortælling UngiAarhus

UngiAarhus er for alle byens børn og unge – vi møder dig, som du er, og hvor du er. UngiAarhus er din mulighed for at lave spændende aktiviteter, fordybe dig i interesser, knytte venskaber for livet, blive klogere på verden - og i det hele taget have det sjovt sammen med andre.

Sammen med byens børn og unge skaber vi den gode fritid, uanset om du er 10 år eller 17 år. Elsker du e-sport, er du vild med spansk, eller kan du lide at jamme med vennerne, så har vi noget til dig. Søger du et sted – dit eget helle - hvor du 'bare kan være' sammen med andre, så er byen fyldt med klubber, hvor du kan komme, som du er. Og holder du til ude i byens rum, så er vi også der'

I UngiAarhus gør vi os hver dag umage med at skabe gode rammer for børn og unges fritid. Vi ved, at alle børn og unge har brug for et sted, hvor de kan komme, som de er, og hvor de kan udvikle sig og lære gennem interesser og lyst.

At skabe trygge og gode rammer kræver dedikerede og kompetente voksne, der hver dag står klar til at tage imod, lytte, være interesseret og sætte i gang. Gode rammer er for os miljøer med plads til fysisk udfoldelse, samtaler, kreativitet, leg og nærvær

Vi tror på, at der også er læring i det skæve og svære i livet. At samles om et måltid mad og lade roen sænke sig i samtalen, giver ikke kun en mæt mave. For mange børn og unge er samværet over måltidet med til at kaste nyt lys over livets små og store spørgsmål.

Vores vigtigste opgave er at være et lyttende øre og en hjælpende hånd, som blidt motiverer børn og unge til at turde rykke sig og mestre livet. Vi er tæt på i rejsen fra barn til ung – mod voksenlivet.

En betydningsfuld fase i livet, hvor der både er masser af highfives og bump på vejen.

Vi hylder mangfoldigheden og fællesskabet. Nogle gange samler vi alle byens børn og unge til en fælles event. Andre gange sker magien i en stille samtale mellem to mennesker, der oplever sammen.

Vi mener, at alle børn og unge fortjener muligheden for at udnytte deres fulde potentiale. Derfor omfavner vi den faglige og menneskelige forskellighed i fritidsklubben, ungdomsklubben, ungdomsskolen, ungemiljøerne og pædagogiske oaser – der er inspirerende miljøer og aktiviteter for alle

UNG i Aarhus

Pædagogisk ledede legepladser

– pædagogiske oaser med ude- og indemiljøer

”UngiAarhus er for alle byens børn og unge – vi møder dig, som du er, og hvor du er. UngiAarhus er din mulighed for at lave spændende aktiviteter, fordybe dig i interesser, knytte venskaber for livet, blive klogere på verden - og i det hele taget have det sjovt sammen med andre”

Legepladsernes DNA

UngiAarhus danner i mange forskelligartede sammenhænge rammer om den gode fritid for børn og unge. Pædagogisk ledede legepladser er fristeder, som alle, der bruger stederne, har medansvar for at skabe og udvikle – pædagogiske oaser med ude- og indemiljøer, hvor børn og unge kan indgå i fællesskaber, og hvor der er mulighed for leg og aktivitet for alle.

Det fritidspædagogiske afsæt er stærkt på alle pædagogisk ledede legepladser i Aarhus. Med udgangspunkt i Aarhus Kommunes vision for børn og unge, som beskrevet i Børne- og Ungepolitikken er inkluderende fællesskaber, danselse, aktivt medborgerskab, lokal indsigt og globalt udsyn således væsentlige pædagogiske mål for aktiviteterne.

Den primære målgruppe på pædagogisk ledede legepladser er børn og unge mellem 10 og 17 år (21 år for unge med handicap). De pædagogisk ledede legepladser er dog åbne, gratis tilbud, som alle kan bruge uanset alder. Udemiljøerne på de pædagogisk ledede legepladser er åbne for alle også i de tidsrum, hvor der ikke er bemanding.

Det er samarbejdet med fx dagtilbud, skoler, kulturinstitutioner og foreninger, der er med til at give oaserne liv og indhold, og denne mangfoldighed er med til at skabe et dynamisk miljø. Samtidig skal oaserne være et naturligt samlingspunkt for lokalområdets beboere og et tilbud til hele byen. Med pædagogiske miljøer, der appellerer til leg og samvær for alle aldre, er det et oplagt mødested på tværs af generationer.

Der er ikke to pædagogisk ledede legepladser, der er ens, da det enkelte miljøes særlige DNA udfoldes med afsæt i de lokale behov og formes af brugerne sammen med personalet. Der er ofte dyr i udemiljøerne, og nogle steder er der værksteder, hvor man fx kan få hjælp til cykelreparationer eller være kreativ.

De pædagogisk ledede legepladser er organisatorisk en del af et fritidscenter. Personalet fra fritidscenteret er tilknyttet de pædagogisk ledede legepladser. Med et fritidspædagogisk afsæt anerkender, medtænker og inddrager det pædagogiske personale børn, unge og andre brugere i ideudvikling, planlægning og formgivning af den pædagogisk ledede legeplads og aktiviteterne. Udover at have det fritidspædagogiske fokus, sørger personalet for, at stedet er vedligeholdt og indbydende, og at de dyr, der er, har det godt.

Særlige ungemiljøer kan være knyttet til de pædagogisk ledede legepladser, hvor lokale unge samles om aktiviteter og fx spis-sammen-arrangementer.

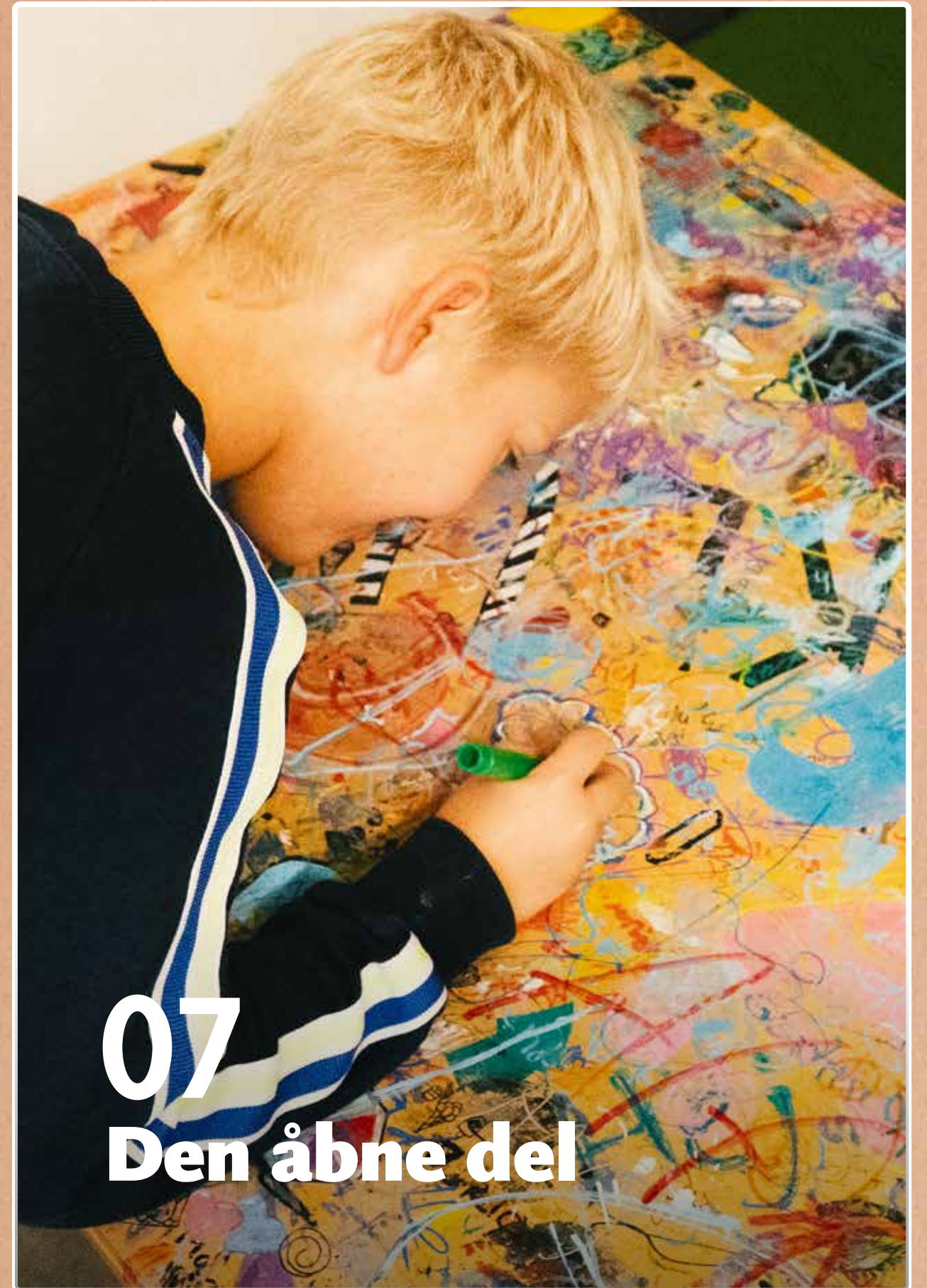
Udover at være et tilbud til børn, unge og deres familier er de pædagogisk ledede legepladser også vigtige i skole-samarbejdet og anvendes som en del af skolernes alternative læringsmiljøer. Det inspirerer til ny læring, når de vanter rammer skiftes ud med udeværksteder, dyrehold og haver. Oaserne bliver så til læringsmiljøer, der inviterer til nye ideer og perspektiver.

UngiAarhus hylder mangfoldigheden og fællesskabet. I UngiAarhus handler det om at finde det nyttige i det unyttige.

Fane 07

07
Den åbne del

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

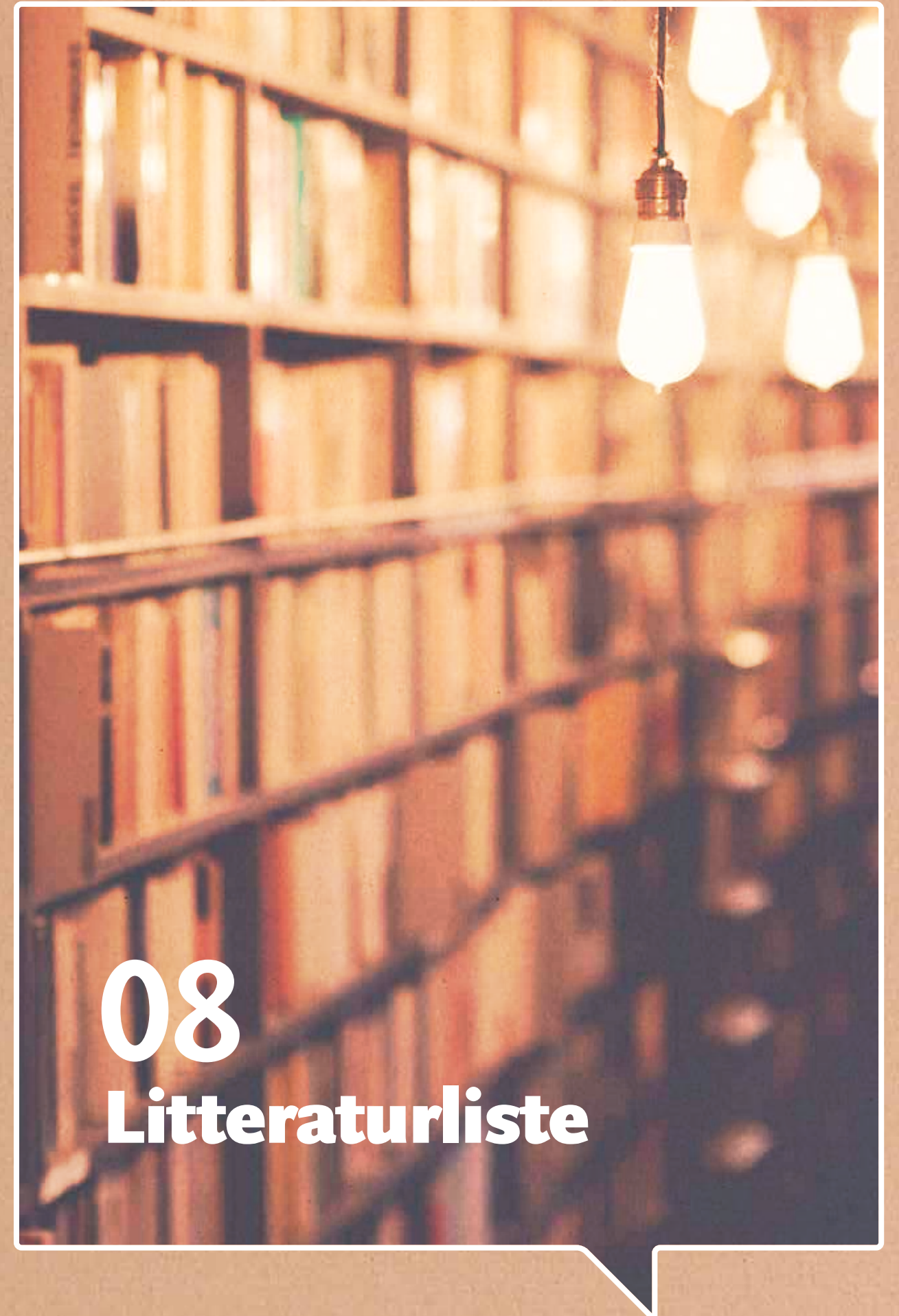
.....

.....

.....

.....

Fane 08

08
Litteraturliste

Litteraturliste

- *Attraktive fritidsmiljøer - skab sammenhæng mellem rum & pædagogik*, Sanne Kamp Jønsson og Kathrine Iversen. UngiAarhus, Børn og Unge Aarhus kommune 2022.
- *Danskernes Sundhed – Den nationale sundhedsprofil 2021*, Sundhedsstyrelsen 2022.
Link: www.sst.dk/da/Udgivelser/2022/Danskernes-sundhed
- *Modellen for kvalificeret selvbestemmelse – en introduktion og vejledning*, Jan Tønnesvang & Nanna B. Hedegaard og forlaget Klim, 2012.
- *Ny udsathed i ungdomslivet – 11 forskere om den stigende mistrivsel blandt unge*, Anne Görlich, Mette Pless, Noemi Katznelson og Liv Gravsen, Hans Reitzels forlag, 1. udg., 1. oplag, 2019.
- *Risikoadfærd blandt unge Risikoadfærdsmønstre og sammenhæng med anden sundhedsadfærd, fysisk helbred, mental sundhed og sociale relationer*, Sundhedsstyrelsen, 2022
Link: www.sst.dk/da/Nyheder/2022/Nogle-unge-har-flere-risikofaktorer-paa-samme-tid
- *Udsatte børn og unge – en grundbog*, redigeret af Erlandsen, Jensen, Langager og Petersen, Hans Reitzels forlag, 1. udgave, 2. oplag, 2015.
- *Veje til deltagelse – nye forståelser og tilgange til facilitering af børn og unges deltagelse*, Maria Bruselius-Jensen og Anne Mette W. Nielsen, Aalborg Universitetsforlag, Center for ungdomsforskning, 1. udgave, 1. oplag, 2020.
- *Verdensborgeren som pædagogisk ideal*, Peter Kemp, Hans Reitzels forlag, 1. udg., 1. oplag, 2005.
- *Vitaliseringsmodellen – en introduktion*, Jan Tønnesvang & Nanna B. Hedegaard og forlaget Klim, 2015, 2. udgave.
- *Aarhuskompasset. Mindre system, Mere borger. Tænk tanken mandag morgen.* 2020.
Link: www.nyeveje.aarhus.dk/nye-veje-til-velfaerd-og-vaekst/aarhuskompasset/

Fane 09

09
**Handouts
& redskaber**

Handouts

Skrivbar Grundmodel

Notespapier

Menukort

Den Pædagogiske Udviklingsgruppe (DPU) i ØST og VEST

Hvis du vil vide mere, så kontakt os endelig
Anne Kristine Aslak Yde T: 41859008 M: ankay@aarhus.dk
Søren Küsch Larsen T: 41856872 M: sokla@aarhus.dk

Menukort

- 1 Hjælp til procesfacilitering eksempelvis i forbindelse med planlægning og afvikling af pædagogiske temadage i personalegruppen.
- 2 Observationer i og af den pædagogiske praksis samt sparring i forhold til generelle pædagogiske problemstillinger.
- 3 Arbejde med KvaS-Vital herunder sparring, inspirationsoplæg, indføring i modellerne, arbejdet med dem og tænkningen bag samt udarbejdelse af pædagogisk materiale til brug i praksis.
- 4 Faglig og kollegial sparring med særligt henblik på medlemssamtaler eksempelvis med et coachende fokus.
- 5 Bistand ved udarbejdelse af skriftligt materiale - herunder med fokus på det pædagogiske indhold - samt korrekturlæsning.
- 6 Formidling af pædagogisk teori samt sparring i forhold til at omsætte det i praksis.
- 7 Projektsparring og udvikling af aktiviteter og indsatser generelt.
- 8 Generel sparring i forbindelse med arbejdet med udsatte unge i UngiAarhus-regi. Her ment som viden om udsathed generelt; herunder projektarbejde og virksomme indsatser.
- 9 Faglig sparring med fritidsledere og afdelingsledere i forhold til den pædagogisk epraksis og forholdet mellem denne og organiseringen af arbejdet.
- 10 Akademisk bistand for eksempel i forbindelse med udarbejdelse af ansøgninger, opsamlinger, sammenskrivninger og notater.
- 11 Mødeledelse og sekretariatsbistand generelt.
- 12 Udsatte Ungepuljen (UUP) i ØST og VEST (forvaltning, sparring om indsatser, understøttelse af evaluering mm.).
- 13 Udvikling, opdatering og evaluering af Den Pædagogiske Værktøjskasse (herunder formidling af materialer samt sparring på brugen i praksis).
- 14 Medvirken til udarbejdelse af områdeudviklingsplanen samt efterfølgende understøttelse af arbejdet i den pædagogiske praksis (herunder understøttelse af tovholderfunktioner, arbejdsgrupper, ydelser mm.).
- 15 Udvikling af materialer og pædagogiske redskaber.
- 16 Tværgående netværk og samarbejde.
- 17 Udvikling af metodehåndbøger.
- 18 Generel deltagelse i diverse faglige relevante fora.
- 19 Diverse ad hoc-opgaver af forskelligartet karakter (fx udarbejdelse af høringssvar/notater mm.)

Vi læser i kraft af vores opgaver og funktioner tendenser på, hvad der rører sig både internt og eksternt på den fritidspædagogiske front – herunder behov og faglige udfordringer, som vi løbende forsøger at omsætte til en udvikling af den fritidspædagogiske praksis.

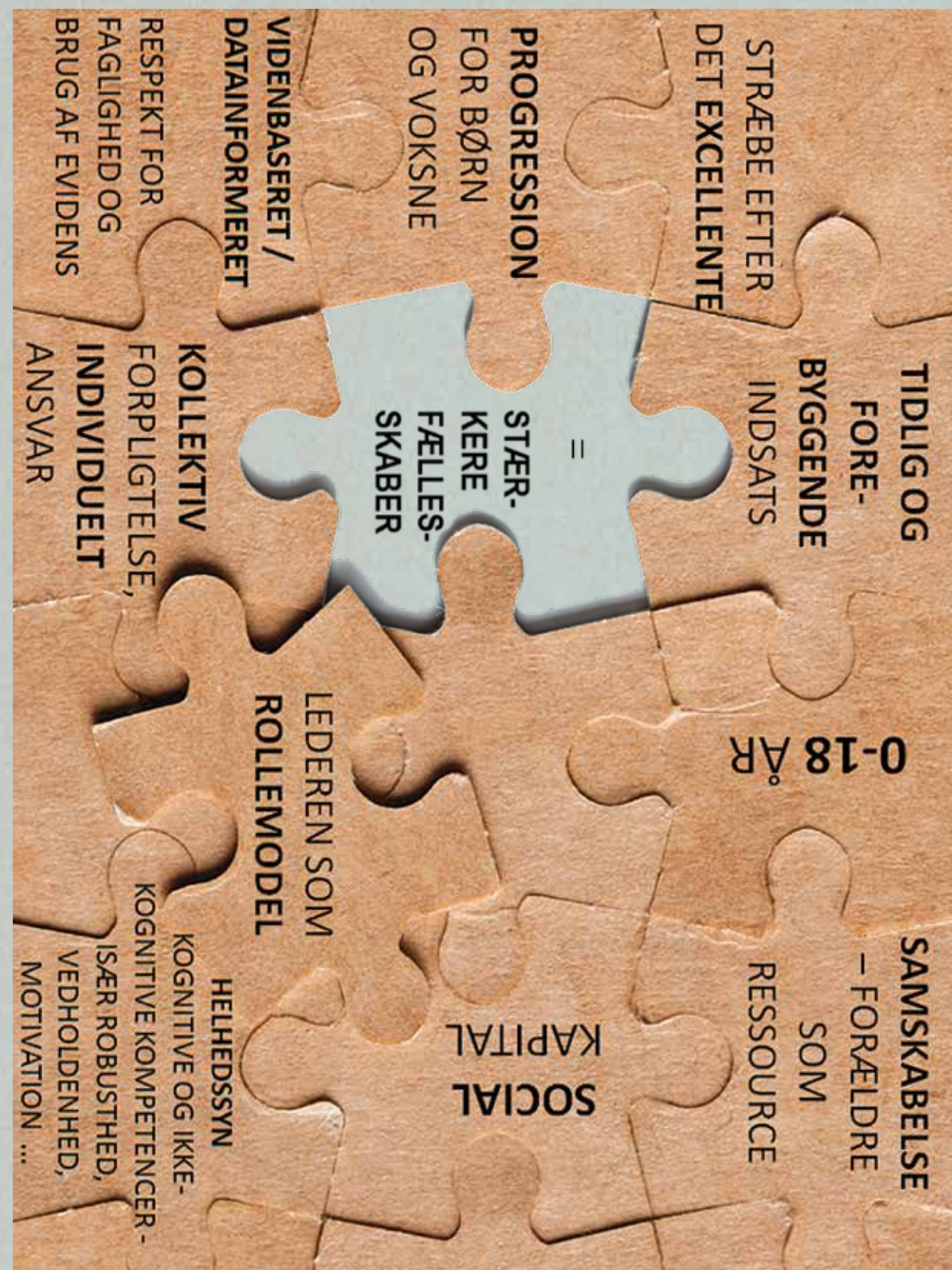
Om den mentale model

Som en vej til at koble ambitionerne i Stærkere Læringsfællesskaber sammen med den fritidspædagogiske vision og Børne- og Ungepolitikken, er 'Den mentale model' med sit mindset, en væsentlig del af vejen til at omsætte dette i praksis. Den mentale model i Børn og Unge består af ti værdimæssige fokusområder, som i praksis skal indtænkes i det praktiske og faglige arbejde i UngiAarhus.

På den måde repræsenterer den mentale model det mindset, som Børn og Unge bygger på, men reducerer også en smule i kompleksiteten ved at trække en væsentlig del af essensen ud. Derudover understøtter og kvalificerer de ti værdimæssige fokusområder praksis, ved også at fungere som en slags tjekliste i forhold til at pege på ressourcer, der kan tænkes ind i praksis, som man måske ikke var opmærksom på.

De enkelte 'brikker' i den mentale model har vi alle i højere eller mindre grad stiftet bekendtskab med som en del af vores arbejde i Børn og Unge, og tilsammen er de vores fælles udgangspunkt for at vurdere, hvordan vi bør flytte os for at kunne løfte alle børn og unge bedre. De ti 'brikker' i den mentale model er:

- 1 En fælles og evig stræben efter det excellente
- 2 Et fokus på progression hos både børn og voksne
- 3 Et stærkt 0–18-årsperspektiv
- 4 Et helhedssyn på børnene og de unge
- 5 Et forældresamarbejde præget af samskabelse
- 6 Et fokus på tidlig og forebyggende indsats
- 7 En vidensbaseret/datainformeret ledelse og praksis
- 8 En høj social kapital
- 9 Et opgavesyn, som både bygger på kollektiv forpligtelse og individuelt ansvar
- 10 Et syn på lederen som rollemodel

Om forebyggelsesstrategien

Børne- og ungepolitikken bygger på det forebyggelsesstrategiske perspektiv, som samtidig er et perspektiv og en tænkning, der på mange måder taler sammen med det fritidspædagogiske arbejde samt fritidsundervisningen i UngiAarhus. 'Taler sammen' på den måde, at det grundlæggende drejer sig om at arbejde med at forstærke de beskyttende faktorer i et barns eller i et ungt menneskes liv samt reducere antallet af risikofaktorer. Den mere åbne og frie ramme som UngiAarhus er bygget på, samt det fritids- og ungdomspædagogiske perspektiv, med fokus på blandt andet ungdomsproblemer, trivsel, samhold, fællesskab og handlekraft, er en oplagt ramme til at arbejde med dette i.

Forebyggelsesstrategien beskriver, og Forebyggelsestrekanten illustrerer, at en effektiv, fritids- og ungdomspædagogisk forebyggende indsats bygger på at sikre sammenhæng mellem de tre niveauer for forebyggelse. De tre niveauer som skal tænkes sammen i praksis er:

- **Grøn:** Den generelle indsats, der retter sig mod alle børn og unge, vil typisk bestå i at fremme trivsel og sundhed og dermed hindre, at sundhedsmæssige og sociale problemer opstår.
- **Gul:** Den specifikke indsats, der retter sig mod potentielle risikogrupper, vil bestå i at minimere mistrivselssymptomer og graden af udsathed.
- **Rød:** Den individuelle indsats vil oftest bestå i en direkte intervention i forhold til det enkelte individ med henblik på at afbøde problemer og skader med baggrund i mistrivsel og udsathed.

Der arbejdes i strategien med et sæt af indikatorer eller tegn på, at et barn eller ung er i øget risiko for at udvikle risikoadfærd. Det kan defineres som adfærd, hvor der er risiko for, at man på kort eller lang sigt påfører sig selv eller andre skader af psykisk, fysisk og/eller social karakter, som kan have negative konsekvenser til følge på kort eller lang sigt.

Der er et ret entydigt mønster i tyngden af risikoadfærd hos den enkelte ung, idet unge, der har en høj grad af risikoadfærd på én indikator, ofte vil have høj grad af risikoadfærd på andre indikatorer. Det skyldes, at de grundlæggende komplekse årsager til risikoadfærden hænger sammen med graden af beskyttende faktorer og risikofaktorer.

Sammenhængene forklarer, at metoder til at mindske risikoadfærd og mulige tegn på mistrivsel kan være de samme, selvom der er tale om vidt forskellige former for adfærd.

Det medfører, at en sammenhængende og helhedsorienteret indsats ikke kun retter fokus på én indikation på risikoadfærd, men derimod fokuserer på de bagvedliggende faktorer så som trivsel, mistrivsel og risikoadfærd generelt.

I dette perspektiv drejer den fritidspædagogiske pædagogiske opgave og arbejdet i fritidsundervisningen sig grundlæggende om, at arbejde med at understøtte og forstærke de beskyttende faktorer i den unges liv.

Om det visuelle overblik over samarbejdsparter

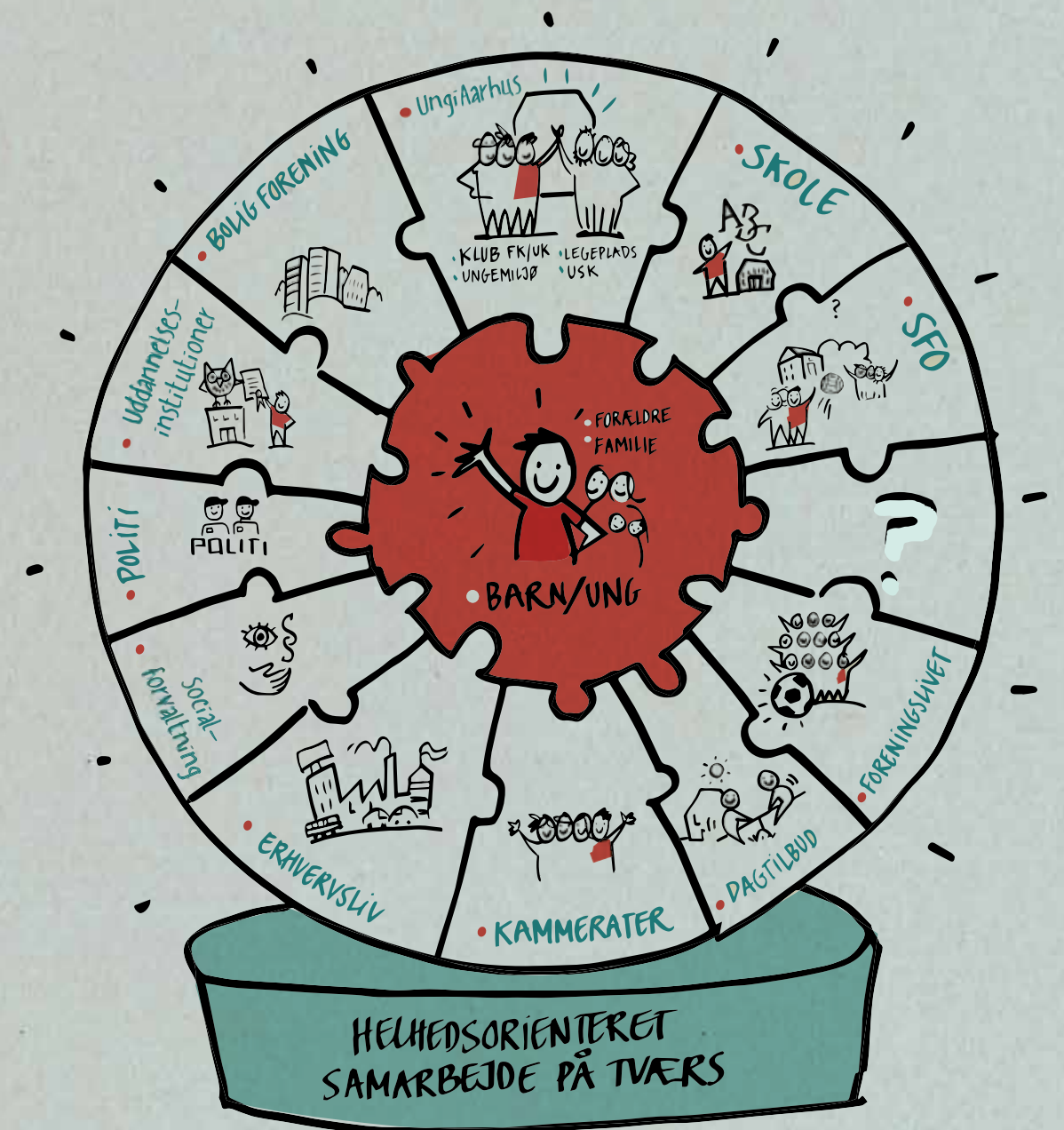
Visualiseringen af de centrale samarbejdsparter omkring barnet/den unge og dennes familie, skaber overblik over de parter, der med størst sandsynlighed har en tilknytning til de børn og unge, vi arbejder med i UngiAarhus. Nogle af samarbejdsparterne er i kontakt med alle vores medlemmer og brugere, og nogle, som eks. politiet, har kun sporadisk og (forhåbentlig) sjælden kontakt med dem. Ikke desto mindre er alle de anførte væsentlige samarbejdsparter.

Der er derudover anført et tomt felt med et spørgsmålstegn i. Her kan der tilføjes samarbejdsparter, der ikke er vist i de andre felter. Samtidig skal det ses som et mulighedsfelt, der repræsenterer muligheden for at opdyrke nye og relevante samarbejdsrelationer.

Målet har været at skabe overblik over, hvem der fungerer rundt omkring de børn og unge vi arbejder med, og som vi med fordel kan fastholde og udvikle samarbejdet med. Det giver mulighed for at spille endnu flere ressourcer på banen i forhold til det fritidspædagogiske arbejde med vores fælles børn og unge. Derudover kan overblikket fungere som en slags tjekliste, der kan bruges til at holde fast i, at alle relevante parter kommer på banen, når eksempelvis en konkret aktivitet, et netværksmøde, et projekt eller et arrangement skal planlægges og afvikles.

Tesen er, at alle de parter, der har en forpligtelse overfor et barn eller en ung, alle gerne vil bidrage til dennes positive udvikling. Med afsæt i dette kan vi i UngiAarhus gøre vores til, at vi i fællesskab skaber de bedste muligheder for barnet og den unges udvikling.

Samarbejdsparter

Om det visuelle overblik over Fritids- og ungdomsskoleplanen samt underlæggende strategier, politikker og visioner

Dette visuelle overblik er udarbejdet for at vise, hvad der grundlæggende er retningsgivende for den fritidspædagogiske opgave samt fritidsundervisningen i UngiAarhus.

Det visuelle overblik demonstrerer sammenhængen mellem de, politiske strategier, modeller, teorier, politikker og visioner, samt hierarkiet imellem dem.

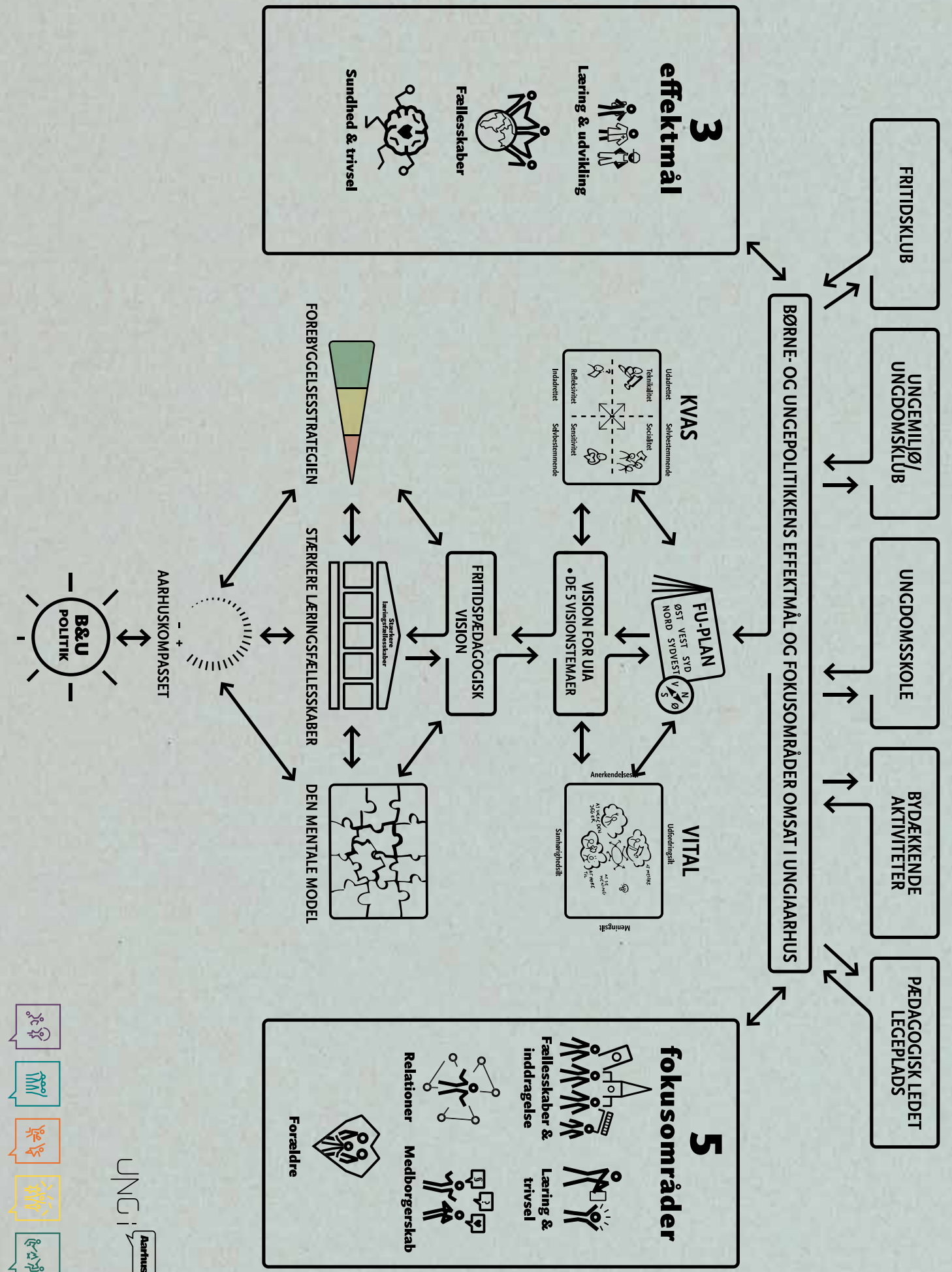
Derudover kobler vi dette visuelle overblik over politikker, strategier og visioner med at visuelt overblik over det centrale indhold i den seneste udgave af Fritids- og ungdomsskoleplanen.

Med afsæt i byrådets vedtagelse af den fritidspædagogiske vision op til sommeren 2021, er Fritids- og ungdomsskoleplanen (FU-planen) gennemlæst og tilpasset i alle dens bærende og centrale temaer, fokusområder, effektmål og principper mv. Derefter er indholdet organiseret i et visuelt hierarki, for derved at demonstrere sammenhængen og organiseringen i indholdet i FU-planen.

Resultatet er, som nævnt en visualiseret FU-plan, der viser de grundlæggende og omkringliggende politikker, visioner og strategier. Dette kan fungere som en slags 'visualiseret indholdsfortegnelse' til indledende orientering og overblik som supplement til læsningen af den samlede FU-plan.

Desuden vil man kunne spejle sin pædagogiske praksis og fritidsundervisningen, planlægningen af aktiviteter, mål med indsatser mv. i det visuelle overblik som en slags tjekliste. Forstået således, at man både kan få pejlinger på, om man arbejder i den 'retning' som organisationen har besluttet, men samtidig også på, om der er 'hjælp' og 'begrundelser' at hente i organisationens vægtning og rammesætning af og for arbejdet i praksis.

Eksempelvis skal man aldrig være i tvivl om, hvorvidt 'forældrene' skal indgå i arbejdet i praksis, idet det er formuleret i Børne- og ungepolitikken. Eller om det er en fritidspædagogisk opgave eller opgave i fritidsundervisningen at hjælpe børn og unge med at gebærde sig i den virtuelle verden. Således sættes FU-Planen direkte i spil i forhold til den konkrete pædagogiske virkelighed og i fritidsundervisningen.

Om vitaliseringsmodellen (Vital)

Vitaliseringsmodellen er en systematik, der kan anvendes i den pædagogiske praksis, når det gælder om at skabe gunstige betingelser for barnets/den unges trivsel og udvikling. Det er besluttet via vedtagelsen af Fritids- og ungdomsskoleplanen, at UngiAarhus skal arbejde med afsæt i modellen for kvalificeret selvbestemmelse (KvaS) og vitaliseringsmodellen (vital), og vi har i UngiAarhus arbejdet med begge dele igennem en længere årrække. KvaS og Vital skal i vores kontekst kobles til det fritidspædagogiske arbejde og fritidsundervisningen i ungdomsskolen, og er medvirkende til at kvalificere arbejdet i praksis. Ikke mindst i forhold til det forestående arbejde med den fritidspædagogiske vision, implementeringen heraf og den nyorientering der er helt central heri.

Professor Jan Tønnesvang, som har udviklet 'Kvas-Vital' med afsæt i vitaliseringspsykologien, taler om 'psykologisk ilt', der kan sidestilles med betydningen af den biologiske ilt. Individets psyke skal iltes såvel som den biologiske krop, for at man som menneske kan næres og udvikles. Vitaliseringsmodellen beskæftiger sig med menneskets psykologiske grundbehov og de relationer og miljøer, der giver psykologisk ilt til – og dermed vitaliserer – disse. Disse grundbehov/rettetheder:

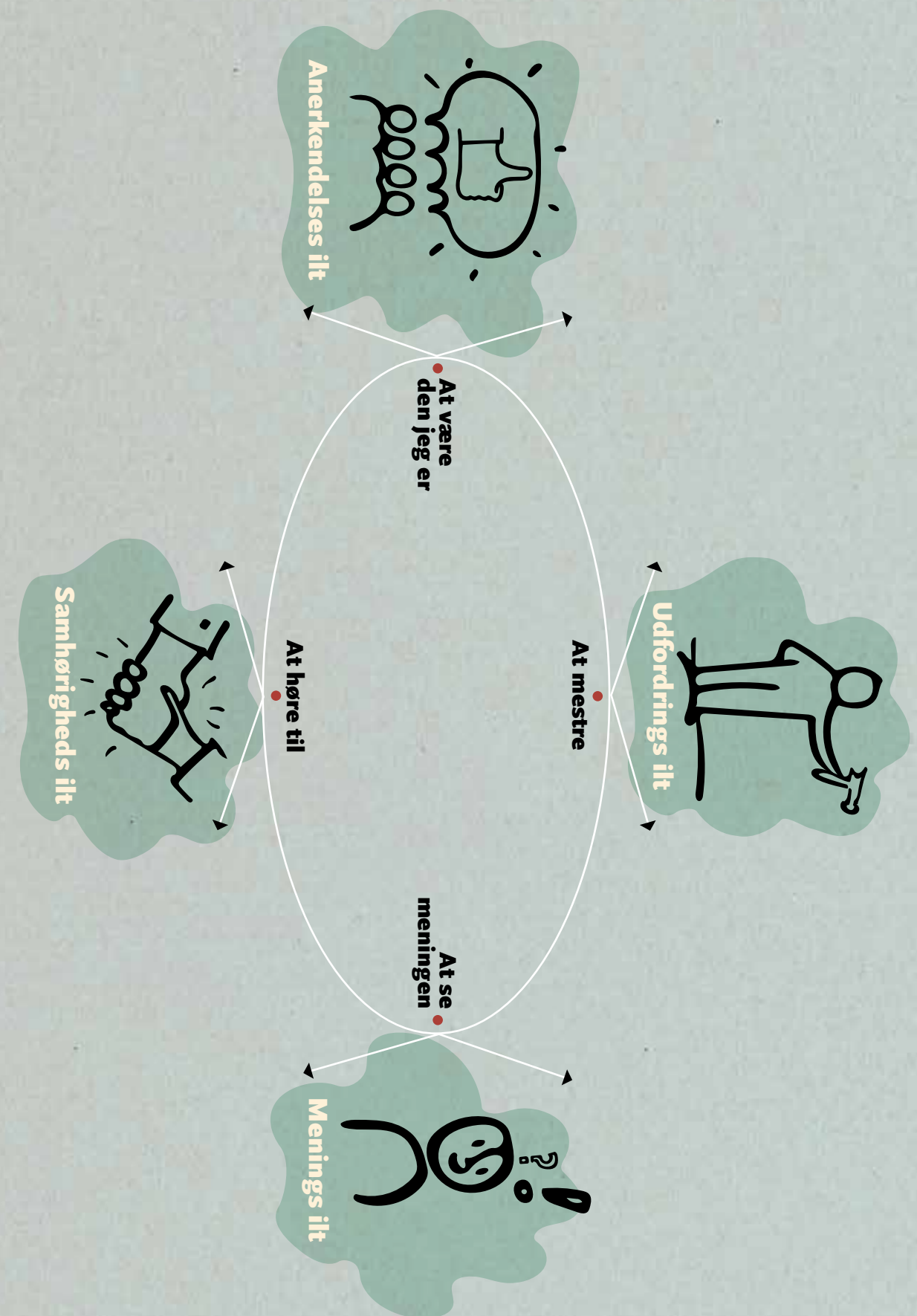
- Den selvhenførende rettethed ('se mig, som den jeg er')
- Den andenhenførende rettethed ('vis mig, hvem/hvad jeg kan blive')
- Den fællesskabshenførende rettethed ('lad mig høre til ligesom dig')
- Den mestringshenførende rettethed ('giv mig passende udfodring')

Jan Tønnesvang karakteriserer et vitaliseringsmiljø, som et miljø, der rummer en 'god nok' psykologisk ilt, og hvor barnet/ den unge bliver optimalt udfordret. Vitaliseringsmiljøer er samtidig miljøer, hvor den psykologiske ilt i de forskellige vitaliseringsrelationer er 'god nok' til at kunne vitalisere de fire rettetheder. At miljøet skal være 'godt nok' og ikke perfekt henviser til et særligt kendetegn for vitaliseringsmiljøer, fordi der hermed menes, at vitaliseringsmiljøer er miljøer, der er optimalt frustrerende miljøer (ikke at forveksle med maksimalt frustrerende miljøer). Det vitaliseringsmiljø, der virker optimalt frustrerende, er netop et miljø, hvor individet i vitaliseringsrelationerne møder medspillende modspil, og hvor de bliver iltende realitetskorrigeret.

Hvis det drejer sig om børn og unge, lægger dette op til, at de selv skal tage del i deres læringsproces og yde noget i forhold hertil, at de skal anerkendes for dette og opmuntres videre og således lære trinvis at blive kvalificeret selvbestemmende i deres skabelse af en god livsbane.

Modellen kan i praksis anvendes, når man f.eks. ser nærmere på klubbens aktuelle betingelser for vitalisering og dermed muligheder for at skabe psykologisk ilt for børnene og de unge. Desuden kan vitaliseringsmodellen også bruges som et samtaleredskab, der kan være med til at strukturere samtalen med den unge om f.eks. dennes selvforståelse, drømme eller udfordringer.

Udarbejdet på baggrund af Jan Tønnesvangs Vitaliserings-model

Om modellen for kvalificeret selvbestemmelse (KvaS)

KvaS og Vital hænger tæt sammen. Man kan nærmest se dem som hinandens forudsætninger. Som nævnt indledningsvist, er også arbejdet med KvaS i den fritidspædagogiske praksis og i fritidsundervisningen i ungdomsskolen, et væsentligt og kvalificerende meto- disk og teoretisk perspektiv til at under- støtte og udvikle arbejdet i praksis med børn og unge.

Begrebet kvalificeret selvbestemmelse er formuleret ud fra et dannelsesideal og en helhedstænkning, der tager ud- gangspunkt i det hele menneske. Den kvalificerede selvbestemmelse handler i høj grad om dømmekraft og kritisk stil- lingtagen, hvilket er en forudsætning for at kunne træffe sunde valg på et kvalifi- ceret grundlag.

Modellen fokuserer på fire grundlæg- gende tilværelsesdimensioner, og den muliggør, en afdækning og analyse af barnets/den unges styrker/udfor- dringer/interesser inden for disse fire dimensioner. Med kvalificeret selvbe- stemmelse er der således ikke tale om et begreb, der fastlægger selve dan- nelsens indhold, men som kan fungere som en struktur samt en ledestjerne for pædagogikken.

Kvalificeret selvbestemmelse som dan- nelsesbegreb rummer både den faglige og sociale side, og er kun realiserbart, hvis '(...) den udviklede faglighed er personligt forankret, og den personlige udvikling er fagligt funderet.' De fire dimensioner er:

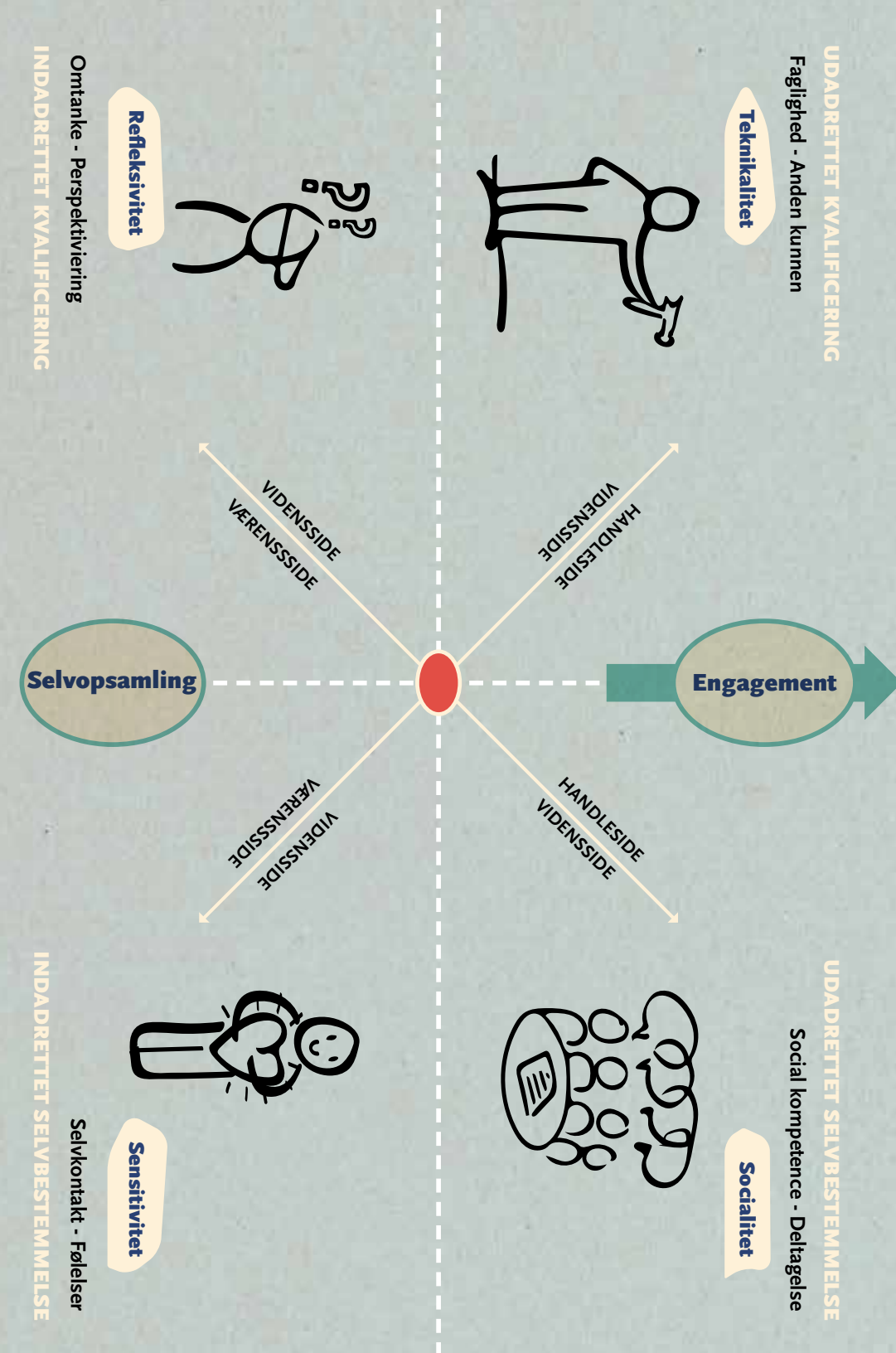
- Teknikalitet (faglighed/anden kunnen)
- Socialitet (social kompetence og deltagelse)
- Refleksivitet (omtanke og perspektivering)
- Sensitivitet (selvkontakt og følelser)

Vi anvender i vores fritidspædagogiske praksis modellen som et dannelses- teoretisk grundlag samt til at systema- tisere den måde, hvorpå vi kigger på barnet/den unge og tænker i dannelse og helhed. Selve modellen for Kvalifice- ret Selvbestemmelse kan anvendes på flere forskellige måder og niveauer. Den kan f.eks. anvendes i dialoger med et medlem, ved MUS-samtaler, ved net- værksmøder, til p-møder (når der laves beskrivelse og status på et medlem) el- ler når man skal målrette sine aktiviteter en bestemt målgruppe mv. Handlings- aspektet tænkes ofte ud fra følgende tretrinsdeling;

- Status
- Muligheder
- Første skridt

Med afsæt i den indledende afdæk- ning og analyse, sammenholdt med en beskrivelse af handlingsaspektet ud fra tretrinsdelingen, kan en kvalificeret pæ- dagogisk indsats sættes i gang.

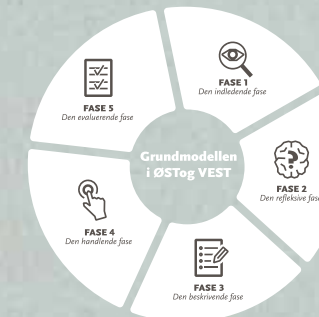
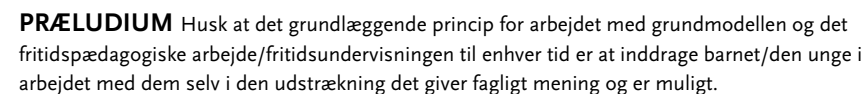
Udarbejdet på baggrund af Jan Tønnesvangs KvaS-model

Kvas-modellen

Grundmodellen i ØST og VEST

Grundspørgsmålet er her:
Hvad ved vi lige nu om det, der har bevirket, at vi vil påbegynde dette arbejde?

- Grundspørgsmålet er her:**
Hvad fortæller refleksionen over data os, om det, der har brug for opmærksomhed og handling – hvad ved vi nu og har vi tilstrækkelig viden?

- Med afsæt i data fra fase 1 reflekterer vi sammen som kolleger og afdelingsleder/ressourceperson i en refleksiv dialog/proces (SLF) over, hvad data fortæller os om udfordringen.
- Vi beskriver, hvad vi når frem til og hvilken handling eller hvilke handlinger, der er brug for; eks. yderligere data eller videre arbejde med pædagogiske handlinger.

Grundspørgsmålet er her:

Hvilken handling eller hvilke handlinger, med afsæt i data, skal der sættes igang, hvorfor og hvad forventer vi, at der skal komme ud af arbejdet?

Hvilken handling?

- Vi beskriver hvilken handling eller hvilke handlinger vi har valgt at ville sætte i gang i forhold til udfordringen eller ønskede udvikling.

Hvorfor denne handling eller disse handlinger?

- Vi begrund og beskriver i et fagligt perspektiv, hvorfor denne handling eller disse handlinger er relevante i forhold til udfordringen eller ønskede udvikling og progression.

Mål for progression og udvikling?

- Vi beskriver her hvilke(t) mål vi overordnet sætter for barnets/den unges progression og udvikling, i forbindelse med arbejdet med den besluttede handling/handlinger.

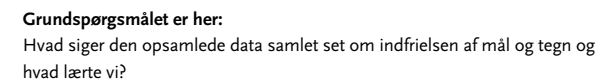
Tegn på progression og udvikling?

- I forlængelse af den overordnede målsætning, sætter vi mere konkrete tegn på udvikling i forbindelse med arbejdet med handlingen. Tegn på forandring og udvikling ift. de overordnede mål for barnets/den unges progression og udvikling, som vi vil kunne se undervejs, og som kan bistå den løbende opsamling af data til evalueringen.
- Men også tegn på læring, udvikling og progression for os som fagprofessionelle.

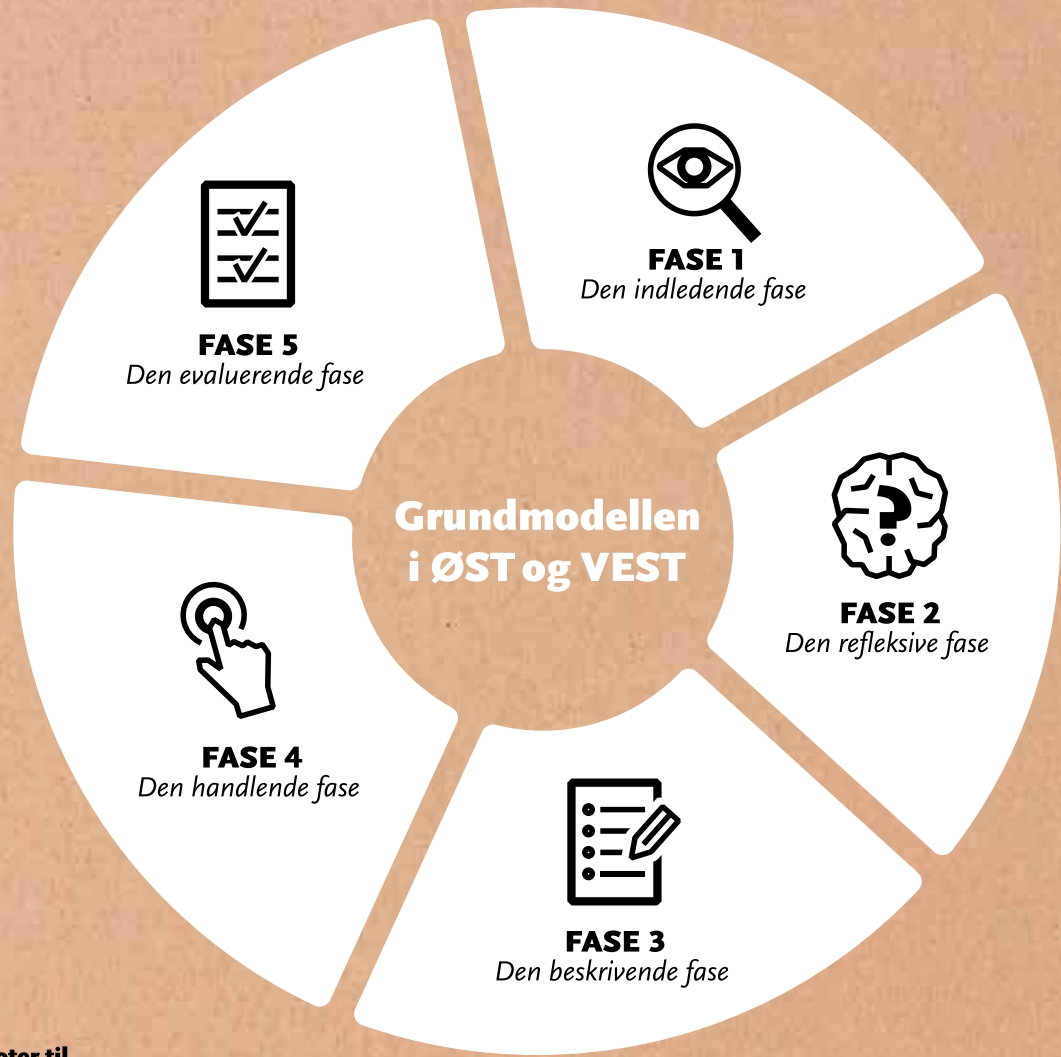
HUSK præludiets grundlæggende princip

Grundspørgsmålet er her:
Her skal der ikke spørges, men blot handles og indsamles data

- Det er i denne fase, vi foretager alle de praktiske pædagogiske handlinger, som vi har forberedt, begrundet og planlagt og som bygger på relevant inddragelse af barnet og den unge.
- Det er også i denne fase, viløbende kigger efter udvikling og progression ift. de mål og tegn, vi har valgt og dermed skaber data til evalueringen.

- Hvad nåede vi i mål med, hvad overraskede os, hvad lykkedes vi ikke med og hvor skal der justeres fremadrettet?
- Hvordan lykkedes vi med det praktiske og organisatoriske omkring arbejdet med aktiviteten?
- Fortæller data os samlet set, at vi er i mål med handlingen eller er der brug for at vi foretager endnu en datainformeret handling med barnet eller den unge?

 Egne noter til faserne i Grundmodellen

FASE 1

FASE 2

FASE 3

FASE 4

FASE 5

Egne noter til faserne i Grundmodellen